

EL SANTO EVANGELIO SEGUN SAN LUCAS

Prólogo

1 ¹⁻²Nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañömü, ya in pārāgue nu c'o o zädä a ndezgöjme. Bübü c'o mi pöji e Jesucristo ndeze 'ma o mbürü o zopjü c'o nte. O jñandaji c'o mi cja angueze. Anguezeji xo mamaji o jña e Jesucristo ma zocüjme. Nguec'ua бүбү c'o ya dyopjü c'ua ja ma cja 'ma mi nzhodü e Jesucristo cja ne xoñijöümü. ³Nguec'ua xo ró cjiñigö xo na jo rá opjügö c'ua ja va cja. Na ngue ya ró cjagö na jo t'önü ró pārāgö na jo ja ma cja ndeze 'ma o mbürü. Ngue c'o rí xi'tsc'ö dya cja ne carta, nu'tsc'e Teófilo nin t'ecjañömü. ⁴Rí xi'tsc'ö yo, ngue c'ua rí pārāgue c'ü na cjuana c'o o xi'tsc'eji.

Un ángel anuncia el nacimiento de Juan el Bautista

⁵O mbürü ne historia 'ma mi rey e Herodes a Judea. Mi бүбү 'naja mböcjimi c'ü mi chjü e Zacarías. 'Ma mi pöpji c'o mböcjimi cja c'e grupo c'ü mi xiji Abías, xo mi pöpji e Zacarías. C'ü nu su, mi mboxbëche cja e Aarón, mi chjü e Elisabet c'ü. ⁶E Zacarías 'ñe e

Elisabet, ma jo a jmi Mizhocjimi nza yejui. Mi nzhodüvi na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi, mi ätävi c'o o ley. Dya cjó sö pje ro xipjivi. ⁷Pero dya mi 'ñejevi t'i. Na ngue dya mi muxt'i e Elisabet. Ya mi pale e Zacarías, ya xo mi male e Elisabet.

⁸O zädä c'e zana c'ü ro mbëpi Mizhocjimi c'o mböcjimi c'o mi xiji Abías. ⁹'Na nu pa, o echaji suerte, o toca e Zacarías o cjogü a mbo cja c'ü o templo Mizhocjimi o jyät'ä c'o ma jo ma jyärä nza cja o nguichjünü. ¹⁰'Ma ma jät'ä e Zacarías c'o ma jo ma jyärä, mi cārā a tji na puncjü o nte, mi ötüji Mizhocjimi. ¹¹'Nango jñetse c'ua 'naja c'o o anxe Mizhocjimi, o jñanda e Zacarías mi böbü c'e anxe cja o jodyé cja c'e mexa nu ja mi jät'ä c'o me ma jo ma jyärä. ¹²E Zacarías 'ma mü o jñanda c'e anxe, me go pizhi me go zü. ¹³O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e Zacarías, dya rí sū. Rvá 'ne xi'tsc'ö o dyä'tc'ä Mizhocjimi c'ü i dyötü. E Elisabet c'ü nin sugue ra nduns'ü 'na ts'it'i; rí 'ñecjevi 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'üvi o tjü e Juan. ¹⁴Me ra mājā na puncjü in mü'bügue. Xo 'ñe na puncjü o nte

ra māji 'ma rí 'ñecjevi in ch'igüe.

¹⁵Na ngue 'ma ra nocü, me rguí muvi a jmi Mizhocjimi. Dya ra zi o vino ne ri 'naja c'o ni tiji. O Espiritu Mizhocjimi ra 'ñünbü o mü'bü e Juan ndeze 'ma ra nduns'ü nu nana, nguec'ua ra dyätä na jo Mizhocjimi.

¹⁶Ra zopjü yo nte, ngue c'ua na puncjü yo in menzumügueji a Israel ra jyéziji c'o na s'o, ra nzhogüji a jmi Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji. ¹⁷E Juan, ot'ü ra zopjü yo nte; cja ra ëjê c'ua c'ü ín Jmugöji. C'ua ja nzi ma cja c'e profeta Elías, je xo rga cjatjonu e Juan. Ra mbë's'i o poder Mizhocjimi c'ua ja nzi va mbë's'i e Elías. Nguec'ua 'ma ra zopjü yo nte, ra jyéziji c'o na s'o. C'o dya ne ra dyärä, ra nzhogü o mü'büji ra dyäräji. Nguec'ua yo tata 'ñe yo t'i ra ngäräji na jo. C'e t'i ra zopjü yo nte, ngue c'ua 'ma ra ëjê c'ü ín Jmugöji, ra dyätäji c'ü, eñe c'e anxe.

¹⁸Nuc'ua e Zacarías o xipji c'e anxe:

—¿Ja rga pãrãgö cjo na cjuana ra zädä yo? Na ngue ya rí palegö. Ya xo male c'ü mi sugö, eñe.

¹⁹O ndünrú c'ua c'e anxe o xipji: —Nguetscö e Gabriel rí zo'c'ö. Rí bübügö a jmi Mizhocjimi. O xitscö Mizhocjimi ró ëjê ró ë zo'c'ü, ró xi'tsc'ö yo me na jo. ²⁰Rá da'c'ü 'na señal c'ü rguí pãrãgue na cjuana c'ü ra zädä yo ró xi'ts'i. Ngue c'ü rí ngonegue dya. Dya ra sö rí ña'la hasta 'ma cja rí 'ñecjevi in ch'i. Rí ngone na ngue dya i creo yo ró xi'ts'i. Texe yo ró xi'ts'i, ra zädä yo, 'ma ra zädä c'o pa, eñe c'e anxe.

²¹C'o nte mi tel'beji ro mbedye e Zacarías. Mi süji 'na pje c'o vi tsja e Zacarías, na ngue vi mezhe a mbo

cja c'e templo. ²²Nuc'ua e Zacarías 'ma mü o mbedye, dya cja mi sö ro zopjüji. Mi jizhitjo co o dyë, na ngue ya mi ngone. O mbärã c'ua c'o nte, pje c'o vi jñanda e Zacarías a mbo cja c'e templo.

²³O cjogü c'ua c'o pa c'o mi toca e Zacarías o tsja o bëpji de mböcjimi. Cjanu o ma c'ua o ngümü. ²⁴Nuc'ua 'ma mü o cjogü c'o pa, o ndunte c'ua e Elisabet c'ü nu su. O tsot'ü c'ua ts'ch'a zana cja nu ngümü, o mama:

²⁵—Mi bëzhgö ín tse cja yo nte, na ngue dya mi muxt'igö. Pero me na jo va s'iyaziügö dya Mizhocjimi c'ín Jmugöji, ngue c'ua dya cja rá bëzhgö ín tse.

Un ángel anuncia el nacimiento de Jesús

²⁶O mezhe c'ua 'ñanto zana, Mizhocjimi o xipji c'e anxe Gabriel o ma cja 'na jñiñi c'ü ni chjü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. ²⁷O ma zopjü 'naja xunt'i c'ü cja mi xunt'itjo. C'e xunt'i ya mi ñavi 'na bëzo ro chjüntüvi. C'e bëzo, mi chjü e José c'ü. Mi mboxbëche cja e David. C'e xunt'i, mi chjü e María. ²⁸O cjogü c'ua c'e anxe nu ja mi bübü c'e xunt'i, o xipji:

—Cjimi, süngü. Me s'iyats'ü Mizhocjimi, y bübü co nu'tsc'e. Xenda ra intsjimits'ü que na ngue texe yo 'ñaja ndixü, eñe c'e anxe.

²⁹Nuc'ua e María 'ma mü o jñanda c'e anxe 'ñe 'ma mü o dyärä c'o jña c'o o mama, go zü c'ua o mü'bü, dya mi pãrã pje mi ne ro mama c'o jña.

³⁰O mama c'ua c'e anxe o xipji:

—Nu'tsc'e María, dya rí sü. Mizhocjimi me s'iyats'ü. ³¹Nudya

rí ndunte rí mus'uü 'na ts'it'i c'ü rí jñusp'ü o tñü e Jesús. ³²Nuc'ü, ra mbëzhi na nojo c'ü, na ngueje ngue o T'i Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji ra ñeme c'ü nu T'i ra manda c'ua ja mi manda e David c'ü nu mboxpale. ³³Ra tsja jmu cja yo o mboxbëche e Jacob, ra manda para siempre.

³⁴O ndünrü c'ua e María o xipji c'e anxe:

—¿Ja rgá sö ra zädä yo? Dya be rí juntabe o bëzo.

³⁵O ndünrü c'ua c'e anxe o xipji:

—Ra ëjë o Espíritu Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e, ra ëjë co texe o poder, ra ñe dya'c'ü rí chuns'ü 'na ts'it'i. Nguec'ua c'e ts'it'i c'ü rí ñeje, ngueje o T'i Mizhocjimi. Nuc'ü, dya ra tsja na s'lo, eñe c'e anxe.

³⁶O sido o ña c'e anxe o xipji e María:

—Tsjijñi c'ü o tsjapü Mizhocjimi e Elisabet c'ü in prima. Zö ya male, pero ya xo ndunte dya c'ü. Mi xiji c'ü dya mi muxt'i, pero ya zö ñanto zana ndeze 'ma mü o ndunte. ³⁷Na ngueje Mizhocjimi sö ra tsja texe, eñe c'e anxe.

³⁸O mama c'ua e María:

—Rí bünc'ö dispuesto ra tsjacö Mizhocjimi c'ua ja nzi gui mangue. Na ngue ín Jmugö c'ü; nutscö ngue o mbëpjizü.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e anxe.

María visita a Elisabet

³⁹Nuc'ua cjanu o ma c'ua e María o zät'ä cja 'na jñiñi c'ü tsja a Judea, c'ü ma jä'ä cja t'eje. ⁴⁰Nuc'ua 'ma o zät'ä cja o ngümü e Zacarías, o zenguete e María, cjanu o cjugü a mbo. ⁴¹Ma mü o dyärä e Elisabet

mi zenguete e María, c'e ts'it'i c'ü mi tü e Elisabet o 'ñömü a mbeme. Nuc'ua o Espíritu Mizhocjimi me co 'ñünbü o mü'bü e Elisabet. ⁴²Nguec'ua va mapjü na jens'e, o mama:

—Xenda go intsjimits'ü Mizhocjimi que na ngue texe yo 'ñaja ndixü. Me xo ra intsjimi c'e ts'it'i c'ü ín tügue. ⁴³Va ëcje va ñe zenguazü, maco ngue o nanats'ügue c'ü ín Jmugö. ¿Ja va zocü Mizhocjimi i ñe zenguazügö? ⁴⁴Ma nzi rvá ärägö 'ma mi zenguete, ixco 'ñömü ín pjeme c'e ts'it'i, na ngue me co mäjä. ⁴⁵Nu'tsc'e i creo c'lo o xi'ts'i Mizhocjimi. Ngue c'ü rgui mäjägue. Na ngue ra zädä c'ua ja nzi va mama, eñe e Elisabet.

⁴⁶O mama c'ua e María:

Me na nojo Mizhocjimi, rí unügö 'na pöjö co texe ín mü'bü.

⁴⁷Me rí mápägö Mizhocjimi c'ü ra ñevgüegö libre cja c'lo na s'lo.

⁴⁸Zö me ni muvi c'ü ín Jmugö, zö dya pje ni muvizügö, pero me go s'iyazgö. Ndeze nudya, texe c'lo ra ngärä c'lo cjë c'lo va ëjë, ra mamaji o tsjacü Mizhocjimi rá mäcjö.

⁴⁹Na ngue o tsjacü c'lo me na nojo. Angueze sö ra tsja texe; ojtjo xe 'naja c'ü ri chjëntjui c'ü. Me na sjü, ñe me na jo c'ü.

⁵⁰Ndeze 'ma o mbürü o ngärä yo nte, Mizhocjimi juentse c'lo sü angueze.

⁵¹Mizhocjimi cja'a yo me na nojo, na ngue me na zëzhi.

C'lo me cjanü na nojo ga nguiñi o mü'bü, Mizhocjimi cjanü dya ni muvi c'lo.

⁵² Yo manda c'o me c'apü na nojo, Mizhocjimi p'jongü c'o, ngue c'ua dya cja pje ra mbëzhiji. C'o dya c'apü na nojo, c'apüji c'ü rguí muvi c'o.

⁵³ C'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, ch'unüji c'o na jo, dya cja pje ra bëzhiji.

C'o c'ijñi dya pje bëzhiji, Mizhocjimi c'apüji ra bëzhiji texe.

⁵⁴⁻⁵⁵ Yo nte a Israel yo ma't'ü Mizhocjimi, me p'jös'üji yo. Mizhocjimi me juentse yo, na ngue sido mbeñe c'ua ja va mama va xipji e Abraham c'ü ín mboxpalegöji, 'ñe c'o o t'i, 'ñe c'o o bëche ro juentseji, dya ro jyëziji, eñe e María va xipji e Elisabet.

⁵⁶ O mezhe jñi zana e María mi bübüvi e Elisabet. Nuc'ua cjanu o ma c'ua o ngümü.

Nacimiento de Juan el Bautista

⁵⁷ Nuc'ua o zädä c'e pa c'ü ro zö'dyë e Elisabet. O 'ñeje 'na ts'it'i.

⁵⁸ C'o mi chängümüji e Elisabet 'ñe c'o o dyoji 'ma mü o dyäräji Mizhocjimi vi juentse na puncjü e Elisabet vi unü 'na ts'it'i, o mäji c'ua na puncjü co angueze.

⁵⁹ 'Ma o zö chjün, o ëjë c'ua c'o ro circuncidao c'e ts'it'i. Xo ëjë c'o o dyoji e Elisabet. Mi ne ro jñusp'üji e Zacarías c'e ts'it'i, na ngue mi ngueje o tjü c'ü nu tata. ⁶⁰ O ndünrü c'ua e Elisabet c'ü nu nana c'e ts'it'i o mama:

— Iyö. Rguí chjü e Juan.

⁶¹ O mama c'ua c'o o dyoji e Elisabet:

— ¿Jenga rí jñusp'ü a cjanu? Maco dya cjó bübü c'ü ni chjü Juan yo ín dyoji, eñe c'o o dyoji e Elisabet.

⁶² Cjanu o tsjaji seña co o dyëji va dyönüji e Zacarías pje ma tjü mi ne ro jñusp'ü c'ü o ts'it'i. ⁶³ Nuc'ua e Zacarías xo o tsja c'ua seña va dyörü pje rví dyopjü. Cjanu o dyopjü c'ua: “Rguí chjü e Juan”, eñe va dyopjü. Me co nguijñiji c'ua texeji cjanu o mamaji:

— Pärä, ¿jenga o jñusp'üvi a cjanu?, mi eñeji.

⁶⁴ 'Nango ña c'ua e Zacarías o unü 'na pöjö Mizhocjimi. ⁶⁵ Nuc'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Judea c'o järä cja t'eje, me mi süji me mi mamaji c'o me ma nojo c'o vi zädä. ⁶⁶ C'o nte c'o mi ärä, mi c'ijñiji o mü'büji mi mamaji:

— Pärä, ¿pje ra mbëzhi c'e ts'it'i?, eñeji.

Na ngue mi unüji ngüenda mi bübüvi Mizhocjimi c'e ts'it'i.

El canto de Zacarías

⁶⁷ O Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Zacarías o ña c'o o unü Mizhocjimi ro mama:

⁶⁸ Rí unügö 'na pöjö Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji nutscöji rí menzumüji a Israel. Na ngue o ëjë ra 'ñe mböxcöji nutscöji o ntezgöji, ra 'ñevguegöji libre.

⁶⁹ Mizhocjimi o xipji o ëjë 'na c'ü me na zëzhi ra 'ñevguegöji libre.

Nuc'ü, je ri mboxbëche cja e David c'ü mi pëpi Mizhocjimi.

⁷⁰ Ngue c'ü o mama c'o o profeta Mizhocjimi c'o mi cärä mi jinguä. Na ngue Mizhocjimi o

'ñünbū o mü'būji o zopjūji c'o nte.

- ⁷¹ O mamaji c'ü ra salvazūji Mizhocjimi cja o dyë c'o rí ũji c'o nugūji na ü.
- ⁷² O mamaji c'ü ra mbeñe Mizhocjimi ra tsja c'ua ja nzi va mama; ra s'iyazūji c'ua ja nzi va s'iya c'o ín mboxpaleji.
- ⁷³ Ngue c'e jña c'ü o mamatsjē na cjuana Mizhocjimi va xipji e Abraham c'ü ín mboxpaleji.
- ⁷⁴ O mama Mizhocjimi c'ü ra salvazūji cja o dyë c'o nugūji na ü, ngue c'ua dya rá sūji rga ma't'ūji c'ü.
- ⁷⁵ Y ngue c'ua rá cjaji c'ua ja nzi ga ne angueze c'o na jo, texe yo pa yo rí cārāji cja ne xoñijōmü.
- ⁷⁶ Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ngue o profetats'ü Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e.
Rí ot'ügue a xoñi cja c'ü ín Jmugöji, ngue c'ua 'ma ra ējē angueze, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra dyätāji c'ü.
- ⁷⁷ Nu'tsc'e rí zopjūgue yo nte, ngue c'ua ra mbārāji ja rgá sö ra salvaji ra perdonaoji c'o na s'o, ngue c'ua ra tsjapūji o nte Mizhocjimi.
- ⁷⁸ Na ngueje me s'iyazūji Mizhocjimi me juentsqueji. O xipji o ējē c'ü ixmi bübüvi a jens'e, ra 'ñe dyacūji jya's'ü cja ín mün'c'öji.
- ⁷⁹ Nutscöji rí nteji rí nzhodūji cja bēxōmü. C'o dya ra nzhogü o mü'bü, ra ma sufreji 'ma ra ndūji. Pero nu c'ü ra ējē, ra dyacūji jya's'ü cja ín mü'būji.
Y ra jítscöji c'e 'ñiji ja rgá sö ra mājā ín mün'c'öji, dya cja pje rá mbeñeji, eñe e Zacarías.

⁸⁰ C'e ts'it'i c'ü mi chjū Juan, go nocü c'ua. Xo go nzhodü na jo cja o 'ñiji Mizhocjimi. Mi bübü cja majyadü hasta 'ma cja mü o zädä c'e pa 'ma o mbürü o zopjü c'o nu menzumūji a Israel.

Nacimiento de Jesús

2 C'o pa c'o, e César Augusto mi manda cja c'o país. O manda o tsjaji 'na censo ngue c'ua ro mbārā ja nzi o nte c'o mi cārā texe c'o país nu ja mi manda. ²C'e censo c'ü ot'ü o dyät'āji, o tsjaji 'ma mi gobernador e Cirenio a Siria. ³Nguec'ua texe c'o nte mi jyodü ro möji nu ja mi menzumūji, je ro ma jñu's'ūji o tjūji. ^{4,5}Mi bübü 'na bēzo c'ü mi chjū e José. Mi bübü a Nazaret c'ü tsja a Galilea. Ya mi ñavi ro chjüntüvi e María. Nuc'ua e José o mēvi e María a ma a Belén c'ü tsja a Judea nu ja mi menzumü e David mi jinguā. Je mēvi nu, na ngue e José mi mboxbēche cja e David. O mēvi ro ma jñu's'üvi o tjüvi. 'Ma mü o mēvi, ya mi ndunte e María. ⁶Nuc'ua 'ma mi bübüvi a Belén, o zädä c'e pa 'ma ro zö'dyë. ⁷O mus'ü c'ua c'ü nu ts'it'i c'ü ot'ü. Cjanu o mbös'ü o bitu, cjanu o ngöbü c'ua nu ja mi ñōnü o burru 'ñe o nzhünü. Na ngue dya cja mi jyadü cja c'e mesón nu ja mi oxü c'o nte.

Los ángeles y los pastores

⁸Mi bēxtjo cja c'e jñiñi a Belén, mi cārā o mbörü cja batjü, mi pjörüji c'o o ndēnchjürüji 'ma xōmü. ⁹'Nango zät'ä c'ua 'na o anxe Mizhocjimi nu ja mi cārā c'o mbörü. Y nu c'ü o jya's'ü Mizhocjimi me go

juëns'i nu ja mi cārāji. Me co pizhiji c'ua. ¹⁰Nuc'ua c'e anxe o xipji c'o mbörü:

— Dya rí süji. Dyäräji, rá xi'tsc'öji yo me na jo yo me rgui mäcjeji. Me xo ra mājā yo nte texe cja ne xoñijöümü. ¹¹Na ngue nudya o jmus'ü 'na ts'it'i cja c'e jñiñi nu ja mi menzumü e David. Ngueje e Cristo c'ü ín Jmuji. Nuc'ü, ra 'ñempce'ji libre c'ü. ¹²Nujnu ngue nu rgui pārāgueji nu. Rí chöt'üji c'e ts'it'i c'ü ri bös'ü o bitu. Rí chöt'üji ri orü nu ja ñönü o burru, eñe c'e anxe.

¹³Nango 'ñetse c'ua cja c'e anxe na puncjü c'o o anxe Mizhocjimi, mi unüji 'na pöjö Mizhocjimi mi mamaji:

¹⁴Rí unüji na puncjü 'na pöjö Mizhocjimi a jens'e c'ü me na nojo. Na ngue me go ne go mbös'ü yo nte, ngue c'ua ra mājā o mü'büji, dya cja ra mbeñeji c'o na s'o, eñe c'o anxe.

¹⁵Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o anxe o möji a jens'e nu ja vi 'ñeji. Nuc'ua cjanu o pötü va mama c'ua c'o mbörü:

— Möjö a Belén, rá ma nuji nujyo ya zädä yo o xitsiji c'o o anxe Mizhocjimi, eñeji.

¹⁶Nuc'ua ixco möji dya c'ua na niji, o ma chöt'üji e María 'ñe e José 'ñe c'e ts'it'i. C'e ts'it'i je mi orü nu ja mi ñönü o burru 'ñe o nzhünü. ¹⁷Nuc'ua c'o mbörü, 'ma o jñandaji c'e ts'it'i, o zopjüji texe c'o mi cārā nu, o xipjiji c'o vi dyäräji pje ro mbézhi c'e ts'it'i. ¹⁸C'o o dyärä, o nguiññiji: “Pärä, cja rga cja yo?”, eñeji. ¹⁹Pero e María o mbë's'i

texe c'o jña. Mi sido mi cjiñi o mü'bü pje mi ne ro mama c'o, dya go jyombeñe. ²⁰O nzhogü c'ua c'o mbörü, mi mamaji me na nojo Mizhocjimi. Y mi unüji 'na pöjö na ngue texe c'o vi dyäräji 'ñe c'o vi jñandaji. Na ngue ya vi zädä c'ua ja nzi va xipji c'e anxe anguezeji.

El niño Jesús es presentado en el templo

²¹Ma o zö chjün ngue c'ua ro circuncidaoji c'e ts'it'i, o jñusp'üji o tjü e Jesús, c'ua ja nzi va mama c'e anxe ante c'ü ro ndunte e María.

²²Nuc'ua o zäs'ä c'o pa c'o o jogü e María c'ua ja ga mama c'o o ley Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés. E José e María o mëvi a Jerusalén o zidyivi c'e ts'it'i c'ü mi ngue e Jesús, ngue c'ua ro presentaovi a jmi Mizhocjimi. ²³O tsjavi a cjanu, na ngue c'ü o ley Mizhocjimi mama a cjava: “Texe c'o ts'it'i c'o ot'ü rí 'ñecjeji, rí xöcügueji ra mbëpiji Mizhocjimi”, eñe. ²⁴Xo o ma unüvi c'o ro mbäsp'äji Mizhocjimi c'ua ja nzi ga mama cja c'ü o ley Mizhocjimi: “Rí unüji yeje vilo Mizhocjimi. O 'ma jiyö, yeje mbaro”, eñe.

²⁵Mi bübü 'na bëzo a Jerusalén c'ü mi chjü e Simeón. Mi cja na jo, y mi sü Mizhocjimi. Mi te'be c'e pa 'ma ro 'ñeme libre Mizhocjimi c'o nu menzumüji a Israel, ro unüji c'ü rví mäji. Mi ätä o Espiritu Mizhocjimi c'ü me mi 'ñünbü o mü'bü. ²⁶O Espiritu Mizhocjimi ya vi tsjapü ro mbärä e Simeón c'ü dya ro ndü hasta 'ma cja ro jñanda nu c'ü vi juajnü Mizhocjimi ro 'ñe salva c'o nte. ²⁷'Na nu pa,

o Espíritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Simeón o ma cja c'e templo. Ngue c'e pa 'ma xo ma'la nu e José 'ñe e María o zidyivi c'e ts'it'i o ma presentaovi c'ua ja nzi ma mama c'e ley. ²⁸Nguec'ua 'ma o cjogü e José 'ñe e María, o tsja c'ua e Simeón o ndès'i e Jesús, o unü 'na pöjô Mizhocjimi o mama:

²⁹Nu'tsc'e mi Jmuts'ügö; nutscö in mbëpjizü. Jyëzgue rá tügö, rá ma söyagö cja in jmigue. Na ngue ya zädä c'ua ja nzi vi xitsi.

³⁰Ya ró jandagö dya, nu i xipji o ëjë ra 'ñe 'ñevgüegöjme libre.

³¹Nujnu, ya i mbeñe i juajnú ra salva yo nte texe cja ne xoñijöümü.

³²Nujnu, ra unü jya's'ü cja o mü'bü yo dya menzumü a Israel ngue c'ua ra mbâ'c'äji. Xo 'ñe yo menzumü a Israel yo vi juajnügüe, ra mbârâji c'ü me na nots'ügüe, eñe e Simeón va unü 'na pöjô Mizhocjimi.

³³E José 'ñe e María me go nguiñivi c'o vi mama e Simeón ja rvá cja c'e ts'it'i. ^{34,35}Nuc'ua e Simeón cjanu o dyötpüvi Mizhocjimi. Cjanu o xipji e María c'ü nu nana e Jesús:

—Dyärä c'ü rá xi'ts'i. Mizhocjimi o xipji o ëjë ne ts'it'i ngue c'ua 'ma ya ra nocü, ra 'ñetse yo nte ja ga nguiñi o mü'büji. Yo ín menzumügöji a Israel, na puncjü c'o dya ra dyätpä o jña nu, nguec'ua dya ra salvaji. Y xo na puncjü c'o ra dyätpä o jña, nguec'ua ra salvaji. Me ra nu'uji na ü nu. Nguec'ua xo 'ñetsc'e me ra sufre in mü'bügüe nza

cja 'ma cjö c'o ri tjocüts'ü 'na tjëdyi, eñe e Simeón.

³⁶Mi bübü 'na ndixü c'ü mi 'ñünbü o mü'bü Mizhocjimi ma zopjü c'o nte. Nuc'ü, mi chjü e Ana. Mi ngue o xunt'i e Fanuel, mi mboxbëche cja e Aser. Angueze ya mi male. Ts'i vi ndü c'ü nu xïra, vi mimivi sietetjo cjë. ³⁷Y ndeze 'ma o ndü c'ü nu xïra, ya vi mezhe ochenta y cuatro cjë. Mi bübü cja c'e templo, dya mi c'ueñe nu. Mi ötü Mizhocjimi zö xöümü zö ndempa. Y mi mbempje. ³⁸Ma xe mi bübü nu e José 'ñe e María 'ñe e Jesús, o ëjë c'ua e Ana o unü 'na pöjô Mizhocjimi. Nuc'ua o mbürü e Ana o xipji c'o nte pje ro mbëzhi c'e ts'it'i. Na ngue mi cärä a Jerusalén c'o mi tel'be ro ëjë 'naja c'ü ro 'ñeme libre anguezeji.

El regreso a Nazaret

³⁹Nuc'ua e José 'ñe e María, 'ma ya vi tsjavi texe c'ua ja nzi ga mama c'ü o ley Mizhocjimi, cjanu o nzhogü o mëvi a Nazaret c'ü mi ngue o jñiñivi c'ü tsja a Galilea.

⁴⁰C'e ts'it'i o nocü mi te na zëzhi. Y mi cjiñi na jo o ñi, y mi pärä na jo Mizhocjimi. Mizhocjimi mi bübü co angueze.

El niño Jesús en el templo

⁴¹Tsjë'ma tsjë'ma mi pjongüji a Jerusalén c'e mbaxcua c'ü mi chjü Pascua. Nguec'ua 'ma mi sädä c'e mbaxcua, e José 'ñe e María mi pëvi nu. ⁴²Ma ya mi pë's'i e Jesús doce cjë, e José 'ñe e María o zidyivi e Jesús o möji a Jerusalén cja c'e mbaxcua. Na ngue tsjë'ma mi pëvi nu. ⁴³Ma mü o cjogü c'e

mbaxcua, e José 'ñe e María o mbedyevi a Jerusalén ro möji c'o 'ñaja nte c'o vi 'ñeje a Galilea. Dya mbārāvi cjo vi nguejme e Jesús a Jerusalén. ⁴⁴Mi pēzhivi e Jesús ma dyoji c'o nte. Nguec'ua o nzhodüji 'napa cja 'ñiji. Nuc'ua cjanu o jyodüvi e Jesús cja c'o o dyoji, 'ñe cja c'o nu menzumüji c'o mi pārāji. ⁴⁵Pero dya go chōt'üvi. Nguec'ua o nzhogüvi c'ua o mēvi na yeje a Jerusalén o ma jyodüvi.

⁴⁶Nuc'ua 'ma o zō jñipa ndeze 'ma o mbedyevi a Jerusalén, o chōt'üvi e Jesús a mbo cja c'e templo. Ma jū a nde cja c'o xöpüte c'o mi jizhi o ley Mizhocjimi. E Jesús mi ärä c'o mi mamaji, y mi cjapüji o t'önü c'o. ⁴⁷C'o xöpüte xo mi cjapüji t'önü e Jesús. O unüji ngüenda e Jesús me mi pēs'i na puncjü o pjeñe, me ma jo va ndünrū. Nguec'ua va nguijñiji c'ua:

—¿Ja ni 'ñeje c'ü pārā nu? Maco cja ts'it'i nu, eñeji.

⁴⁸Nuc'ua e José 'ñe e María 'ma mü o jñandavi e Jesús ma jū a nde cja c'o xöpüte, me go nguijñivi. Cjanu o mama c'ua e María:

—Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, ¿jenga i tsjacübe a cjanu? Nin tatague 'ñetscö me rí sufregöbe rgá jonc'ügöbe.

⁴⁹O ndünrū c'ua e Jesús o xipjivi: —Dya ni jyodü rí jyongüvi. ¿Cjo dya in pārāvi ni jyodü rá bübü cja o ngümü c'ü mi Tata, rá c jagö c'o o bēpji?, eñe.

⁵⁰Anguezevi dya mi pārāvi pje mi ne ro mama c'o jña c'o vi xipjivi.

⁵¹Nuc'ua e Jesús o mbedye a Jerusalén co e José 'ñe e María, o möji a Nazaret. Na ngue e Jesús

mi ätä c'ü o tata 'ñe c'ü o nana. C'o jña c'o vi mama e Jesús, o mbeñe e María cja o mü'bü pje mi ne ro mama. ⁵²E Jesús o nocü na jo, y mi cijñi na jo o ñi. Nguec'ua Mizhocjimi mi bübü co angueze, y me mi mápä c'ü. Xo 'ñe yo nte, me xo mi mápäji c'ü.

Juan el Bautista predica en el desierto

3 O mezhe c'ua ja nzi cjē, mi emperador e Tiberio César. Ya mi quince cjē c'ü mi emperador. Mi gobernador e Poncio Pilato a Judea. E Herodes mi gobernador a Galilea. E Felipe mi gobernador a Iturea 'ñe a Traconite. E Lisantias mi gobernador a Abilinia. ²E Anás 'ñe e Caifás mi mero ndamböcjimi c'o. C'o pa c'o, e Juan c'ü nu t'i e Zacarías mi bübü cja majjadü. 'Na nu pa, Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Juan o mbürü o zopjü c'o nte. ³Nguec'ua mi nzhodü bēxtjo cja c'e ndare a Jordán, mi xipji c'o nte ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi ro jyēziji c'o na s'o, 'ñe ro ji'i. Nu'ma, ro perdonao 'ma Mizhocjimi c'o na s'o c'o mi cjaji. ⁴Mi jinguā c'e profeta Isaías o dyopjü 'na libro. O dyopjü c'ü ro bübü 'na nte cja 'na majjadü c'ü ro mapjü, ro zopjü c'o nte ro xipjiji: “Rí jyēzgueji c'e 'ñiji c'ü na s'o, rí jyēzgueji c'e 'ñiji c'ü mogü. Na ngue ya ngue ra ē c'ü ín Jmugöji c'ü bübü a jens'e. ⁵'Ma ra ējē 'na c'ü manda, rí parejaogöji o 'ñiji, y rí nderesaaji c'o 'ñiji c'o mogü. Je xo rga cjatsc'ejji nu, rí jyēziji c'e 'ñiji c'ü na s'o c'o in tēpji.

⁶Na ngue ra ëjë nu c'ü o juajnü Mizhocjimi ra salva yo nte texe cja ne xoñijömü”, ro ñeñe c'e nte.

Je ga cjanu va mama e Isaías c'ü ro mama c'e nte. Nguec'ua 'ma o mbürü e Juan o zopjü c'o nte, o zädä c'e ñña c'ü vi mama e Isaías.

⁷Na puncjü o nte c'o mi pedye cja c'o o ñññiji mi pöji cja e Juan ngue c'ua ro jiji cja c'e ndare. Nguec'ua o mama e Juan va xipjiji:

—Nza cjatse'ejí o c'ijmi yo sū ga c'ueñe 'ma tjë o batjü. In sūji ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufregueji, nguec'ua va ëgueji va ñe jigueji. ⁸Pero 'ma na cjuana o nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi, rí tsjaji na jo, ngue c'ua ra jñetse ya nzhogü in mü'büji. In pëzhgueji ra recibidots'üji Mizhocjimi, na ngue o mboxbëchets'üji e Abraham. Pero rí xi'tsc'öji, dya cja rí tsjijñiji c'ü ni jyodü ra recibidots'üji. Na ngue me na zëzhi Mizhocjimi, sö ra tsjapü yo ndojo ra mbëzhi nte c'o ra jñus'sü e Abraham, xo ra ñenche o mü'büji Mizhocjimi. ⁹Nza cjatse'ejí za'a c'o dya jo c'o quis'i, c'o ya juns'ütjo jacha cja o dyüt'ü, na ngue ya ra dyocüji. Texe za'a c'ü dya jo c'o quis'i, ya bübü ra dyëziji cja rrü mboch'üji cja sivi. Je xo rga cjanu rgá tsja'c'üji, nu 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

¹⁰C'o nte mi önüji mi mamaji:

—¿Pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjaime 'ma, ngue c'ua dya ra tsjacüjme Mizhocjimi rá ma sufrejme?

¹¹O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Nu c'ü cãjã yeje pajna, ra unü 'na pajna c'ü dya cãjã. Nu c'ü pë's'i

pje ra zi, ra unü c'ü dya pë's'i, eñe e Juan.

¹²Xo ëjë ja nzi c'o mi cobra o ndüvajma, o ëji ro ñe j'i'iji. O xipjiji e Juan:

—Xöpüte, ¿pje ni mbë c'ü ni jyodü rá cjaögjme?

¹³O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Rí cobraji ja c'o nzi ga mama c'o ley; dya rí jñus'üji rguí cobraji.

¹⁴Xo o tsja t'önü c'o tropa o mamaji:

—Nuzgögjme, ¿pje xo ni jyodü rá cjaögjme?

O ndünrü c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü 'ma in pizhiji yo nte, o in pezheji o bëchjine ngue c'ua ra ch'a'c'üji o merio. Pero dya cja rí tsjaji a cjanu. Rí mäji co c'o in rayaji c'o cjö'tc'üji.

¹⁵C'o nte me mi cijññiji e Juan, cjo mi ngue Cristo c'ü mi te'beji ro ëjë.

¹⁶O mama c'ua e Juan o xipjiji:

—Bübü o mbëpji c'o o cjaja c'ü nu lamu, xäpcãji o correa cja o mbäcua c'ü nu lamu ga mbös'ü. Nutscö ni pje pjëtscö rá pjösc'ö a cjanu nu c'ü va ëtjo. Na ngue me na nojo na puncjü angueze; nutscö rí menutjogö que na ngue 'na mbëpji. Nutscö rí jichi co ndeje yo nte. Pero nu c'ü cja va ëtjo, 'ma rí ñenche in mü'büji angueze, ra dya'c'üji o Espiritu Mizhocjimi c'ü. 'Ma jiyö, ra dya'c'üji rí ma sufreji cja sivi.

¹⁷Xe go sido go ña e Juan o xipjiji:

—'Na campesino ra jñüs'sü o yelgo, cja rrü mbitsi na jo o ndëxü. C'o ndëxü ra dyüt'ü cja c'ü o t'ujmü c'o, pero c'o paxa ra ndüt'ü co sivi c'o. Je xo ga cjanu rgá tsja nu c'ü cja va ëtjo. Ya bübü angueze ra recibido c'o ra nzhogü o mü'bü, pero c'o

dya ra nzhogü o mü'bü, ya bübü ra mboch'üji a sivi c'ü dya ra juench'e, eñe e Juan.

¹⁸Nujyo, ngue yo o mama e Juan va xipji c'o nte ja rva cja e Cristo. Y na puncjü o jña c'o xe go xipjiji. ¹⁹C'e gobernador Herodes vi mimivi e Herodías c'ü nu su e Felipe. E Felipe mi ngue c'ü nu cjuarma e Herodes. Y mi cja c'o na s'o e Herodes. Nguec'ua e Juan va huëch'i e Herodes mi xipji c'ü dya jo c'o mi cja. ²⁰Nuc'ua e Herodes go tsja c'ua mas c'o na s'o, go manda o ma pant'aji a pjörü e Juan.

El bautismo de Jesús

²¹Ma mi jichi e Juan c'o nte cja c'e ndare a Jordán, xo ji'i e Jesús. E Jesús 'ma o nguarü o ji'i, cjanu o dyötü c'ua Mizhocjimi. 'Ma ma ötü Mizhocjimi, go xogü a jens'e c'ua. ²²Y o zöbü o Espíritu Mizhocjimi c'ü mi nza cja 'na mbaro, o ëjë o ñe ndägä a xes'e e Jesús. O dyäräji c'ua 'naja c'ü o ña a jens'e o mama: —Ngue'tsc'e ín Ch'itsc'ö, me rí s'iyats'ü, me rí mä'c'ägö.

Los antepasados de Jesucristo

²³E Jesús ya mi pè's'i treinta cjë 'ma mü o mbürü o zopjü c'o nte. C'o nte mi mamaji e Jesús mi ngueje nu t'i e José. E José mi t'i cja e Elí. ²⁴E Elí mi t'i cja e Matat. E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Jana. E Jana mi t'i cja e José. ²⁵E José mi t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Amós. E Amós mi t'i cja e Nahum. E Nahum mi t'i cja e Esli. E Esli mi t'i cja e Nagai. ²⁶E Nagai mi t'i cja e Maat. E Maat mi

t'i cja e Matatías. E Matatías mi t'i cja e Semei. E Semei mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Judá. ²⁷E Judá mi t'i cja e Joana. E Joana mi t'i cja e Resa. E Resa mi t'i cja e Zorobabel. E Zorobabel mi t'i cja e Salatiel. E Salatiel mi t'i cja e Neri. ²⁸E Neri mi t'i cja e Melqui. E Melqui mi t'i cja e Adi. E Adi mi t'i cja e Cosam. E Cosam mi t'i cja e Elmodam. E Elmodam mi t'i cja e Er. ²⁹E Er mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Eliezer. E Eliezer mi t'i cja e Jorim. E Jorim mi t'i cja e Matat. ³⁰E Matat mi t'i cja e Leví. E Leví mi t'i cja e Simeón. E Simeón mi t'i cja e Judá. E Judá mi t'i cja e José. E José mi t'i cja e Jonán. E Jonán mi t'i cja e Eliaquim. ³¹E Eliaquim mi t'i cja e Melea. E Melea mi t'i cja e Mainán. E Mainán mi t'i cja e Matata. E Matata mi t'i cja e Natán. ³²E Natán mi t'i cja e David. E David mi t'i cja e Isaí. E Isaí mi t'i cja e Obed. E Obed mi t'i cja e Booz. E Booz mi t'i cja e Salmón. E Salmón mi t'i cja e Naasón. ³³E Naasón mi t'i cja e Aminadab. E Aminadab mi t'i cja e Aram. E Aram mi t'i cja e Esrom. E Esrom mi t'i cja e Fares. E Fares mi t'i cja e Judá. ³⁴E Judá mi t'i cja e Jacob. E Jacob mi t'i cja e Isaac. E Isaac mi t'i cja e Abraham. E Abraham mi t'i cja e Taré. E Taré mi t'i cja e Nacor. ³⁵E Nacor mi t'i cja e Serug. E Serug mi t'i cja e Ragau. E Ragau mi t'i cja e Peleg. E Peleg mi t'i cja e Heber. E Heber mi t'i cja e Sala. ³⁶E Sala mi t'i cja e Cainán. E Cainán mi t'i cja e Arfaxad. E Arfaxad mi t'i cja e Sem. E Sem mi t'i cja e Noé. E Noé mi t'i cja

e Lamec. ³⁷E Lamec mi t'i cja e Matusalén. E Matusalén mi t'i cja e Enoc. E Enoc mi t'i cja e Jared. E Jared mi t'i cja e Mahalaleel. E Mahalaleel mi t'i cja e Cainán. ³⁸E Cainán mi t'i cja e Enós. E Enós mi t'i cja e Set. E Set mi t'i cja e Adán. E Adán mi t'i cja Mizhocjimi na ngue o dyät'ä Mizhocjimi c'ü.

Tentación de Jesús

4 O Espíritu Mizhocjimi me go ñünbü o mü'bü e Jesús o mbedye cja c'e ndare a Jordán, o ma cja 'na majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe. Na ngue mi ätä o Espíritu Mizhocjimi. ²O mezhe nu cuarenta pa. Xo mi bübü nu, e Satanás nu c'ü dya jo, mi xipji e Jesús c'ü ro tsja c'o na s'lo. C'o cuarenta pa, dya pje zi e Jesús. 'Ma ya vi cjogü c'o pa c'o, o zant'a c'ua e Jesús. ³Nuc'ua e Satanás nu c'ü dya jo, o xipji e Jesús:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí xipjigue yo ndojo ra mbëzhi o xëdyi rí sigue, eñe c'ü dya jo.

⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá ä'tc'ägö c'ü in xitsi. Na ngue je t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü dya nguextjo xëdyi rga minc'öjme. C'ü xenda ni jyodü, ngue c'ü rá cjajme texe ja c'o nzi ga mama Mizhocjimi.

⁵Nuc'ua c'ü dya jo o zidy e Jesús cja 'na t'eje c'ü ma ndä'ä. O mezhe 'na ndajme o jíchi texe yo jñiñi cja ne xoñijömü. ⁶Nuc'ua c'ü dya jo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague texe cja yo jñiñi yo in jandague. Xo rá da'c'ü texe yo me ni muvi

yo bübü cja yo jñiñi. Texe yo, ya ch'acügö yo. Ra sö rá unü c'ü rí ne rá unü. ⁷Nu 'ma rí ndüñijömü rí matcügö, rí tsjapü in tsjacje texe yo.

⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Satanás, dya rá ma'tc'ö. Na ngue ya t'opjü o jña Mizhocjimi c'ü rá ndüñijömüjme rá ma't'üjme Mizhocjimi c'ü ngue ín Jmuji. Y nguextjo angueze rá pëpijme, enzgöjme c'ü.

⁹Xo tsja c'ü dya jo o zidy e Jesús a ma a Jerusalén, o 'ñe's'e c'ua a xes'e cja 'naja c'o torre c'o mi bübü cja c'e templo. O xipji c'ua:

—Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, nguec'ua rí dacügue dya a ma a jömü. ¹⁰Ni jyodü rí tsjague a cjanu, na ngue ya xo t'opjü o jña Mizhocjimi:

Mizhocjimi ra xipji c'o o anxe rgüñi 'ñeji a jens'e ra 'ñe mböxc'üji.

¹¹Ra 'ñe penche'üji ngue c'ua dya ra s'onnc'ü in cua 'ma rí sos'ü cja ndojo, eñe c'ü ya t'opjü. Ngue c'ua rí dacügue ndezgua hasta jömü, eñe c'ü dya jo.

¹²Cjanu o ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rá dacü c'ua ja gui xitscö. Na ngue ya xo t'opjü c'ü dya rá söjme o jña Mizhocjimi c'ü ín Jmugöji, enzgöjme. Nguec'ua dya rá dacü a ma a jömü para rá nugö cjo ra mböxcö Mizhocjimi, eñe e Jesús.

¹³Nuc'ua c'ü dya jo, dya mi pärä pje xe ro xipji e Jesús para ro tsja c'o na s'lo, nguec'ua va c'ueñe ja nzi pa, cja ro nzhogü na yeje pje xe ro 'ñe xipji.

Jesús comienza su trabajo en Galilea

¹⁴Nuc'ua e Jesús o nzhogü o ma a Galilea. Mi bübüvi texe c'ü o poder

o Espiritu Mizhocjimi. Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea, o mbürü o mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús. ¹⁵Mi cja e Jesús mi jíchiji cja c'o o nintsjimiji. Texeji mi mamaji:

—Ne bëzo bübüvi Mizhocjimi.

Jesús en Nazaret

¹⁶O ma c'ua e Jesús a Nazaret nu ja mi menzumü. Nuc'ua c'e pa c'ü mi söyaji, o cjugü a mbo cja c'e nintsjimiji ja c'o nzi ma cja c'ü o tjürü. Cjanu o mimi nu. Cjanu o böbü c'ua ro xörü. ¹⁷Cjanu o ch'unü c'ua c'e libro c'ü vi dyopjü e Isaías c'ü mi profeta. Cjanu o xücü c'e libro c'ü mi 'mans'a, o chöt'ü nu ja mi t'opjü a cjava:

¹⁸O Espiritu Mizhocjimi bübü co nutscö, na ngue o juancügö.

O juancügö rá zopjü c'o unü ngüenda bëzhiji na puncjü, rá xipjiji jña c'o rguí mäjji.

O juancügö rá cjavü ra mäjä c'o me nzhumü o mü'bü.

O juancügö rá zopjü yo nte yo dya libre, rá xipjiji ja rgá sö ra 'ñemeji libre.

C'o ndëzhö, rá cjavü ra jñandaji.

C'o me sufre, rá emeji libre.

¹⁹O juancügö rá xipji yo nte c'ü ya zädä c'o pa c'o o juajnü Mizhocjimi ra salvaji.

²⁰Cjanu o mbans'a c'ua c'e libro, cjanu o unü c'ü mi pëpji cja nintsjimiji. Cjanu o mimi c'ua ro jíchi c'o nte. Texe c'o mi cãrä cja c'e nintsjimiji me mi cjinch'iji angueze, mi te'beji pje pjëzhi c'o ro mama.

²¹Nuc'ua cjanu o ña e Jesús o xipjiji: —Nu o jña Mizhocjimi nu cja ró xörügö, ya zädä dya a ndetsc'ejji nu, eñe.

²²C'o nte, me co nguijnñiji y me go mamaji:

—Me na jo yo jña yo mama nu, pero ¿ja ga mbãrä nu? Maco ngue nu t'i e José c'ü mi ngue ín menzumügöji.

²³O mama e Jesús o xipjiji:

—In päräji c'e jña c'ü rí mangöji: “Nu'tsc'e médico, rí dyät'ätsjë ante c'ü rí dyät'ä c'o 'ñaja.” Pe ngue c'ü in cjiññiji dya, cja in mü'büji. Pe xo in ne rí xitscöji a cjava: “Ró äräjme i tsjague c'o me na nojo a Capernaum, maco dya in cjague yo cja ín jñiñgöji”, rí 'ñenzgöji.

²⁴O sido o ña e Jesús o mama:

—Dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji, c'o na cjuana. Yo nte, dya respetaoji 'na profeta 'ma ngue nu menzumütsjëji.

²⁵Dyäräji na jo c'ü xo rá xi'tsc'öji.

Ya in päräji ja ma cja mi jinguã 'ma mi bübü e Elías. O mezhe jñi cjë nde c'ü dya go 'ñeje o dyebe, nguec'ua mi bübü 'na tjijmi texe cja c'o jñiñi. C'o pa c'o, mi cãrä va a Israel na puncjü o ndixü c'o ya vi ndü nu xïra. ²⁶Pero dya ngue anguezeji c'o o xipji Mizhocjimi e Elías ro 'ñe mbös'tü. O xipji o ma a Sarepta c'ü bëxtjo järä a Sidón, o ma mbös'tü 'na ndixü nu c'ü vi ndü nu xïra, maco dya mi menzumü a Israel. ²⁷C'o cjë c'o mi bübü e Elías, mi cãrä va a Israel na puncjü c'o mi sö c'e ngueme c'ü xiji o lepra. Pero dya cjó jogü ne ri 'naja anguezeji. Nguextjo e Naamán c'ü mi menzumü a Siria c'ü o jogü.

²⁸Nuc'ua c'o mi cãrä cja c'e nintsjimiji, 'ma mü o dyäräji c'o jña c'o, me co sjëyaji c'ua na puncjü.

²⁹Go böbüji c'ua, cjanu o pjongüji e Jesús cja c'ü o jñiñiji, o zidyiji cja

c'e dyä'ä nu ja mi jäs'ä c'e jñiñi. O zidyiji ro ma pa'maji a jömü. ³⁰Pero e Jesús o cjugütjo a nde anguezeji, o ma c'ua.

Un hombre que tenía un espíritu malo

³¹Nuc'ua e Jesús o zöbü o ma c'ua a Capernaum c'ü mi ngue 'na jñiñi a Galilea. Chjüma chjüma c'o pa c'o mi söyaji, mi jíchi c'o nte cja c'e nintsjimi. ³²C'o nte me mi süji mi cijñiñiji:

—Nunca rí äräji a cjanu. Je ni 'ñeje cja Mizhocjimi c'o jña c'o xitsiji nu, eñeji.

³³Cja c'e nintsjimi, mi bübü 'na bëzo c'ü vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, c'ü o tsjapü o mapjü c'ua na jens'e c'e bëzo. ³⁴O mama:

—Nu'tsc'e Jesús in menzumü a Nazaret, ¿pje in pë'sc'ü rí ñu co nuzgøjme? ¿Cjo vi 'ñeje rí tsjacü rá ma sufregøjme? Nutscö rí pã'c'ã. Ngue'tsc'e o T'itsc'e Mizhocjimi, dya bübüts'ü c'o na s'o.

³⁵E Jesús o huënc'h'i c'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o xipji:

—Tso't'ü in te. Pedye cja ne bëzo.

Nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o nügü c'e bëzo a nde c'o nte c'o mi cãrã. O mbedye c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo y dya pje tsjapü. ³⁶Me co nguiñi c'ua c'o nte, o mamaji:

—¿Pje pjëzhi c'ü pë's'i ne bëzo c'ü me na nojo? Manda yo o s'ondajma c'ü dya jo nza cja c'ü ri pë's'i o poder. Xipjiji ra mbedyeji, cja na mbedyeji c'ua.

³⁷Nguec'ua texe cja c'o jñiñi c'o tsja a Galilea, me mi mamaji c'o ma nojo c'o mi cja e Jesús.

Jesús sana a la suegra de Simón Pedro

³⁸Nuc'ua e Jesús o böbü o mbedye cja c'e nintsjimi. Cjanu o ma c'ua o zät'ä cja nu ngümü e Simón. C'ü nu to'o e Simón, mi sö pa'a. O xipjiji c'ua e Jesús ro jocü. ³⁹Nuc'ua e Jesús o ëjë nu ja mi orü c'e ndixü. Cjanu o huënc'h'i c'ua c'e pa'a. O c'ueñe c'ua c'e pa'a. O nanga c'ua na zëzhi c'e ndixü, cjanu o dyät'ä o jñönü cjanu o ziji.

Jesús sana a muchos enfermos

⁴⁰'Ma ya ma quibi e jyarü, ma ëjë c'o nte ma siji c'o o dyoji c'o mi sö pje nde ma ngueme, ma sinpiji e Jesús. Nuc'ua e Jesús mi ë's'ë o dyë nzi 'naja c'o mi sö'dyë, y mi jogüji.

⁴¹Na puncjü c'o mi sö'dyë c'o o mbedye o s'ondajma c'ü dya jo. Nzi ma mbedye, nzi ma mamaji:

—Ngue'tsc'e o T'its'ü Mizhocjimi, eñe c'o s'ondajma.

E Jesús mi huënc'h'iji, dya mi jëzi ra ñaji, na ngue mi pãrãji e Jesús mi ngue e Cristo.

Jesús predica en Galilea

⁴²Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o mbedye e Jesús o ma cja 'na majjadü nu ja dya cjö mi ndeñe. Nuc'ua c'o nte mi jodüji e Jesús. 'Ma mü o chöt'üji, mi stüjmüji ngue c'ua dya ro xögü co anguezeji.

⁴³O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Xo ni jyodü rá ma zopjü c'o nte c'o cãrã c'o nan'ño jñiñi, rá xipjiji ni jyodü ra dyätãji Mizhocjimi, na ngueje ngue c'ü manda. Ngue c'ü vi juancügö Mizhocjimi rá cja gë, eñe.

⁴⁴O ma c'ua cja c'o 'ñaja jñiñi c'o mi tsja a Galilea, mi zopjüji cja c'o o nintsjimiji.

La pesca milagrosa

5 'Na nu pa, e Jesús mi бүбү cja squina c'e zapjü c'ü ni chjü Genesaret. O ëjë c'ua na puncjü o nte, me mi chütüji ngue c'ua ro dyäräji o jña Mizhocjimi. ²E Jesús o jñanda c'ua yeje бү'ü c'o ma já'ä cja squina c'e zapjü. C'o mbëjmö ya vi mbes'eji cja c'o бү, mi pe'ch'eji c'o o rreji. ³E Jesús o dat'ü c'ua cja 'naja c'o бү c'ü mi ngue o cja e Simón. Cjanu o xipji c'ua e Simón xe ro ndütü c'e бү a ma cja c'e ndeje. O mimi c'ua cja c'e бү, o j'chi c'o nte. ⁴Nuc'ua 'ma mü o nguarü o ña, o xipji e Simón: —Mague cja c'e ndeje nu ja xenda na jé'ë. Rí pät'äji c'o in rreji ngue c'ua rí sürüji o jmö.

⁵O ndünrü c'ua e Simón o xipji: —Xöpüte, 'naxö mü ró pëpjijme, dya ró sürüjme. Pero rá pät'ägö ne rre ja c'o nzi gui xitsi, eñe.

⁶O tsjaji c'ua ja va xiji. O zürüji c'ua na puncjü o jmö, nguec'ua ya ma xüt'ü c'e rre. ⁷Nuc'ua o juäjpjã o dyëji c'o o dyoji c'o ma cãjä cja c'ü 'naja бү, ngue c'ua ro ëji ro ñe mbös'üji. O ëjëji c'ua, o nichiji nza yeje c'o бү, ya mi ne ro nguibi c'o. ⁸E Simón Pedro 'ma mü o jñanda c'o jmö, o ndüñijömü a jmi e Jesús, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí sũ rgá бүбү in jmigue. Na ngue me na s'ozgö, rí tũ ín nzhubü, eñe.

⁹Me mi sũ e Simón Pedro na ngue ma puncjü c'o jmö c'o vi zürüji. Xo mi sũ c'o mi dyoji e Pedro cja c'e бү. ¹⁰Xo mi sũ e Jacobo 'ñeje e Juan c'o mi ngue o t'i e Zebedeo. Mi ngue o dyoji e Simón Pedro. E Jesús o xipji c'ua e Simón:

—Dya rí sũ; chenngue dya co nutscö. Nu'tsc'e mi mbëjmögue, mi tenn'e o jmö. Pero nudya rá jí'ts'i rí zopjü yo nte, ngue c'ua ra dyä'tc'äji ra ndenn'eji, xo ra creozüji.

¹¹Nuc'ua e Simón Pedro 'ñe c'o o dyoji cjanu o pjons'üji a squina c'e бү. O zogüji texe nu, o möji e Jesús, ngue c'ua ro dyätpäji o jña.

Jesús sana a un leproso

¹²'Na nu pa, e Jesús mi бүбү cja 'na jñiñi nu ja xo mi бүбү 'na bëzo c'ü me mi sö o lepra. C'e bëzo 'ma o jñanda e Jesús, o ëjë o 'ñe ndüñijömü a jmi, o dyötü ro jocü, o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, nu 'ma in ne'e, sö rí jocüzü ne lepra, eñe c'e bëzo.

¹³E Jesús o c'uana c'ua o dyë o ndörü, o xipji:

—Rí negö ra jogüts'ügue, eñe.

Jo ni c'ueñe c'ua c'e lepra. ¹⁴E Jesús o xipji c'ua c'e bëzo:

—Dya cjó rí ma xipjigue ja va jogüts'ü. Nguextjo c'e mböcjimi rí ma jíchitsjé c'ü ya jogüts'ü. Cja rrí unügue c'ua, ja c'o nzi va manda e Moisés. Nuc'ua ra mbärã yo nte c'ü ya jogüts'ü, eñe.

¹⁵Zö vi xipji e Jesús c'e bëzo c'ü dya cjó ro xipji, pero xenda go mamaji c'o mi cja e Jesús. Nguец'ua o ëjë na puncjü o nte ro dyäräji e Jesús, y ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁶Nguec'ua e Jesús mi xögü mi pa cja c'e majyadü nu ja dya cjó mi ndeñe, mi ötü Mizhocjimi.

Jesús sana a un paralítico

¹⁷'Na nu pa e Jesús mi xöpü c'o nte. Xo mi cãrä nu, ja nzi c'o

fariseo 'ñe ja nzi c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Vi 'ñeji texe cja c'o jñiñi c'o mi tsja a Galilea 'ñe c'o mi tsja a Judea. Xo mi cārā c'o vi 'ñeje a Jerusalén. C'ü o poder Mizhocjimi mi bübüvi co e Jesús ro jocü c'o mi sò'dyē. ¹⁸O ējē c'ua ja nzi bëzo c'o ma tuns'ü 'na bëzo cja 'na pjinguā. C'e bëzo, dya mi sò ro 'ñōmü. Mi ne ro tsjocüji nu ja ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro ngöbüji a jmi ro jocü. ¹⁹Pero dya sò ja rvá tsjocüji, na ngue me mi ndüji nu cja c'e ngumü. O ndes'ejj c'ua a xes'e cja c'e ngumü. O xo's'üji c'ua c'o mi t'üs'ü, cjanu o sjö'büji c'e bëzo a jmi e Jesús a nde cja c'o nte. ²⁰Nguec'ua o unü ngüenda e Jesús c'ü mi junt'ü o mü'büji c'ü ro tsja angueze ro jocü c'e bëzo. Nguec'ua o mama c'ua e Jesús o xipji c'e bëzo:

—Nu'tsc'e sē, rá perdonao's'ü dya in nzhübü, eñe.

²¹Nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo o nguijñiji: “¿Pje pjēzhi ne bëzo nu mama perdonao o nzhübü? Chjēntjovi c'ü ro zadü Mizhocjimi nu. Maco dya cjó sò ra perdonao o nzhübü; nguextjo Mizhocjimi.”

²²Mi päxtjo e Jesús c'o mi cjijñi anguezeji, nguec'ua o xipjiji c'ua:

—¿Jenga in cjijñiji a cjanu in mü'büji? ²³Ró xipji ne bëzo: “Rá perdonao's'ü dya in nzhübü”, ró embe, pero dya cjó sò ra mbārā cjo ya ma o nzhübü. Pero 'ma rá xipji ne bëzo: “Rí ñanga rí nzhodü”, rá embe; nu 'ma ra nanga c'ua ne bëzo ra nzhodü, nu'ma, ixtí pärāgueji 'ma c'ü dya rí on'c'üji. ²⁴Nutscö rvá ējē cja Mizhocjimi, ya ch'acó poder cja ne xoñijömü rá perdonao's'üji c'o na s'o c'o in cjaji. Unne'ejj dya

ngüenda ngue c'ua rí pärāji c'ü rí pē'sc'ö c'e poder, embeji.

Cjanu o zopjü c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñōmü, o xipji:

—Rí ñanga, chunsc'e nu in pjinguā nu in os'ü, ma'a in nzumü, embeji c'e bëzo.

²⁵O nanga c'ua c'e bëzo c'ü dya mi sò ro 'ñōmü. Texeji o jñandaji 'ma mü o nanga c'e bëzo. Nuc'ua c'e bëzo o nduns'ü c'ü o pjinguā c'ü mi os'ü, cjanu o ma o ngumü, me mi unü 'na pöjō Mizhocjimi. ²⁶C'o nte, me go pizhiji go mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Nudya ró jandaji yo me na nojo. ¿Cjó ro nguijñi c'ü ri pē's'i poder a cjanu 'na nte?

Jesús llama a Leví

²⁷O mbedye c'ua nu e Jesús, o jñanda 'naja bëzo c'ü mi chjü e Leví c'ü mi cobra o contribución. Mi junrü nu ja mi cobraj o contribución. E Jesús o xipji c'ua: —Chenngue co nutscö rí dyätcā ín jña.

²⁸Nuc'ua e Leví o zogü texe c'e bēpji c'ü mi cja, o böbü o mēvi e Jesús.

²⁹E Leví o manda o dyät'äji o jñōnü cja nu ngumü, o mbita e Jesús. Xo ma'a nu, na puncjü c'o mi cobra o contribución, o ma ziji o xēdyi e Jesús 'ñe e Leví. ³⁰C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo mi so'büji ma xipjiji c'o o discípulo e Jesús:

—¿Jenga 'natjo c'ua in sigueji o xēdyi yo cobra o contribución yo me cja c'o na s'o?

³¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji: —Nu c'ü dya sò'dyē, dya ni jyodü o médico. C'o ni jyodü o

médico, ngueje c'o sò'dyè. ³²Je xo ga cjatjonu, dya ngue c'o cjavü cja na jo c'ü rvá 'ñe xipji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi; ngue c'o pãrã tû o nzhubü.

Le preguntan a Jesús sobre el ayuno

³³O xipjiji c'ua e Jesús:

—C'o o discípulo e Juan me mbempjeji y me ötüji Mizhocjimi. Je xo ga cjatjonu c'o o discípulo c'o fariseo. Maco yo in discíplogue siji o xëdyi 'ma mbempje c'o 'ñaja.

³⁴O ndünrû c'ua e Jesús o xipjiji 'na jña, ngue c'ua ro mbãrãji jenga dya mi mbempje c'o o discípulo. O xipjiji:

—'Ma ra chjüntü 'na sêlê, 'ma dya be cjuarü c'e chjüntü, dya sô ri tsjavüji c'o o dyoji ra nzhümüji. Na ngueje xe ri bübüttö c'e sê a nde anguezeji. ³⁵Pero ra zädã c'o pa 'ma ra zinbiji c'e sê. Nuc'ua cja ra mbempjeji rgã nzhümüji 'ma.

³⁶O sido o ña e Jesús o xipjiji c'ü 'na ejemplo:

—'Ma cjó c'o cãjã 'na zëbitu c'ü ya xüt'ü, dya ra xüt't'ü 'na bitu c'ü nuevo cja rrü mbã't'ã cja c'e zëbitu. Na ngue 'ma rga cjanu, ra s'odü 'ma c'ü cja dadyo. Y c'e ts'ipëraso c'ü vi xüt't'ü cja c'ü cja dadyo, dya xo ra chjënjui c'e zëbitu. ³⁷Yo nte, dya xich'iji o ôt'apjü cja zëcuëro. Na ngue ro xüt'ü c'o zëcuëro, ro pjödü c'e t'apjü. Y dya cja ro jogü c'ua c'o zëcuëro. ³⁸Ni jyodü ra xich'iji o ôt'apjü cja cuëro c'o cja nuevo, ngue c'ua dya ra s'odü o cuëro ra pjödü c'e t'apjü.

O mama a cjanu e Jesús ngue c'ua ro unü ngüenda c'o nte 'ma ro dyãtpãji o jña, pero 'ma ro sido ro

tsjaji c'o tjürü c'o mi cjaji, ro s'odü o mü'büji. ³⁹Xo mama e Jesús, 'ma cjó c'o me süpü c'o o tjürü c'o in mboxatitaji, nu 'ma ra dyärã ja ga cja o 'ñiji angueze, nu'ma, 'na ra mama c'e nte: “Dya rí negö, na ngue xenda na jo ne 'ñiji nu ya rí pagö.”

Los discípulos recogen trigo en el día de descanso

6 'Na c'o pa c'o mi söya c'o mi menzumü a Israel, e Jesús 'ñe c'o o discípulo mi cjogüji nu ja mi cja o ndëxü. C'o discípulo mi tücüji o ñirëxü, mi tjö't'ü co o dyëji, cja ma zaji. ²Mi cãrã ja nzi c'o fariseo c'o o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga in tücüji o ñirëxü? Maco mama c'ü o ley Mizhocjimi c'ü dya sô rá cjaji a cjanu yo pa yo rí söyaji.

³O ndünrû c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'ëji ya i xörtigueji nu c'ü o tsja e David 'ñe c'o mi dyoji, 'ma ya mi sant'aji; maco dya in so'büji angueze. ⁴O cjogü e David cja o ngümü Mizhocjimi nu ja ma sjü. Cjanu o jñü c'ua c'o tjö'mëch'i c'o mi jüsp'üji Mizhocjimi nu. Nuc'ua e David 'ñe c'o mi dyoji o ziji c'o tjö'mëch'i. Maco mama c'e ley c'ü dya cjó mi sö ro zi c'o; mi ngüextjo mböcjimi c'o mi sö ro zi c'o.

⁵O sido o ña e Jesús o xipjiji:

— Nutscö rvã ëcjö cja Mizhocjimi, sö rá mangö ja rgui süpüji yo pa yo rí söyaji, embeji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo.

El hombre de la mano seca

⁶Nuc'ua c'ü xe 'na nu pa c'ü mi söyaji, o cjogü e Jesús a mbo cja c'e nintsjimi. Cjanu o jichi c'o nte.

Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi dyot'ü o jodyë. ⁷C'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me mi jandaji e Jesús, mi nuji cjo ro jocü o nte c'e pa c'ü mi söyaji. Mi jodüji ja rvá ngöt'üji e Jesús cja c'o pje mi pjëzhi. ⁸E Jesús ixmi pãrä c'o na s'o c'o mi mbeñe anguezeji. O xipji c'ua c'e bëzo c'ü mi dyot'ü o dyë:

—Böbügue, rguí 'ñeje a nde, eñe.

Cjanu o böbü c'ua c'e bëzo o ma a nde. ⁹Nuc'ua e Jesús o xipji c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo:

—Rá cja'c'üji 'na t'önü. ¿Ja ngue c'ü mama c'ü ín leygöji rá cjaji yo pa yo rí söyaji? ¿Cjo mama rá cjaji c'o na jo o rá cjaji c'o na s'o? ¿Cjo mama rá pjös'üji yo nín minteji o rá pöt't'üji?, eñe.

¹⁰Nuc'ua e Jesús o nguinch'i na jo texe c'o nte c'o mi cãrä a jmi. Cjanu o xipji c'e bëzo:

—C'uana in dyë, eñe.

Cjanu o c'uana c'ua o dyë, y ixco jogü c'ua. ¹¹Pero c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji, mi pötma mamaji ja rvá sö pje ro tsjapüji e Jesús.

Jesús escoge a los doce apóstoles

¹²C'o pa c'o, o ma e Jesús cja t'eje. 'Naxömü va dyötü Mizhocjimi nu. ¹³Nuc'ua 'ma mü o jyas'ü, o ma't'ü c'o o discípulo. Cjanu o xöcü doce anguezeji c'o xo jñusp'ü o tjü apóstole. ¹⁴O juajnú e Simón c'ü xo jñusp'ü e Pedro. Xo juajnú e Andrés c'ü nu cjuarma e Simón. Xo juajnú e Jacobo 'ñe e Juan 'ñe e Felipe 'ñe e Bartolomé. ¹⁵Xo juajnú e Mateo 'ñe e Tomás 'ñe e Jacobo c'ü mi t'i cja e Alfeo. Xo juajnú e Simón c'ü mi revolucionario. ¹⁶Xo juajnú e Judas

c'ü nu cjuarma e Jacobo. Xo juajnú e Judas Iscariote, nu c'ü ro mbö e Jesús.

Jesús enseña a mucha gente

¹⁷E Jesús 'ñe c'o o discípulo o zöbüji c'ua cja c'e t'eje, o zät'äji cja 'na batjü o böbüji nu. Mi cãrä nu na puncjü o nte c'o mi dyoji e Jesús c'o mi ätpä o jña. Xo mi cãrä na puncjü c'o 'ñaja nte. Vi 'ñeji a Judea 'ñe a Jerusalén. Je xo vi 'ñeji texe a squina c'e mar a ma a Tiro 'ñe a Sidón. Vi 'ñeji ro 'ñe dyäräji e Jesús. Xo vi 'ñeji ngue c'ua e Jesús ro jocü c'o mi sö'dyë. ¹⁸Nuc'ua e Jesús o jocüji hasta c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás nu c'ü dya jo, xo jocü c'o. ¹⁹Texe c'o nte mi jodü ja rvá ndörüji e Jesús, na ngue mi pë's'i o poder mi jocü c'o mi sö'dyë.

La felicidad y la infelicidad

²⁰Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o nte c'o mi dyoji c'o mi ätpä o jña, o xipjiji:

—Nu'tsc'eji zö in pöbreji, pero 'ma in jodügueji Mizhocjimi, ngue c'ü rguí mäcjeji. Na ngue ya ngue in Jmugueji dya Mizhocjimi.

²¹'Zö in sant'aji dya, pero ngue c'ü rguí mäcjeji. Na ngue Mizhocjimi ra dya'c'üji c'o me nda na jo, dya pje ra bë'ts'iji.

'Zö me in nzhumüji dya, pero ngue c'ü rguí mäcjeji. Na ngue Mizhocjimi ra tsja'c'ü me rí mäcjeji.

²²'In ätcäji ín jñagö nutscö rvá ëjë cja Mizhocjimi. Nguéc'ua bübü 'ma ra nuc'üji na ü yo in menzumügueji, ra pjongüts'üji a nde anguezeji ra xi'ts'iji c'o me na s'o rgá zanc'eji. Zö ra tsja'c'üji a cjanu, pero ngue

yo rgui mäjceji yo. ²³C'ò pa 'ma ra tsja'c'èji ga cjanu, me rí mäjceji na puncjü. Na ngue Mizhocjimi a jens'e ra ngö'tc'üji na jo. C'ò in mboxpalegueji xo tsjaji a cjanu o tsjapüji o sufre c'ò profeta c'ò mi cārā mi jinguā.

²⁴'Ma in ricoji, nu 'ma in mǎpǎji c'ò in pè's'ijji, nu'ma, juentsc'èji 'ma, na ngue ra tsja'c'üji Mizhocjimi rí sufreji.

²⁵'Ma in pèzhgueji c'ü dya pje bè'ts'ijji, juentsc'èji. Na ngue ra tsja'c'üji rí sant'aji.

'Ma me in mǎjä gui minc'èji dya, 'ma dya in mǎpqueji Mizhocjimi, juentsc'èji. Na ngue ra tsja'c'üji me rí nzhumüji me rí huègueji.

²⁶Juentsc'èji na ngue c'ü ra tsja'c'üji Mizhocjimi, nu 'ma ra mama texe yo nte c'ü na jots'üji. Je xo va cjanu va tsja c'ò in mboxpalegueji, o mamaji c'ü me ma jo c'ò profeta c'ò dya ma cjuana.

El amor a los enemigos

²⁷Nu'tsc'èji in ärǎji, rí xi'ts'ijji rí s'iyagueji c'ò in üji, rí tsjaji na jontets'üji cja c'ò nuc'üji na ü. ²⁸Rí ma'tp'üji Mizhocjimi c'ò sanc'üji. Xo rí dyötpüji Mizhocjimi c'ò jün'sc'üji o bëchjine. ²⁹'Ma cjó c'ò ra yapc'ü in jmiji cja in jodyëji, xo rí jyëziji ra yapc'üji c'ü 'na lado. 'Ma cjó c'ò ra ngannc'aji c'ü in tëjëji, xo rí jyëziji ra ngannc'aji c'ü in jeji. ³⁰'Ma cjó c'ò pje ra dyö'tc'üji, unüji c'ü ni jyodü c'ò. 'Ma cjó c'ò pje ra jñünnc'üji 'ma ngue in tsjacjeji, dya cja rí dyötüji. ³¹C'ua ja nzi gui ñegueji c'ü ra s'iyats'üji yo nte, je xo rgui s'iyagueji a cjanu anguezeji.

³²'Ma nguextjo c'ò s'iyats'üji c'ò in s'iyaji, çja bübü c'ò na jo c'ò

in çjagueji 'ma? Maco c'ò cja na s'ò, xo s'iyaji c'ò s'iya anguezeji.

³³Nu'tsc'èji, 'ma nguextjo c'ò pjöxc'üji c'ò in pjös'üji, çja bübü c'ò na jo c'ò in çjagueji 'ma? Maco c'ò cja na s'ò, xo pjös'üji c'ò pjös'ü anguezeji. ³⁴Nu 'ma nguextjo c'ò pe'sc'èji c'ò in pesp'èji, çja bübü c'ò na jo c'ò in çjagueji 'ma? Maco c'ò cja na s'ò, pötca pesp'èji 'ma pje c'ò ni jyodü c'ò o dyoji. ³⁵Rí s'iyagueji c'ò in üji, rí tsjaji na jontets'üji y rí pesp'èji. Dya rí pètsaji c'ü pje ra nzhocüts'üji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra ngö'tc'üji na jo 'ma Mizhocjimi c'ü bübü a jens'e. Y ra jñetse ngue o t'its'üji 'ma angueze. Na ngue me na jo angueze, me pjös'ü texe yo nte, zö cārā c'ò na s'ò c'ò dya unü 'na pöjò. ³⁶Rí juentsqueji yo nte c'ua ja nzi ga juen'tsc'èji Mizhocjimi c'ü in Tataji.

No juzguen a otros

³⁷'Dya cjó rí so'büji. 'Ma jiyö, ra jñün'c'èji ngüenda Mizhocjimi. Dya cjó rí xipjiji: “Na s'ots'ügue”, rí 'ñembeji. 'Ma jiyö, xo ra mama Mizhocjimi: “Na s'ots'ügueji”, ra 'ñents'èji. Nguextjo Mizhocjimi ra mama ja ngue c'ü na jo y ja ngue c'ü na s'ò. Rí perdonagueji yo nin minteji; Mizhocjimi ra perdonao'ts'üji. ³⁸'Ma cjó c'ò pje ni jyodü, rí unügueji. Mizhocjimi ra dya'c'èji c'ua texe c'ò ni jyodüts'üji, hasta ra mboncjütjo. Ra dya'c'üji c'ua ja nzi gui unnc'èji.

³⁹O sido o ña e Jesús o xipjiji: —Çja gui tsjijñiji? ÇCjo sö 'naja ngorö ra jíchi o 'ñiji c'ü 'na ngorö? Dya sö. Na ngue ra zo'ovi cja t'ore nza yejuí. ⁴⁰'Na c'ü cja xötpü, dya

xo'ñi cja c'ü nu xöpüte. Cja ra xötpü na jo. Nu'ma, ya ri nza cja c'ü nu xöpüte 'ma.

⁴¹⁻⁴²¿Jenga in so'büji yo nin minteji? Maco c'o na s'o c'o cja'a yo nin minteji, pe ts'iqué nza cja 'na ngümpaxa c'ü ri o'o o ndö 'na nte, pero c'o na s'o c'o in cjagueji, na nojo nza cja 'na dyaxü. ¿Jenga dya in unnc'ejí ngüenda c'o na s'o c'o in cjagueji? ¿Pje ma jmi in p'esc'ejí c'ü in xiqueji yo nin minteji: “Jyëzguijme rá cjü'pc'öjme ne ngümpaxa nu o'o nin chögüe”, in embeji? Maco dya ixi cjübügueji c'o dyaxü c'o o'o in chögueji. Nu'tsc'ejí in cjaqueji na jots'üji, pero dya cjuana. C'ü rí tsjagueji, ot'ü rí tsjünc'ejí c'o dyaxü c'o o'o in chögueji, ngue c'ua ra sö rí jñandaji na jo rí tsjü'p'üji c'e ngümpaxa c'ü o'o a nzhö c'ü nin minteji, eñe e Jesús.

El árbol se conoce por su fruto

⁴³O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—'Na za'a, 'ma dya quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na jo c'ü. Pero 'ma quis'i o fruta, dya sö ra mamaji na s'o c'ü. ⁴⁴Nzi 'naja za'a 'mārā co c'o quis'i. Dya quitsiji o higo cja o bidyi; dya xo quitsiji o uva cja o pedyi. ⁴⁵Je xo ga cjatjonu, 'na nte c'ü na jo, mama o jña c'o na jo, na ngue bübü o mü'l'bü c'o na jo. 'Na nte c'ü na s'o, mama c'o na s'o, na ngue bübü o mü'l'bü c'o na s'o. C'o bübü o mü'l'bü 'na nte, ngue c'o ra mbedye o ne.

Las dos bases

⁴⁶¿Jenga in xitsiji: “Nu'tsc'e Señor, ín Jmuts'ügöjme”, in enzgöji?

Maco dya in cjaji c'ua ja nzi rgá xi'ts'iji. ⁴⁷C'o ra ëjözügö, 'ma ra dyätcäji ín jña 'ñe 'ma ra tsjaji c'o rí mangö, rá xi'ts'iji cjó chjëntjui c'o. ⁴⁸Chjëntjui nza cja 'na bëzo c'ü ro jyäbä na jo 'na ngümü. Ro dyö'bü na jë, cja rrü ngü'p'ü c'ua c'e cimientó co peña. Nuc'ua 'ma ro c'os'ü c'e ndare, ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü. Pero dya ro tunbü, na ngue vi tjäbä co peña. ⁴⁹Pero yo o dyärä yo ró xi'ts'iji, 'ma dya ra tsjaji yo, chjëntjui 'na bëzo c'ü ro jyäbä 'na ngümü c'ü dya ro ngü'p'ü o cimientó, ro 'ñe's'etjo a xes'e cja e jömü. Nuc'ua c'e ndare ro pjat'ü na zëzhi cja c'e ngümü, cja rrü tunbü c'ua.

Jesús sana al siervo de un oficial romano

7 E Jesús 'ma mü o nguarü o zopjü c'o nte, cjanu o ma c'ua cja 'naja jñiñi c'ü mi chjü a Capernaum. ²Cja c'e jñiñi mi bübü nu 'naja bëzo c'ü mi manda c'o tropa romano. Mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi s'iya, c'ü mi sö'dyë, ya mi ngue ro ndü. ³Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, o dyärä c'o mi cja e Jesús mi jocü c'o mi sö'dyë. O tsja c'ua c'e bëzo o zopjü ja nzi c'o pje mi pjëzhi cja c'o menzumü a Israel, o xipjiji:

—Möji, ma dyötüji favor e Jesús rí xipjiji ra ëjë ra 'ñe jocü nu ín mbëpji.

⁴C'o pje mi pjëzhi o möji c'ua cja e Jesús, o ma xipjiji:

—Rvá 'ne ö'tc'üjme favor. Sö'dyë c'ü o mbëpji c'e bëzo c'ü manda cja c'o tropa; va pen'c'e 'na jña c'e bëzo rí mague, rí ma tsjapü ra

ndis'i c'ü o mbëpji. Na jo rí mague.
⁵Na ngue zö dya ín menzumügöji
 c'e bëzo, pero s'iyazügöji nutscöji
 rí menzumüji a Israel. Nutscöjme o
 jyäpcájme ín nintsjimijme, embeji
 e Jesús.

⁶O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:
 —Mö.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma ya mi ngue
 ro zät'äji cja c'ü o ngumü c'e bëzo
 c'ü mi manda c'o tropa, cjanu o tsja
 c'e bëzo o xipji ja nzi c'o o dyoji:

—Möji ma chjünrüji e Jesús.

Cjanu o möji c'ua. 'Ma mü o
 chjëji e Jesús 'ñe c'o pje mi pjëzhi,
 o xipjiji c'ua e Jesús c'ua ja nzi va
 mama c'e bëzo:

—Rvá 'ñe tjün'c'üjme rá xi'ts'ijme
 c'ü mama c'e bëzo c'ü manda
 c'o tropa. Nuc'ü, mama a cjava:
 “Perdonaozü ró ö'tc'ü favor ri
 mague ín nzumügö, pero dya ni
 jyodü. Nu'tsc'e me na jotsc'e, nuzgö
 rí tügö ín nzhubü. Nguec'ua dya rí
 tsjogü cja ín nzumü. ⁷Nguec'ua dya
 rvá ma nu ja mi bünc'e ro ö'tc'ü ri
 ma tsjapü ra ndis'i c'ü ín mbëpjigö.
 Pero 'ma rí mamague c'ü ra jogü
 c'ü ín mbëpji, rí pãrãgö ra jogü 'ma.
⁸Nza cjazgö, o ch'acügö rí manda
 cja c'o tropa. 'Ma rí xipjigö 'na
 tropa ra ma'a ra ma tsja 'na bëpji,
 jo rrü ma c'ua. 'Ma rí xipji c'ü 'na
 tropa ra ëjë, ra ëjë c'ua. Y 'ma rí
 xipji c'ü ín mbëpji ra tsja 'na bëpji,
 ra tsja c'ua. Nguec'ua rí pãrãgö
 'ma rí mamague c'ü ra jogü c'ü ín
 mbëpji, ra jogü 'ma”, eñe c'e bëzo
 va penpe 'na jña e Jesús.

⁹E Jesús 'ma mü o dyärã c'e jña
 c'ü vi pejë c'e bëzo, me co mäjã
 na ngue c'e bëzo mi junt'ü o mü'bü
 c'ü ro tsja e Jesús ro jocü c'e mbëpji.

Cjanu o ñezhe c'ua e Jesús o xipji
 c'o nte c'o mi pöji:

—Dyärãji na jo c'ü rá xi'ts'ijji.

Nutscöji rí menzumüji a Israel rí
 ma't'üji Mizhocjimi, pero dya cjó
 rí töt'ügö yo ín menzumüji c'ü ri
 ench'e o mü'bü Mizhocjimi c'ua
 ja nzi ga tsja c'e bëzo c'ü junt'ü
 o mü'bü c'ü rá cjapü ra ndis'i c'ü o
 mbëpji, eñe e Jesús.

¹⁰C'o vi ma ndünrú e Jesús, cjanu
 o nzhogüji c'ua cja o ngumü c'e
 bëzo, o 'ñe chöt'üji c'ü ya vi ndis'i
 c'e mbëpji c'ü mi sö'dyë.

Jesús resucita al hijo de una viuda

¹¹Na nu pa, o mbedye e Jesús nu
 ja mi bübü, ro ma cja 'naja jñiñi c'ü
 mi chjü'ü a Naín. Mi pöji angueze
 na puncjü c'o o discípulo 'ñe na
 puncjü c'o nte. ¹²'Ma ya mi ngue ro
 zät'äji cja o ngoxtji c'e jñiñi a Naín,
 o jñandaji c'ua ma pedye o nte ma
 tuns'üji 'na añima ro ma dyögüji.
 Mi nguextjo c'e t'i c'ü mi 'ñeje c'ü
 nu nana. Ya vi ndü c'ü nu xïra c'e
 ndixü. Mi pöji c'e ndixü na puncjü
 c'o o menzumüji. ¹³Nuc'ua e Jesús
 c'ü ín Jmugöji, 'ma mü o jñanda me
 mi huë c'e ndixü, me go sentio o
 xipji c'ua:

—Dya rí huë, eñe.

¹⁴Cjanu o ëjë c'ua e Jesús a jmi
 cja c'e cja, cjanu o 'ñe's'e o dyë.
 C'e cja, dya mi cjo'bü. C'o mi
 tuns'ü c'e cja o böbüji. Cjanu
 o mama c'ua e Jesús o xipji c'e
 añima:

—Nu'tsc'e së, rí xi'tsc'ö rí ñanga.

¹⁵Go nanga go mimi c'ua c'e t'i
 c'ü mi añima, y cjanu o ña c'ua. O
 mama c'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:
 —Bübü dya va nin ch'igüe, eñe.

¹⁶C'o nte, me go pizhiji c'ua texeji o mamaji:

—Me na nojo Mizhocjimi. Ya ndo bübüzgöji 'na profeta nu me na nojo. Nujnu, o 'ñeme Mizhocjimi ra mböxcüji nutscöji o ntezgöji, eñe c'o nte.

¹⁷Me mi nántji c'ua e Jesús texe a Judea, na ngue vi tsjapü o te c'e t'i c'ü vi ndü, o bübütjo na yeje. Xo mi nántji e Jesús texe cja c'o jñiñi c'o mi chäjtjoji.

Los enviados de Juan el Bautista

¹⁸Nuc'ua c'o o discípulo e Juan o möji, o ma xipjiji e Juan c'o mi cja e Jesús. Nuc'ua e Juan o juajnü yeje c'o discípulo c'o vi säjä. ¹⁹Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja e Jesús, rí ma dyönüvi a cjava: “¿Cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme ra ëjë, o rá te'bejme c'ü 'naja”, rí 'ñembevi c'ü.

²⁰Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'o bëzo o zät'ävi cja e Jesús, cjanu o xipjivi:

—C'ü rvá ëgöbe; e Juan c'ü mi jichi yo nte cja c'e ndare a Jordán o xitsibe ro 'ñe önnc'übe, ¿cjo ngue'tsc'e c'ü rí te'bejme, o rá te'bejme c'ü 'naja?

²¹C'e ndajme 'ma mi bübü nu c'o o discípulo e Juan, e Jesús mi jocü na puncjü o nte c'o me mi sufre o ngueme. Xo mi cãrã nu na puncjü o nte c'o vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. E Jesús o tsjapü o mbedye c'o s'ondajma c'o. Y na puncjü c'o mi ndëzhö, o jocü e Jesús ngue c'ua va jñanda c'o mi ndëzhö. ²²Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'o yeje o discípulo e Juan:

—Nzhogü rí mëvi cja e Juan, rí ma xipjivi nu yo i jñandavi ró cjägö. Xo

rí xipjivi yo i dyärävi ró xipjigö yo nte. Xipjivi ya janda yo mi ndëzhö, 'ñe yo mi me'dye ya nzhodüji na jo. Xipjivi e Juan, yo mi sö o lepra c'ü vi pëgaji, ya jogü yo. Xipjivi, yo mi ngogö, ya äräji dya. Y bübü c'o ya vi ndü y go tetjoji, ya bübütjoji dya. Xipjivi e Juan c'ü rí zopjügö yo pöbre rí xipjiji ja rgá jogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ²³Xipjivi, 'ma cjó c'o ra sido ra 'ñejmezü y dya ra yembeñe c'ü rguí xögü co nutscö, ngue c'ü rguí mäjã c'o, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo e Juan.

²⁴O ma c'ua c'o o discípulo e Juan. Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji ja ma cja e Juan, o dyönüji:

—'Ma i möcjeji a ma cja c'e majyadü i ma ñuji e Juan, pe mi cjiñijji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri pötpü o jña, nza cja ga pötü o lugar 'na xitji 'ma juant'ü e ndajma. ²⁵Pe mi cjiñigüeji rvi chöt'üji 'na bëzo c'ü ri je'le bitu c'o me ni muvi. Tsjijñijji; c'o je'e bitu c'o me ni muvi, ngue c'o rey 'ñe c'o cãrã cja o palacio. ²⁶'Ma i ma ñuji e Juan, pe mi cjiñijji rvi chöt'üji 'naja profeta. Jã, rí mangö ngue 'na profeta e Juan. Pero xenda ni muvi o bëpji angueze que na ngue c'o 'ñaja profeta. ²⁷Je t'opjü o jña Mizhocjimi ja ga cja e Juan c'ü mama a cjava:

Dyärã, ró juajnügö 'na bëzo ra zopjü yo nte ra xipjiji ín jñagö. Ra ot'ü in xo'ñigue ngue c'ua 'ma rí mague, ya rguí bübü dispuesto yo nte ra recibidots'üji, eñe.

²⁸Rí xi'tsc'öji, cja yo nte, dya cjó ch'unü 'na bëpji c'ü rrí muvi nza cja c'ü o unü Mizhocjimi e Juan. Zö

me ma nojo c'e bēpji c'ü mi pēs'i e Juan, 'ñe me ma zö, pero xenda na zö 'ma cjó c'o ra tsjapü Mizhocjimi o nte, eñe e Jesús.

²⁹C'o nte 'ma mü o dyäräji c'e jña c'ü vi mama e Jesús, o unüji ' na pöjō Mizhocjimi. Xo 'ñe c'o mi cobra o contribución. Na ngue vi möji cja e Juan, vi ma jil'iji y vi nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. ³⁰Pero c'o fariseo 'ñe c'o mi xöpü c'o ley, iyö c'o. Vi tsjapüji c'ü dya mi muvi c'e bēpji c'ü vi ch'unü e Juan, dya go ma jiji. Maco Mizhocjimi vi mbeñe ro perdonao texe c'o nte. ³¹O mama c'ua e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji ja ga cja yo nte yo cjē yo rí cārāji dya, c'o dya dyätä e Juan ni ri nguetscö. ³²Anguezeji chjēntjui nza cja yo ts'it'i yo junrü cja chōjmü yo eñe cjaji o mbaxua, ma't'üji o dyoji mamaji: “Ró pjē'pc'ijme o flauta, pero nu'tsc'eji dya i nemeji”, embeji yo nu dyoji. O 'ma jiyö, eñeji cjaji como que ya vi ndü 'na nte, eñe pa ögüji c'e añima, xipjiji nu mit'iji: “Me ró nzhumüjme rvá xörüjme, pero nu'tsc'eji, dya i huēgueji”, eñeji. ³³C'ua ja nzi ga cja yo ts'it'i, je xo ga cjatjonu yo nte yo cārā yo cjē dya. 'Ma o mbürü e Juan o mbēpi Mizhocjimi, o xögü, dya cjó go zivi o xēdyi c'ü rví mājā. Nguec'ua yo nte mamaji: “E Juan pēs'i 'naja o s'ondajma c'ü dya jo”, eñeji. ³⁴Nuc'ua nutscö rvá ēcjö cja Mizhocjimi, rí mājā rgá sigöji o xēdyi. Nguec'ua ga mama c'o nte c'o dya ne ra dyärä o jña Mizhocjimi: “Chjä, 'naja bëzo nu me ñönü, y me si o vinu. Me xo joji yo cobra o contribución, 'ñe yo 'ñaja yo xiji na s'o”, eñeji. ³⁵Pero rí

xi'tsc'öji, c'o ätä Mizhocjimi unüji na jo ngüenda Mizhocjimi me cjiñi na jo o ñi, me pārā na jo c'ü cja'a; nguec'ua nde nan'ño bēpji va dyacöbe e Juan.

Jesús en la casa de Simón el fariseo

³⁶'Na nu pa, 'naja c'o fariseo o mbita e Jesús ro ma o ngumü ro ziji o xēdyi. O ma c'ua e Jesús o zät'a cja o ngumü c'e bëzo, o cjogü a mbo cjanu o ziji o xēdyi c'e bëzo c'ü vi mbita. ³⁷Cja c'e jñiñi mi bübü ' na ndixü c'ü mi cja na puncjü c'o na s'o. O mbārā c'ua c'e ndixü c'ü mi bübü e Jesús cja o ngumü c'e bëzo mi siji o xēdyi. Cjanu o ējē c'ua c'e ndixü cja o ngumü c'e bëzo, ma tū'ü 'na ts'ibotia de ndojo c'ü mi po'o o aceite c'o ma jo ma jyärä. ³⁸Cjanu o ē ndüñijömü cja o ngua e Jesús. Me mi huē c'e ndixü, me co mbögü o nguizhö va mbe'chp'e o ngua e Jesús. Nuc'ua co c'o o ñixte, cjanu o ndintspi o ngua, y me co zü'tp'ü o ngua. Cjanu o ndü c'ua c'e aceite c'ü vi tū, o ngosp'ü o ngua. ³⁹C'e fariseo c'ü vi mbita e Jesús, 'ma mü o jñanda c'o mi cja c'e ndixü, cjanu o nguiñäitsjē c'ua: “Ne bëzo, 'ma na cjuana ri profeta nu, ro mbārā 'ma cjó ngue ne ndixü nu na tjörü. Ro mbārā pje ma ndixü nu, ro mbārā c'ü me cja na s'o nu.” ⁴⁰O mama c'ua e Jesús o xipji c'e fariseo:

—Simón, bübü 'na jña c'ü rí ne rá xi'ts'i.

O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Xitsigö, xöpüte.

⁴¹O mama c'ua e Jesús:

—Mi bübü yeje bëzo c'o mi tū ngüenda mi tunpüji 'na bëzo. C'ü

'naja mi tū cuatro mil o mbëxo; c'ü 'naja mi tū cuatro ciento. ⁴²Dya mi jünvi pje rví ngõt'üvi. Nguec'ua c'e bëzo o perdonaovi nza yejui. ¿Ja gui tsjijñi yo yeje bëzo yo o perdonoaji? ¿Ja va ngue c'ü xenda ra gradecido ra ne'e c'e bëzo c'ü ya perdonaovi?

⁴³O ndünrū c'ua e Simón o xipji:

—Pe ngue c'e bëzo c'ü xenda mi tū na puncjü o merio, xenda ra gradecido c'e bëzo c'ü vi perdonao texe c'o mi tunpü.

E Jesús o xipji c'ua:

—Na cjuana c'ua ja vi tsjijñi.

⁴⁴Nuc'ua e Jesús o jñanda c'e ndixü, cjanu o xipji c'ua e Simón:

—¿Cjo i unü na jo ngüenda c'ü o tsja ne ndixü? Ró säcjö cja in nzumügüe, nu'tsc'e, dya i dyacö ndeje c'ü ro pe'ch'e ín cua, c'ua ja nzi ga cja ín chjürügöji. Pero ne ndixü o mbechque ín cua co o nguizhö, cjanu o ndintsqui ín cua co o ñixte. ⁴⁵Nu'tsc'e, dya i sütcü ín jmi; pero ne ndixü, me sütcü ín cua. ⁴⁶Nu'tsc'e, dya pje i xisqui ín ñi; pero ne ndixü o ngoscü ín cua o aceite yo na jo ga jyärä. ⁴⁷C'ü vi tsja a cjanu ne ndixü, ixí ñetse c'ü o unü ngüenda c'ü tū na puncjü o nzhübü y ya nzhogü o mü'bü. Nguec'ua Mizhocjimi ra perdonao c'o na puncjü o tsja c'o na s'o. Pero 'ma cjó c'o dya ra unü ngüenda cjo ri tū o nzhübü, 'ma dya ra unü ngüenda c'ü ni jyodü ra perdonao Mizhocjimi c'ü, nu'ma, dya xo ra neze 'ma c'ü.

⁴⁸Nuc'ua e Jesús o xipji c'e ndixü:

—Rí perdonaots'ü c'o na s'o c'o i tsja, eñe.

⁴⁹C'o nte c'o ma siji o xëdyi e Jesús 'ñe e Simón, mi pötma mamaji:

—¿Cjó ngue ne bëzo nu? A poco sö ra perdonaozgóji c'o na s'o.

⁵⁰Nuc'ua e Jesús o xipji c'ua c'e ndixü:

—Ya jogü in mü'bügüe, na ngue i 'ñench'ezü in mü'bü, i creo c'ü ro perdonaots'ü Mizhocjimi. Ma dya, dya cja rí mbeñe c'o na s'o.

Mujeres que ayudaban a Jesús

8 C'o pa c'o, e Jesús mi sät'ä cja texe c'o jñiñi 'ñe c'o ts'ljñiñi. Mi zopjü c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji, ngue c'ua Mizhocjimi ro tsjapüji o nte anguezeji. Mi pöji e Jesús c'o doce o discípulo. ²Xo mi pöji e Jesús ja nzi ndixü c'o vi zürü c'o o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, 'ñe c'o mi sö'dyë. Mi pöji e Jesús na ngue angueze vi pjongü c'o s'ondajma, y vi jocü c'o mi sö'dyë. C'ü 'na ndixü mi chjü e María c'ü mi menzumü a Magdala. Nu c'e ndixü, vi zürü siete c'o o s'ondajma c'ü dya jo, pero vi pjongü e Jesús c'o. ³C'ü 'na ndixü mi chjü e Juana. C'e ndixü, mi ngue o su e Chuza c'ü mi ngue o ngapta e Herodes, mi manda cja c'o o mbëpji. C'ü 'naja ndixü, mi chjü e Susana. Xo mi pöji e Jesús c'o 'ñaja ndixü c'o ma puncjü. Mi pjös'üji e Jesús co c'o o merioji.

El ejemplo del sembrador

⁴Mi pedye na puncjü o nte cja o jñiñiji, mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma ya ma caji na puncjüji, e Jesús o zopjü c'o nte o xipjiji 'na ejemplo, o mama a cjava:

⁵—'Na mbonzhëxü o mbedye o ma mbodü o ndëxü. Nuc'ua 'ma ya ma podü, bübü o ts'indëxü c'o

o zobütjo cja 'ñiji nu ja mi cjogü o nte. O ëjê c'ua c'o s'ü o 'ñe jñüs'üji c'o ts'indëxü. ⁶Bübü o ts'indëxü c'o je xo zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi e jömü. Nuc'ua 'ma mü o mbes'e, o dyot'ü c'o ndëxü na ngue mi ojtjo o c'ajömü. ⁷Bübü o ts'indëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi. 'Natjo c'ua va mbes'eji. Ts'i vi nocü c'o bidyi, nguec'ua va mbö't'ütjo c'o ts'indëxü, dya jyëzi ro nocü na nojo. ⁸Bübü o ts'indëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo o jömü. 'Ma ya mü o nocüji, o jogüji na jo o unüji 'naja ciento ts'indëxü nzi 'na mata.

'Ma mü o nguarü o xipjiji a cjanu yo, go ña c'ua na jens'e e Jesús o mama:

—Nu'tsc'eji бүбү in tsögueji, rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

El propósito de los ejemplos

⁹Nuc'ua c'o o discípulo e Jesús cjanu o dyönüji e Jesús o mamaji:

—¿Pje ne ra mama yo jña yo i xitsijme?

¹⁰O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu'tsc'eji o dya'c'üji Mizhocjimi rí päräji c'ü dya mi pärã c'o nte 'ma ot'ü; o dya'c'üji rí päräji ja ga manda Mizhocjimi. Yo 'ñaja nte, rí xipjigö o ejemplo yo, ngue c'ua zö ra jñandaji y ra dyäräji, pero dya ra mbäräji pje pjëzhi c'ü ne ra mama c'o jña.

Jesús explica el ejemplo del sembrador

¹¹'C'e ejemplo c'ü ró xi'ts'ijji, je a cjava. C'o ndëxü c'o ró xi'tsc'öji, ngue c'o ró jyë'tsc'öji o jña Mizhocjimi. ¹²C'o ndëxü c'o o zobütjo cja 'ñiji, ró jyë'tsc'öji c'o

ärã o jña Mizhocjimi. Nuc'ua va ëjê e Satanas c'ü dya jo, va 'ñe jünbü c'o jña cja o mü'büji. Nguec'ua, dya ra 'ñench'e o mü'büji Mizhocjimi. Nguec'ua, dya ra ndintspiji o mü'büji c'o na s'o. ¹³C'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja c'o dya ma pizhi o jömü, ró jyë'tsc'öji c'o me mäjã ga dyärã o jña Mizhocjimi, y me mäjã ga creoji. Pero nujo, dya jëzitsjë ra zi'ch'i na jo o mü'büji c'o jña. Nguec'ua 'ma va ëjê c'o ra sufreji, dya sido creoji Mizhocjimi, xögüji. ¹⁴Nu c'o ndëxü c'o o zobütjo nu ja mi bodü o ndö o bidyi, rá jyë'tsc'öji c'o ärã o jña Mizhocjimi, nuc'ua me mbeñeji c'o o bëpjiji, 'ñe me jodüji ja rgã ndöji na puncjü o t'opjü, 'ñe me mápäji yo бүбү cja ne xoñijömü ga tsjaji c'o netsjëji. Nguec'ua, dya cjaji ja nzi ga ne Mizhocjimi. ¹⁵C'o ndëxü c'o o zobü c'ua ja ma jo jömü, ró jyë'tsc'öji c'o ärã o jña Mizhocjimi c'o creo co texe o mü'bü. Zö pje c'o ra sufreji pero sido nzhodüji cja o 'ñiji Mizhocjimi. Nguec'ua chjëntjui nza cja c'o ndëxü c'o ra jogü na jo.

El ejemplo de la lámpara

¹⁶'Ma tjütüji 'naja sivi, dya co'büji co 'naja s'äbã. Dya xo emeji a mbo cja ngama. Je ë's'ëji nu ja na ts'ijens'e, ngue c'ua ra sö ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngümü. ¹⁷Je xo ga cjatjonu ín jñagö. Zö rí xi'tsc'ötsjëji dya yo ín jñagö, pero ni jyodü rí xipcjeji yo nte. Zö dya päräji, pero ni jyodü ra mbäräji ngue c'ua ra бүбү o jya's'ü Mizhocjimi cja o mü'büji.

¹⁸'Pjötüji na puncjü ngüenda rí dyäräji na jo yo jña yo rí xi'tsc'öji.

'Ma rí unnc'eji ngüenda yo jña, 'ñe 'ma rí 'ñench'e in mü'bügueji yo, nu'ma, mas rí tendiogueji 'ma yo. Zö in cjijñiji c'ü ya i jñüs'üji 'na jña, pero 'ma dya rí unüji ngüenda, ra jñünnc'üji 'ma c'ü ts'inguilëjë c'ü ya in pārāji.

La madre y los hermanos de Jesús

¹⁹'Na nu pa, o ëjë c'ü nu nana e Jesús, 'ñe c'o nu cjuarma, ro säji nu ja mi bübü e Jesús. Pero dya mi sö ro cjogüji nu ja ma bübü, na ngue me ma puncjü o nte c'o ma cã nu. ²⁰O mama c'ua c'o nte o xipjiji e Jesús:

—Nin nana 'ñe c'o nin cjuarma cārāji a tji; ne anguezeji rí ñaji.

²¹O ndünrü e Jesús o xipji c'ua c'o nte:

—C'o rí cjacpö mi nanagö 'ñe mi cjuarma, ngueje c'o ärä o jña Mizhocjimi c'o cja ja c'o nzi ga mama.

Jesús calma el viento y las olas

²²'Na nu pa, o dat'ü e Jesús cja 'naja bü co c'o o discípulo. O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—Mö rá pes'eji nu 'nanguarü a manu cja ne trazapjü, eñe.

Cjanu o möji c'ua. ²³'Ma ya mi möji, o zürü c'ua t'jij e Jesús. Jo ni ëjë c'ua 'na trandajma c'ü me mi vü cja c'e zapjü. Ya ma pjürü ma po'o o ndeje cja c'e bü c'ü mi pjö's'ü o ndajma; mi bübü peligro c'ü ro nguibiji. ²⁴O ëjë c'ua c'o discípulo a jmi e Jesús, o zopjüji o xipjiji:

—Rí ñanga, xöpüte, ya rá quibiji.

O zö c'ua e Jesús o nanga c'ua. Cjanu o huënc'h'i c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje c'o me mi pjö's'ü. Ixco

söya c'ua c'e ndajma, 'ñe c'o ndeje, dya cja mi pjö's'ü. ²⁵O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—¿Jenga dya mi creozüji c'ü ro pjö'c'öji?, eñe.

C'o discípulo me mi süji mi pötma mamaji:

—¿Mbārā, pje pjézhi e Jesús?

Maco manda ra böbü e ndajma 'ñe yo ndeje, y nujoyo, ätäji nu. Nunca rí jandaji a cjanu.

El hombre endemoniado de Gadara

²⁶O zät'äji c'ua cja c'e país c'ü ni chjü a Gadara c'ü bübü a 'nanguarü a Galilea cja c'e trazapjü. ²⁷'Ma ya vi mbes'e e Jesús cja c'e bü, o ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü je vi peje cja c'e jñiñi a Gadara, o 'ñe chjëvi e Jesús. Nu c'e bëzo, ya vi mezhe vi zürü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Dya cja mi je'e o bitu. Dya cja xo mi bübü cja ngumü; je mi bübü cja panteón cja campo santo. ²⁸'Ma mü o jñanda c'e bëzo e Jesús, o mapjü c'ua na jens'e, cjanu o ndünijömü cja jmi e Jesús, cjanu o mama na jens'e:

—Nu'tsc'e Jesús, o T'its'ü Mizhocjimi, ¿pje pë'sc'ü rí ñugue co nutscö? Rí ö'tc'ügö, dya rí tsjacü rá ma sufregö.

²⁹O mama a cjanu na ngue e Jesús mi manda c'ü o s'ondajma c'ü dya jo ro mbedye cja c'e bëzo. C'ü o s'ondajma c'ü dya jo, ya vi mezhe vi zürü c'e bëzo. C'o nte mi tjün't'üji co cadena c'e bëzo, mi tjün'tp'üji o dyë 'ñe o ngua, ngue c'ua dya ro nzhodü libre. Pero mi c'üdütjo c'o mi ndün't'üji. Y c'ü o s'ondajma c'ü dya jo mi cjacü c'e bëzo ra nzhodü cja majyadü. ³⁰E Jesús o dyönü c'e bëzo:

—¿Pje ni chjütsc'e?

Cjanu o ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Ni chjüzü Legión, eñe.

C'e jña legión ne ra mama: “Na puncjü.” Mi chjü a cjanu c'e bëzo, na ngue na puncjü o s'ondajma c'o vi cjugü a mbo cja o mü'bü.

³¹C'o s'ondajma mi ötüji na puncjü e Jesús c'ü dya ro manda ro möji nu ja c'o va 'nün't'ü c'o nu mis'ondajmaji. ³²Ma cã na puncjü o cuchi cja c'e t'eje ma ñönüji. Nuc'ua c'o o s'ondajma c'ü dya jo, o dyötüji e Jesús ro unü sjëtsi anguezeji ro ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. O unüji c'ua sjëtsi. ³³Nuc'ua c'o s'ondajma o mbedyeji cja o mü'bü c'e bëzo, cjanu o ma nguich'iji cja o mü'bü c'o cuchi. Nuc'ua c'o cuchi cjanu o zöbüji texeji cja c'e dyä'ä, o ma zo'oji cja c'e trazapjü o nguibiji.

³⁴Nuc'ua c'o mi pjörü o cuchi, 'ma mü o jñandaji, o c'ueñeji c'ua na zëzhi o ma mamaji cja c'e jñiñi, 'ñe texe cja c'o lugar nu ja c'o mi cãrã o nte. ³⁵Nuc'ua c'o nte o mbedyeji c'ua, o ma nuji c'o vi tsja e Jesús. O zät'äjji c'ua ja mi bübü e Jesús, o chöt'üji nu c'e bëzo c'ü vi mbedye c'o o s'ondajma c'ü dya jo, mi junrü cja o ngua e Jesús, ya mi je'e o bitu, ya mi tjümbeñe. O züji c'ua. ³⁶O ña c'ua c'o nte c'o vi jñanda, o xipjiji c'o ma säjä ja va tsja e Jesús va pjongü c'o s'ondajma c'o mi bübü o mü'bü c'e bëzo. ³⁷Nuc'ua c'o mi menzumü cja c'e país a Gadara, me mi sÿji mi xipjiji e Jesús:

—Rí ö'tc'üjme favor rí pedye cja nín jñiñigöjme.

O dat'ü c'ua e Jesús cja c'e bü, ngue c'ua ro nzhogü nu ja vi 'ñeje.

³⁸Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi mbedye

c'o s'ondajma, mi ötü c'ü ro möji e Jesús 'ñe c'o o discípulo. Pero e Jesús o xipji:

³⁹—Nzhogü, ma in nzumü. Rí mama c'ü ja va mböxc'ü Mizhocjimi, embeji c'e bëzo.

Nuc'ua cjanu o ma c'ua c'e bëzo, o ma mama texe cja c'e jñiñi ja va cja va pjongü e Jesús c'o s'ondajma c'o vi zürü c'e bëzo.

La hija de Jairo, y la mujer que tocó la ropa de Jesús

⁴⁰Nuc'ua 'ma mü o nzhogü na yeje e Jesús nu ja vi 'ñeje, texe c'o nte o recibidoji na ngue mi te'beji angueze. ⁴¹O ëjë c'ua 'naja bëzo c'ü mi chjü e Jairo. Nuc'ü, mi xo'ñi cja 'na nintsjimi nu ja mi pa c'o mi menzumü a Israel mi pa ma't'üji Mizhocjimi. O ndüñijömü a jmi e Jesús mi xipji ro mëvi cja o ngumü. ⁴²Na ngue mi 'ñeje 'natjo o xunt'i c'ü mi ëdyi doce cjëlë. Nuc'ü, ya ma tüt'ü. 'Ma ya mi ma e Jesús, me ma puncjü o nte c'o mi pöji, dya mi sö ro ma na niji.

⁴³Cja c'o nte c'o mi pöji e Jesús, xo mi pa 'na ndixü c'ü ya vi mezhe doce cjë c'ü mi dagü o cji. Ya vi ndeze texe o merio c'o mi jün, 'ma mi pa cja o médico. Pero dya cjó mi sö ro jocü. ⁴⁴Nuc'ua c'e ndixü cjanu o ëjë a xütjü e Jesús, cjanu o ndönbü cja squina c'ü o bitu c'ü mi tējë. Ixco böbü c'ua c'o mi xot'ü.

⁴⁵Nuc'ua e Jesús cjanu o mama: —¿Cjó ngue c'ü o ndöcügö?

Cjanu o ngädätjoji texeji. Nuc'ua e Pedro 'ñe c'o 'ñaja discípulo cjanu o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, in önügüe cjó ngue c'ü o ndö'c'ügüe. Ngue yo nte yo me s'ixc'ügüe.

⁴⁶O ndünrū c'ua e Jesús o mama:
—Rí pārāgō būbū c'ü o ndöcügō.
Na ngue nutscō ró pārā o mbedyezū
c'ü na zēzhi, eñe.

⁴⁷O unū c'ua ngüenda c'e ndixū
c'ü mi pārā e Jesús c'ü vi ndönbū
o bitu. Nguец'ua o ējē cja e Jesús,
me mi mbi'i. Cjanu o ndüñjōmū a
jmi, cjanu o xipji c'ua c'ü mi ngue
angueze vi ndönbū o bitu ngue c'ua
ro ndis'i c'e ngueme c'ü mi sō. Y o
xipji nzi va ndönbū nzi va ndis'i. O
dyärā texe c'o nte. ⁴⁸O ndünrū c'ua
e Jesús o xipji c'e ndixū:

—Nu'tsc'e süngü, o ndixc'i na
ngue i creozū c'ü ro jocüts'ü.
Mizhocjimi rí mēvi; dya cja ra
mbeñe in mü'bū.

⁴⁹Ma xe ma ña e Jesús, o sājā
c'ua 'naja c'ü vi ñeje cja o ngumū
c'e bëzo c'ü mi xo'ñi cja c'e
nintsjimi, o 'ñe xipji c'e bëzo:

—C'ü rvā ēcjō, c'ü in xunt'i ya ndū
c'ü. Dya cja pje ni jyodū rí xipji ne
xöpüte xe ra ējē nu.

⁵⁰Ma mü o dyärā e Jesús, cjanu o
xipji c'e bëzo c'ü mi xo'ñi:

—Dya rí sū'ü. Ixtí jñunt'ü in mü'bū
c'ü rá cjacō ra tetjo in xunt'i ra
bübütjo na yeje.

⁵¹Ma mü o zāt'āji cja o ngumū c'e
bëzo, dya jyēzi e Jesús cjō ro cjogū;
nguxetjo e Pedro 'ñe e Jacobo 'ñe e
Juan, 'ñe c'ü nu tata c'e xunt'i, 'ñe
c'ü nu nana. ⁵²C'o nte c'o ma cā nu,
mi huēji texeji y me mi mapjū ma
huēpiji c'e añima. O mama c'ua e
Jesús o xipji:

—Dya rí huēji. Dya tū'ü ne xunt'i,
ītjo dya nu.

⁵³Nuc'ua c'o nte o tjezhetjoji va
tsjapūji burla e Jesús. Na ngue
mi pārāji c'ü ya vi ndū c'e xunt'i.

⁵⁴Nuc'ua e Jesús o pēnc'hp'i o dyē
c'e xunt'i, o ma't'ü na jens'e o xipji:
—Rí ñanga, xunt'i.

⁵⁵Cjanu o te c'ua c'e xunt'i o
bübütjo na yeje; ixco nanga c'ua
c'ü. Nuc'ua e Jesús o xipji ro unūji
pje ro zi c'e xunt'i. ⁵⁶C'ü nu tata c'e
xunt'i 'ñe c'ü nu nana me go pizhivi,
dya mi pārā pje ro nguiñivi. Nuc'ua
e Jesús o xipji c'ua c'ü dya cjō ro
xipji c'ü vi tsjapū o te c'e xunt'i.

Jesús envía a los doce discípulos

9 E Jesús o ma't'ü c'o doce
o discípulo ro ēji cja o jmi.
Cjanu o unūji poder ngue c'ua ro sō
ro pjongūji texe yo o s'ondajma e
Satanás c'ü dya jo, 'ñe ro jocūji c'o
mi sō c'o pje nde ma ngueme. ²O
xipji ro ma zopjūji c'o nte ro xipji
c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda,
nguec'ua mi jyodū anguezeji ro
dyätāji c'ü. Xo xipji ro ma jocūji
c'o mi sō'dyē. ³O xipji:

—Dya pje rí jñünūji c'o pje rguí
jyodüts'ūji cja 'ñiji. Dya pje rí jñünūji
c'ü rguí chāji. Dya xo rí tsanaji
mape c'ü pje rguí tsant'aji o pje rguí
jñunt'ūji. Dya xo rí jñünūji pje rí siji
ni ri ngue o merio. Dya xo rí tsanaji o
bitu c'ü rguí pötūji. ⁴Cja ngumū c'ua
ja rí sāt'āji, je rí oxūji nu hasta 'ma cja
rí ñe rí pedyeji; dya rí pötqueji ngumū
rguí oxqueji. ⁵Ma rí sāt'c'ejji cja 'na
jñiñi, 'ma dya cjō ra recibidots'ūji, rí
pedyegueji 'ma nu. 'Ma rí pedyegueji,
rí jyā'bāji o jōmū c'o ya rguí jyās'ā in
mbācuaji, ngue c'ua ra unū ngüenda
c'o menzumū nu, c'ü vi tsjaji na s'o,
dya recibidots'ūji, eñe e Jesús va xipji
c'o o discípulo.

⁶Go mbedye go ma c'ua c'o
apóstole, mi nzhodūji texe cja c'o

jñiñi mi zopjüji c'o nte mi xipjiji ja rvá jogü o mü'büji cja o jmi Mizhocjimi. Texe c'ua ja mi sät'äji, mi jocüji c'o mi sò'dyè.

La muerte de Juan el Bautista

⁷E Herodes c'ü mi manda cja c'e país a Galilea, o dyärä texe c'o na nojo c'o mi cja e Jesús. Dya mi pãrä pje ro nguiñi, na ngue bübü c'o mi mama: “E Juan ya tetjo, ya bübütjo na yeje. Ngue c'ü cja yo me na nojo”, eñe c'o. ⁸Bübü c'o mi mama: “C'ü cja yo me na nojo, ngueje c'e profeta Elías c'ü ya ëjë.” Bübü c'o mi mama: “Ya tele c'ü 'naja c'o profeta c'o mi cãrä mi jinguã, ya bübütjo na yeje.” ⁹O mama e Herodes:

—E Juan, maco ró mandagö o jñüpcüji o ñi. Pero, ¿cjo ri ngue c'ü cja c'o me na nojo c'o rí äragö?

Nuc'ua e Herodes me mi jodü ja rvá jñanda e Jesús.

Jesús da de comer a cinco mil hombres

¹⁰O nzhogü c'ua c'o discípulo c'o xo mi xiji apóstole, o xipjiji e Jesús c'o bëpji c'o vi tsjaji. Nuc'ua e Jesús o zidyí c'o apóstole o möji nu ja dya mi cãrä o nte, bëxtjo cja c'e jñiñi c'ü mi chjü a Betsaida. ¹¹Pero c'o nte go mbãräji nu ja ro zät'ä e Jesús ñe c'o o discípulo, nguec'ua xo möji nu. E Jesús o recibido c'o nte, o xipjiji c'ü ngue Mizhocjimi c'ü manda, nguec'ua mi jyodü anguezeji ro dyätäji c'ü. Y o jocü c'o mi sò'dyè.

¹²Nuc'ua 'ma ya o nzhã'ä, o ëjë c'o doce discípulo cja jmi e Jesús, o xipjiji:

—Xipji yo nte ra möji cja yo jñiñi yo bëxtjo, ñe texe cja c'o lugar nu ja cãrä o nte, ngue c'ua ra chöt'üji pje ra ziji, y ra oxüji. Na ngue rí cãräji va cja 'naja majyadü.

¹³O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji: —Nu'tsc'eji rí unügejeji c'ü pje ra ziji.

Anguezeji o ndünrüji o mamaji: —Dya rí jünjme c'ü ra zi yo; nguextjo tsi'ch'a tjömëch'i cja na yeje jmö. ¿Cjo in ne rá ma tömüjme c'ü ra zi yo nte yo me na puncjü?, embeji e Jesús.

¹⁴Mi tsi'ch'a mil c'o bëzo. O mama c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Xipjiji ra xögüji nde ri cincuenta rga mimiji.

¹⁵Cjanu o tsja c'ua c'o discípulo ja c'o nzi va manda e Jesús, o xipjiji ro mimi texe c'o nte. ¹⁶Nuc'ua e Jesús o jñü c'o tsi'ch'a tjömëch'i ñe c'o yeje jmö. Cjanu o nã's'ä c'ua a jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. Cjanu o më'ch'i c'ua c'o tjömëch'i ñe c'o jmö. Cjanu o unü c'o o discípulo ngue c'ua ro unüji c'o nte. ¹⁷O ziji texeji o nijmiji na jo. Nuc'ua cjanu o nguis'itjoji c'ua c'o ya nde mi ts'ipëraso c'o o mboncjütjo, y go nizhitjo doce bos'i.

Pedro declara que Jesús es el Cristo

¹⁸Na nu pa, e Jesús mi cãrätsjëji co c'o o discípulo, mi ötü Mizhocjimi. 'Ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, cjanu o dyönü c'o discípulo:

—¿Pje mama yo nte cjö nguetscö?

¹⁹O ndünrü c'ua anguezeji: —Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Juan c'ü mi jichi yo nte co ndeje.

Bübü c'o mama ngue'tsc'e e Elías. Bübü c'o mama o te 'naja c'o 'ñaja profeta c'o mi cārā mi jinguā; mamaji ngue'tsc'e c'e profeta.

²⁰O mama c'ua e Jesús o dyönüji: —Nu'tsc'eji, ¿pje xo in mangueji? ¿Cjó nguetscö?

O ndünrü c'ua e Pedro o xipji:

—Ngue'tsc'e e Cristo o 'ñempc'e Mizhocjimi rí mandagüe.

Jesús anuncia su muerte

²¹O mama c'ua e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Pjötüji na puncjü ngüenda c'ü dya cjó be rí xipcjeji c'ü nguetscö e Cristo. ²²Zö rvá ěcjö cja Mizhocjimi, pero ni jyodü me rá sufregö na puncjü. Ra jñüncü ngüenda yo tita c'o pje pjëzhi, 'ñe yo ndamböcjimi, 'ñe yo xöpü o ley Mizhocjimi, ra mamaji c'ü na s'lo c'ü rí c jagö. Y ra mbötügöji. Nuc'ua 'ma ra cjogü jñipa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

²³O mama e Jesús o xipji texe c'o nte:

—'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü c'ü dya cja ra tsja c'o netsjē angueze. Y pama ra bübü dispuesto ra sufre o ra ndü. Y ra sido ra dyätcä ín jña. ²⁴C'o dya bübü dispuesto ra sufre na ngue c'ü dya ne ra ndüji, dya ra chöt'üji c'ü rguí bübüji. Pero c'o bübü dispuesto ra bö't'ü na ngue c'ü ni dyätcäji ín jña, ra chöt'üji c'ü rguí bünji. ²⁵Nu 'ma ro tsja 'na nte ro tsjapü o cjaja texe yo bübü va cja ne xoñijömü, pero 'ma dya ro dyätcä ín jña, ¿pje ro dyeje 'ma? Na ngue ro jyëzi Mizhocjimi c'e nte. ²⁶Nutscö rvá ěcjö cja Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji rá

ěcjö na yeje; me rrā zö c'ua ja rva ěcjö, c'ua ja ga cja me na zö c'ü mi Tatagö, 'ñe c'o o anxe. 'Ma cjó c'o ra zü, y ra mama: “Dya rí pāragö e Jesús, dya xo rí ätpägö o jña”, ra 'ñeñe; nu'ma, xo rá mangö c'ü dya rí pāragö c'o, 'ma rá ěcjö na yeje. ²⁷Rí dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Bübü va ja nzi yo dya ra ndü'ü hasta 'ma ra nuji ja ga cja 'ma rá mandagö, nutscö o 'ñempquegö Mizhocjimi.

La transfiguración de Jesús

²⁸'Ma ya vi cjogü 'nanzo c'ü vi mama e Jesús c'o jña c'o, o zidy e Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo, o nguins'iji cja 'na t'eje, ngue c'ua e Jesús ro ma dyötü Mizhocjimi.

²⁹'Ma ma ötü Mizhocjimi, o pötü c'ua ja ma jñetse o jmi. Xo pötü c'ua ja ma jñetse o bitu; me ma t'öxü me mi juëns'i. ³⁰Jo ni jñetse c'ua yeje bëzo c'o mi ngue e Moisés 'ñe e Elías, vi 'ñeju a jens'e mi ñaji e Jesús.

³¹Anguezevi me mi juëns'ivi. Mi mamavi ja rvá cja c'ü ya mi ngue ro zädä; mi mamavi c'ü ja rvá mböt'üji e Jesús a Jerusalén. ³²E Pedro 'ñe e Juan 'ñe e Jacobo me ma ějē o t'ijji, pero dya go iji. Nguec'ua o jñandaji me mi juëns'i e Jesús ma zö. Xo jñandaji nza yeje bëzo c'o mi böbüji co e Jesús. ³³Nuc'ua 'ma ya mi ma e Moisés 'ñe e Elías, jo ni ña c'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Xöpüte, na jo rí cārāgöjme va co nu'tsc'e 'ñe e Moisés 'ñe e Elías. Rá ät'äjme jñi ts'ingumü de dyëza. 'Naja c'ü rá ä'tc'öjme, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Moisés, 'naja c'ü rá ä'tp'ägöjme e Elías, eñe.

Dya mi pārä pje ro mama e Pedro.

³⁴'Ma ndänt'ä ma ña e Pedro, o

sjä́ c'ua 'na ngömü o 'ñe ngobü anguezeji. 'Ma mü o ngobüji c'e ngömü, o züji c'ua. ³⁵O dyäräji c'ua 'na jña cja c'e ngömü c'ü mi mama a cjava:

—Nujnu ngue ín Ch'igö nu me rí ne'e. Dyätäji angueze, eñe.

³⁶'Ma ya vi nguarü c'e jña, c'o discípulo o jñandaji c'ü nguextjo e Jesús c'ü mi bübü. C'o pa c'o, dya cjó xipjiji c'o vi jñandaji.

Jesús sana a un muchacho que tenía un espíritu malo

³⁷Nuc'ua c'ü na ye nu pa, cjanu o zöbüji c'ua cja c'e t'ejje. O ëjë c'ua na puncjü o nte o 'ñe ndünrüji e Jesús. ³⁸Nuc'ua 'naja bëzo c'ü ma dyoji c'o nte, o mapjü o xipji e Jesús:

—Xöpüte, rí ö'tc'ö rí 'ñe ñutcü nu ín ch'i. Na ngueje nguextjo nu rí 'ñeje nu. ³⁹'Naja yo o s'ondajma c'ü dya jo, nu ndajmetjo ga zürü nín ch'igö, cjapü ra mapjü. Me xo cjapü ra mb'ch'i hasta 'ma ra pjont'ü o pjügü. Xo cjapü ra nügü hasta ya me ni c'anga. Mezhe ga mböt't'ü, dya ne ra jyëzi. ⁴⁰Ró xipji c'o in discípulogue ro pjongüji c'e s'ondajma; dya sö ro pjongüji, eñe.

⁴¹O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji texeji:

—Nu'tsc'ejji ín cārāji yo cjë dya, ya s'odü in mü'büji. ¿Jenga dya ín creozüji rá pjöxc'üji rí tsjaji c'o na nojo? Maco ya mezhe rí cārāgöji, ya mezhe rí pë'sc'ö paciencia co nu'tsc'ejji.

Cjanu o xipji c'e bëzo:

—Siji ga 'ñecjua nin ch'igüe.

⁴²'Ma ya ma siji c'e t'i, nuc'ua c'ü o s'ondajma c'ü dya jo o tsjapü o

nügü c'e t'i, ixco mböt't'ü. Nuc'ua e Jesús cjanu o huënc'h'i c'ua c'e s'ondajma, o xipji ro mbedye cja c'e t'i; ixco ndis'i c'ua c'e t'i. Nuc'ua e Jesús cjanu o xipji c'e bëzo:

—Bübü dya c'ua nin ch'igüe; ya jogü nu.

⁴³Texe c'o o jñanda, o unüji ngüenda c'ü me na zëzhi Mizhocjimi, ngue c'ua va jocü e Jesús c'e t'i. Y mi cjijñiji mi mamaji: —Nunca rí jandaji a cjanu, eñeji.

Jesús anuncia otra vez su muerte

'Ma mi cjijñi c'o nte c'ü vi tsja e Jesús, o ña c'ua e Jesús o xipji c'o o discípulo:

⁴⁴—Nu'tsc'ejji, dyäräji na jo yo rá xi'tsc'öji. Nutscö rvá ëcjö cja Mizhocjimi, pero ra nzhögügöji cja yo nte ra mbötcüji, eñe e Jesús.

⁴⁵Anguezeji, dya mi pārāji pje mi ne ro mama c'o jña c'o; dya jyëziji ro mbārāji c'o. Mi süji ro dyönüji ja ma cja c'o jña.

¿Quién es el más importante?

⁴⁶Nuc'ua c'o discípulo o mbürü o ñatsjëji, cjó mi ngue anguezeji c'ü xenda ro mbëzhi na nojo. ⁴⁷E Jesús mi pārā c'o mi cjijñiji cja o mü'büji. O ma't'ü c'ua 'naja ts't'i' ro ëjë a jmi. ⁴⁸Cjanu o xipjiji c'ua:

—'Ma cjó c'o ra recibido ne ts't'i' y ra mbös'üji nu, nguetscö recibidozü c'o. Na ngue je ga cjanu rgá negö. 'Ma cjó c'o ra recibidozügö, xo recibido Mizhocjimi c'ü o xitsigö ró ëgö cja ne xoñijömmü. Zö ra mbë'ts'iji na nojo, zö dya pje ra mbë'ts'iji, pero 'ma rí pjös'üji c'o pje ni jyodü, rrä nots'üji cja ín jmigö 'ma.

**El que no está contra nosotros,
está a nuestro favor**

⁴⁹O ndünrũ c'ua e Juan o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpũte, ró jandajme 'na bëzo c'ũ mi nãnnc'ãgue in chjũ ma pjongũ yo o s'ondajma c'ũ dya jo. Ró xipjijme c'ũ dya cja ro tsja a cjanu, na ngue dya rí dyocjõji c'ũ.

⁵⁰O ndünrũ c'ua e Jesús o xipji:

—Dya rí ts'a's'ũji c'ũ. 'Na nte zõ dya rí dyocjõji c'ũ, pero 'ma dya nugũji na ù, nu'ma, bübũ co nutscõji ' ma c'ũ.

Jesús reprende a Jacobo y a Juan

⁵¹Nuc'ua c'o pa, ya mi ngue ro zädä 'ma ro zidyiji e Jesús a jens'e. Zõ mi pãrã e Jesús c'ũ me ro sufre a Jerusalén, pero sido mi nzhodũ para ro zät'ã nu. ⁵²Nuc'ua cjanu o xipji c'o ro ot'ũ ro ma. Anguezevi o mëvi c'ua o zät'ãvi cja 'na jñiñi c'ũ tsja a Samaria, o jyodũvi nu ja ro oxũji e Jesús. ⁵³Pero c'o mi menzumũ nu, dya ne ro recibidoji e Jesús. Na ngue o unũji ngũenda c'ũ je mi ma e Jesús a Jerusalén.

⁵⁴Nuc'ua e Jacobo ñe e Juan c'o mi discípulo, 'ma mü o dyãrãvi c'ũ dya ro recibidoji e Jesús, cjanu o ma xipjivi e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ũgõjme, mi jinguã o mama e Elías c'ũ ro jyãbã o sivi a jens'e ro castigao c'o mi cja na s'o. ¿Cjo ìn ne rá cjabe a cjanu rá mamabe ra jyãbã o sivi, ra chjorũ c'o nte na ngue dya recibidots'ũji?, eñevi.

⁵⁵Nuc'ua e Jesús o jñanda na jo anguezevi, cjanu o huënc'h'ivi o mama:

—Ìn pëzhguevi c'ũ na jo c'ũ cja ì manguevi. Pero ixtí xi'tsc'õvi, dya ngue Mizhocjimi c'ũ o 'ñũnc'ũ in mü'bũvi ì manguevi a cjanu. ⁵⁶C'ũ rvã ëcjõ cja Mizhocjimi, ró ëcjõ cja ne xoñjõmũ, dya ngue c'ũ rá chjotũ yo nte; ngueje c'ũ rá salva yo, eñe.

Nuc'ua, dya oxũji cja c'e jñiñi, o mõji c'ua c'ũ 'na jñiñi.

Los que querían seguir a Jesús

⁵⁷'Ma ya mi põji cja 'ñiji, o ëjẽ c'ua 'na nte cja o jmi e Jesús o xipji: —Nu'tsc'e ín Jmuts'ũgõ, rá tennc'e co nu'tsc'e rá më c'ua ja rí mague.

⁵⁸Cjanu o ndünrũ c'ua e Jesús o xipji:

—Ante c'ũ rá më, ixtí tsjijñi c'ũ rá xi'tsc'õ. Yo min'ño pë's'i o tjocũ ja obũji, y yo s'ũ pë's'iji o t'oxũji. Pero nutscõ, zõ rvã ëcjõ cja Mizhocjimi, pero dya rí pë's'õ ja rá oxũ, eñe e Jesús.

⁵⁹Xe go ña c'ua e Jesús o xipji c'ũ 'na nte:

—Chjä'dã rá mö.

O ndünrũ c'ua o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ũgõ, dyacũ sjëtsi ot'ũ rá ma'a, rá ma õgũ mi tatagõ, cja rrũ mëgõvi.

⁶⁰E Jesús o xipji c'ua:

—Yo nte, chjëntjui c'ũ ya ndũji, na ngue dya creozũji. Jyëzgue anguezeji ra dyõgũji c'o nín mi añimaji. Nu'tsc'e rí chenngue co nutscõ rá jí'ts'i rí zopjũgue yo nte, rí xipjiji ni jyodũ ra dyätãji Mizhocjimi, na ngue angueze ngue c'ũ manda, eñe.

⁶¹Cjanu o ña c'ua c'ũ 'naja o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ũgõ, rá mëgõvi; nguextjo c'ũ rí jyëzgui ot'ũ rá ma ëzhẽ c'o cãrã ín nzungõ.

⁶²O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:
—'Ma cjó c'o übü o tjäjä, dya ñezhe ra jñanda a xütjü. 'Ma jiyö, ra s'odü 'ma c'e tjäjä. Je xo ga cjatjonu, 'ma cjó c'o ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra sido ín 'ñijigö co texe o mü'bü; dya me ra mbeñe c'o bēpji c'o vi zogü, ne ri ngue c'o o dyoji. 'Ma jiyö, dya ra sö Mizhocjimi ra tsjapü o nte 'ma c'ü.

Jesús envía a los setenta

10 'Na nu pa, e Jesús c'ín Jmugöji o juajnú c'o xe 'ñaja nte c'o ro mbēpi angueze; o zäs'äji setenta. Cjanu o xipji c'ua nde yeje rvá möji; ro möji c'o jñiñi nu ja ro ma angueze, ro ma zopjüji c'o nte. ²Ante c'ü ro möji, e Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo va jyëtspi o ndëxü c'o nte:

—C'o ndëxü me na puncjü c'o, pero c'o ndagrëxü, ts'ëtjo c'o. Nguec'ua rí dyötüji Mizhocjimi c'ü o cjaja c'o ndëxü, ra juajnú c'o xe 'ñaja mbēpji ra ēji ra 'ñe pēpji cja ne ndagrëxü. ³Möji, ma zopjüji yo nte. Pero pjötpüji ngüenda, na ngue ín chjëntceji nza cja o ndëchjürü a nde cja o min'ño. ⁴Dya rí tsanaji o mape c'ü pje rí jñunt'üji o c'ü pje rí tsant'aji. Dya xo rí tsidyji c'o rí chin'ch'iji. Dya ra mezhe rgui zenguategueji cja 'ñiji. ⁵Cja c'e ngümü c'ua ja rí sät'äji nzi 'naja jñiñi, xipji c'o ri cārā c'e ngümü: “Mizhocjimi ne ra mböxc'üji”, rí 'ñembeji c'o. ⁶Nu 'ma cjó c'o ri bübü nu c'ü ri te'be nu c'ü ra 'ñe 'ñeme libre c'o nte, ix na cjuana ra tsja Mizhocjimi ra salvaji c'ua ja nzi vi zenguagueji. 'Ma dya ra dyä'tc'äji, iyö 'ma. ⁷C'ü ot'ü

ngümü nu ja ra recibidots'üji, je rí oxügueji nu hasta 'ma cja rí ñe rí pedyeji; dya rí pötüji o ngümü. C'o ra dya'c'üji rí sigueji, rí siji c'o; dya rí tsegueji. Na ngue c'o o mbēpji Mizhocjimi ni jyodü ra ch'unü c'ü ra zi'iji. ⁸Texe jñiñi c'ua ja rí sät'äji, rí siji c'o ra ch'a'c'üji. ⁹Rí jocüji c'o ri sö'dyë nu. Y rí xipji: “Ya ngue ra mandats'üji c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji. ¹⁰'Ma ja c'o rí sät'äji cja 'naja jñiñi, 'ma dya ra recibidots'üji, rí böbüji cja 'ñiji cja rrí xipji c'o nte: ¹¹“Ne xijömü cja in jñiñigueji nu o jyäs'ä ín cuabe, rá tjintsibe dya, ngue c'ua rí pārāji c'ü i tsjaji na s'o, dya i recibidozübe. Dyärāji na jo c'ü rí xi'ts'ibe. Zö dya i recibidozübe, pero ya ngue ra manda c'ü o 'ñeme Mizhocjimi”, rí 'ñembeji.

¹²O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Rí xi'tsc 'öji, c'o jñiñi c'o dya ra recibidots'üji, me ra sufreji c'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi. Xenda ra sufreji que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Sodoma, zö me ma s'o c'o o tsjaji.

Los pueblos desobedientes

¹³Juejme yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, na ngue Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufre yo. Nu cja yo yeje jñiñi, ró c jagö na puncjü c'o me na nojo, pero dya go jyëziji c'o na s'o c'ü ro nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Nu 'ma ri ngue a ma a Tiro 'ñeje a ma a Sidón c'ü ro c jagö a cjanu, ya rví mezhe c'ü ro nzhogü o mü'bü cja Mizhocjimi c'o mi menzumü nu, zö ma s'oji. Ya rví yjeji c'o na ärä, y ya

rví minji cja bozivi c'ü ro jizhiji c'ü ya nzhogü o mü'büji. ¹⁴Nguec'ua rí xi'tsc'öji, 'ma ra jñü nguenda Mizhocjimi, xenda ra jñus'u c'ü ra sufre yo menzumü a Corazín 'ñe yo menzumü a Betsaida, que na ngue c'ü ra sufre c'o mi menzumü a Tiro 'ñe a Sidón. ¹⁵Yo menzumü a Capernaum, cjäpüji c'ü me na joji, cjiññiji c'ü ra zät'äji a jens'e. Pero Mizhocjimi ra tsjapü ra ma sufreji a linfiernu.

¹⁶'Ma cjó c'o ra dyä'tc'ägueji, nguetscö ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyä'tc'ägueji, nguetscö, dya ne ra dyätcägö c'o. 'Ma cjó c'o dya ra dyätcägö, dya xo ra dyätä Mizhocjimi c'ü o 'ñembgue, eñe e Jesús va xipji c'o setenta c'o vi juajnü.

Cjanu o mbedye c'ua c'o setenta o möji o ma zopjüji c'o nte.

Regreso de los setenta

¹⁷'Ma mü o nzhogü c'o setenta, me mi mäji. O xipjiji e Jesús:

—Dya nguextjo yo nte yo o dyätcäjme, xo 'ñe o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo. Ró nännc'äjme in chjügue rvá xipijime ro mbedyeji cja o mü'bü c'o nte; go mbedyeji c'ua.

¹⁸O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji: —Ró jandagö e Satanás c'ü dya jo, ixco ndögü a jens'e go säjä a jömü, chjëntjui nza cja 'ma go pjäjnä o rayo va tögü 'na sivi. ¹⁹Ró da'c'üji poder rí yödüji o c'ijmi 'ñeje o alacrán. Ró da'c'üji poder rí chöpüji e Satanás c'ü rí üji. Nguec'ua, dya ra sö pje ra tsja'c'üji. ²⁰In mäcjeji na ngue o dyä'tc'äji c'o o s'ondajma c'ü dya jo. Pero nujyo, dya ngue yo rgui

mäcjeji yo. C'ü rgui mäcjeji, ngue c'ü ya juns'u in chjügueji a jens'e na ngue ya ngue o ntetsc'ejji dya Mizhocjimi, eñe e Jesús va xipji c'o setenta.

Jesús se alegra

²¹Nuc'ua o Espiritu Mizhocjimi o 'ñünbü o mü'bü e Jesús, o tsjapü me go mäjä na puncjü, o dyötü 'na pöjö Mizhocjimi o xipji:

—Mi Tatats'ügö in mandague a jens'e 'ñe cja ne xoñijömü. Yo jña yo, dya i unü ro mbärä c'o cjäpü me pärä. I unügue o mbärä yo nza cja o ts'it'i yo unü nguenda c'ü dya päräji. Nguec'ua rí da'c'ü 'na pöjö. Na jo, na ngue je ga cjanu vi ñegue, mi Tatats'ügö.

²²Cjanu o mama c'ua e Jesús:

—Dya cjó pärä cjó nguetscö; nguextjo mi Tatagö päcägö. Dya cjó xo pärä mi Tatagö; nguextjozögö o T'izü, rí pärägö c'ü. Y nutschö rí jíchi c'o rí ne rá jíchi c'ua ja ga cja mi Tata, ngue c'ua xo ra mbärä c'o. Je ga cjanu va dyacö mi Tata rí cjägö; o dyacö texe o poder.

²³Nuc'ua e Jesús cjanu o xipjitsjé c'o discípulo:

—Mizhocjimi o dya'c'üji in jandaji yo rí cjägö. Ngue nu rgui mäcjeji nu. ²⁴Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o profeta c'o mi cärä mi jinguä 'ñe c'o mi manda a Israel, c'o mi ne ro jñanda yo in jandaji y ro dyäräji yo in äräji. Pero dya jñandaji yo, dya xo dyäräji, eñe e Jesús.

Ejemplo del buen samaritano

²⁵O böbü c'ua 'na c'ü me mi pärä o ley Mizhocjimi, o dyönü e Jesús ngue c'ua ro mbärä pje pjözhi c'ü ro mama. O xipji:

—Nu'tsc'e xöpute, ¿pje ni mbë c'ü rá c jagö ngue c'ua ra dyacu Mizhocjimi c'ü rá bübütjo co angueze para siempre?, eñe.

²⁶O ndünrú c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—¿Pje ni mbë c'ü t'opjü cja o ley Mizhocjimi c'ü in xörü?

²⁷O ndünrú c'ua c'e bëzo o xipji:

—Je mama a cjava o ley Mizhocjimi: “Rí ñeji Mizhocjimi co texe in mü'büji, 'ñe co texe in aljmaji, 'ñe co texe in fuerzaji, 'ñe co texe in pjeñeji. Y rí s'iyaji yo nin minteji ja c'o nzi gui s'iyatsjégueji.”

²⁸O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Na jo c'ua ja vi chjünrú. Tsjague yo, ngue c'ua rí bübütjogüe.

²⁹C'e bëzo, dya mi ne ro bëzhi o tse. Nguec'ua va dyönü:

—¿Cjó ngue c'ü ni jyödü rá s'iyagö?

³⁰O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi menzumü a Jerusalén; o mbedye nu o zöbü a Jericó. Nuc'ua cjanu o ëjë c'ua o mbë'ë o pënc'h'iji c'e bëzo, o ts'osp'üji c'ua c'o o bitu o mbäräji. Cjanu o möji c'ua, o mbëztjoji nu c'e bëzo; ya mi ngue ro ndü. ³¹Xo ma sjöbü 'na mböcjimi cja c'e 'ñiji. 'Ma mü o zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo c'ü vi pënc'h'i o mbë, o jñanda pero o ngös'ütjo cja c'e 'ñiji. ³²Xo ma sjöbü 'na levita. 'Ma ya mi ngue ro zät'ä nu ja mi 'mana c'e bëzo, jo nu jñanda, xo go ngös'ütjo c'ua c'ü. ³³Xo ma sjöbü 'naja c'ü mi menzumü a Samaria c'ü mi chägä 'na burru. Zö mi nan'ño menzumü pero 'ma mü o zät'ä, o ndäcä o juentse c'ua c'ü. ³⁴Nuc'ua cjanu o ndü c'ua o aceite 'ñe o vinu, cjanu o

xisp'i c'e bëzo nu ja vi s'odü. Cjanu o jyü'tp'ü c'ua o manta. Nuc'ua cjanu o 'ñe's'e c'ua cja o burru, cjanu o zidyí cja 'naja mesón c'ua ja mi oxü c'o nte. O mbörütjo c'ua nu. ³⁵Nuc'ua c'ü jyas'ü, o jñümü c'ua yeje merio, cjanu o unü c'ua c'ü mi ngue o cjaja c'e mesón, o xipji: “Pjörü ne bëzo nu. Nu c'o xe rí gasto, 'ma rá nzhogü, rá cjö'tc'ü”, eñe c'e bëzo.

³⁶O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü mi pãrä o ley Mizhocjimi:

—¿Pje in cjiñigue? ¿Cjó ngue nza jñi, c'ü o s'iya c'e bëzo c'ü vi pënc'h'i o mbë?

³⁷O ndünrú c'ua c'ü mi pãrä o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Nu c'ü o s'iya, ngue c'ü o juentse o mbös'ü.

Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Mague, y xo rí tsjague a cjanu.

Jesús en la casa de Marta y María

³⁸E Jesús mi pöji c'o o discípulo. O zät'äji c'ua cja 'na jñiñi. Mi bübü nu 'naja ndixü c'ü o mbitaji e Jesús ro ma cja o ngümü. C'e ndixü mi chjü e Marta. ³⁹E Marta mi 'ñeje 'naja o cjüjuë c'ü mi chjü e María. E María mi junrú cja o ngua e Jesús, mi ätpä o jña. ⁴⁰Pero e Marta me ma jñünt'ü c'o ma cja'a, ma ät'ä o jñönü. Nuc'ua o ma xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, ¿cjo dya in cjapü nguenda nu mi tsjijuë?

O jyëzguitsjé rá ät'ätsjégö texe o jñönü. Xipjigue ra mböxcü.

⁴¹O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Marta, ¿jenga in mangue a cjanu? Me in jñünt'ügüe c'o na cjague. ⁴²C'ü xenda ni muví rí tsjague, ngue c'ü na cja dya e María

ätcä ín jñagö. Nguец'ua na jo ra sido ra mimi ra dyätcägö ín jña.

Jesús y la oración

11 'Na nu pa, e Jesús mi ötü Mizhocjimi. Nu 'ma o nguarü, o mama c'ua 'naja c'o o discípulo o xipji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, e Juan mi jíchi c'o o discípulo ja rvá dyötüji Mizhocjimi. Nu'tsc'e, xo rí jítscöjme ja rga ötcöjme Mizhocjimi.

²O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma rí dyötqueji Mizhocjimi, rí xipjiji a cjava:

Mi Tatats'ügöjme, je ín bübü a jens'e, rí pjöxcüjme nutscöjme rí cārājme cja ne xoñijömü, ngue c'ua rá süc'üjme ja c'o nzi ga züc'ü c'o cārā a jens'e.

Xo rí pjöxcüjme ngue c'ua dya ra mezhe ra zädä c'ü rá ä'tc'öjme ja c'o nzi ga dyä'tc'ä c'o cārā a jens'e. Na ngue ngue'tsc'e ín mandague.

Xo rí ö'tc'öjme rá cjaime c'ua ja nzi gui ñegue.

³Dyacöjme dya o xedyi c'o rá sigöjme ne pa dya.

⁴Perдонаozügöjme c'o na s'o c'o rí cjaime.

Na ngue rí perdonaoögöjme 'ma cjó c'o pje cjacüjme. Dya rí jyëzgue ra ndöcöjme c'ü dya jo. Pjöxcüjme ngue c'ua dya rá cjaime c'o na s'o.

Je rga cjanu rguí dyötüji Mizhocjimi.

⁵⁻⁶O sido o ña c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma va säjä 'naja c'ü ín jogueji c'ü ndexömü va 'ñe zenguats'üji, 'ma ojtjo pje rí unngueji c'ü ra

zi c'ü, nuc'ua ín pöcjeji cja 'naja in dyocjeji ín pa xipjiji: “Nu'tsc'e rí jogövi, rvá ne ö'tc'ü 'na favor rí pesque jñi tjömëch'i, na ngue cja säjä cja ín nzungö 'naja c'ü rí jogöbe, c'ü vi 'ñeje na jë. Ojtjo pje rá unügö c'ü ra zi”, ín embeji. ⁷Ra ndünrü c'ü bübü a mbo: “¿Jenga va 'ñe molestaozü? Ya ró tranca na jo ne ngoxtji. Ya rrü ñgöjme yo ín ch'igö cja pjinguä. Dya sö rá nanga rá da'c'ü c'ü ín pesque”, ra 'ñents'ejji c'ü. ⁸Zö ra xi'ts'ljji a cjanu, pero sido ín ötüji. Zö ngue in dyocjeji c'ü, pero dya ra dya'c'üji. Pero rí mangö ra dya' c'üji 'ma rí sido rí dyötüji favor. Na ngue ra xicha ra pe'sc'ejji c'ü. ⁹Nguец'ua rí xi'tsc'öjji, sido rí dyötqueji Mizhocjimi ra dya'c'üji. Sido rí ma't'üji Mizhocjimi ra dyä'tc'ejji c'ü ín ötüji. ¹⁰Na ngue texe c'o ra dyörü, ra ch'unü c'o. Y texe c'o ra jyodü, ra chöt'ü c'o. Y texe c'o ra mapjü, ra dyätäji c'o.

¹¹Nu'tsc'ejji ín 'ñecjeji in ch'igueji, 'ma ra ëjë cja in jmiji in ch'igueji ra dyö'tc'üji 'na tjömëch'i, ¿cjo rí unügueji 'na ndojo? Iyö, dya sö. O 'ma ra dyö'tc'üji 'na jmö, ¿cjo rí unügueji 'na c'ijmi? Iyö, dya xo sö. ¹²O 'ma ra dyö'tc'üji 'na blanquillo, ¿cjo rí unügueji 'na alacrán? Iyö. ¹³Maco ín nteji ín cjai c'o na s'o, pero ín pjëchi rí unüji c'o na jo yo in ch'igueji. Nguец'ua ixtí jñunt'ü in mü'büji, mi Tataji c'ü bübü a jens'e ra dya'c'üji o Espiritu c'ü ra ë bübü a mbo in mü'büji 'ma rí dyötqueji; 'ñe texe c'o ni jyodüts'üji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Acusan a Jesús de tener el poder del demonio

¹⁴E Jesús o chjëji 'na bëzo c'ü vi zürü o s'ondajma c'ü dya jo. C'e

s'ondajma mi c'apü ra ngone c'e bëzo. Nuc'ua e Jesús cjanu o pjongü c'ua c'e s'ondajma cja c'e bëzo. 'Ma mü o mbedye c'e s'ondajma, ixco ña c'ua c'e bëzo. Nguec'ua c'o nte me co nguiññiji cjanu o mamaji:

—Nunca rí jandaji a cjanu.

¹⁵ Anguezeji бүбү c'o mi mama:

—C'ü unü o poder ne bëzo ra pjongü o s'ondajma c'ü dya jo, nguetsjë e Beelzebú c'ü dya jo, c'ü manda cja c'o s'ondajma, eñeji.

¹⁶ Бүбү c'o o mama:

—'Ma vi ñeje cja Mizhocjimi, rí tsjague 'na señal c'ü me na nojo c'ü rá jandagöjme.

¹⁷ E Jesús mi pärã c'o mi cjiññiji; nguec'ua va xipjiji c'ua:

—Cja 'na ndajññi c'ü ra chütsjëji, ra chjorü 'ma c'o ri cãrã nu. Texe o ndajññi ñe texe o ngümü, 'ma ra pötca chütsjë c'o ri cãrã nu, ra chjorüji 'ma. ¹⁸ Xo ñetjo e Satanás 'ma ro pjongü c'o o s'ondajmatsjë, ¿ja rvã sö xe ro manda 'ma c'ü?

¹⁹ ¿Jenga in xitscöji ngue e Beelzebú c'ü dya jo c'ü o dyacö ne poder nu rgá pjongü yo o s'ondajma? Maco c'o in dyocjeji xo pjongüji yo. Ixi ñetsetjo c'ü in cjiññiji na s'o.

²⁰ Rí xi'tsc'öji o dyacü Mizhocjimi o poder, nguec'ua rgá pjongö yo. Nguec'ua rí jñunt'ü in mü'büji c'ü na cjuana ya säjä a ndetsc'ejji nu c'ü o ñeme Mizhocjimi ra manda.

²¹ 'Naja bëzo c'ü na zëzhi, 'ma jün o arjma c'o na jo, nu'ma, pjörü na jo o ngümü. A cjanu, dya cjó sö cjó ra ñe pönbü c'o pë's'i. ²² Pero 'ma ra ëjë 'naja c'ü xenda na zëzhi, ra ndöpü c'ü ngue o cjaja c'e ngümü, ra jñünbü c'o o arjma c'o mi confiao ro mbös'ü. Y ra ndunbü

c'o ri pë's'i cja c'e ngümü ra jyanbü c'ua c'o o dyoji. Je xo ga cjanu, nutscö xenda na zëtscö que na ngue e Satanás c'ü dya jo; nguec'ua sözgo rá pjongü dya c'o o s'ondajma.

²³ C'o dya tengue co nuzgö, chjëntjui c'ü ri nugü na ü c'o. C'o dya ra xipji yo nte ra creozüji, chjëntjui c'ü ri c'a's'üji yo nte ngue c'ua dya xo ra creozüji.

El espíritu malo que vuelve

²⁴ 'Na s'ondajma 'ma ra mbedye cja 'na nte, ra nzhodü c'ua ja na dyodü, ra jyodü c'ua ja ra söya pero dya ra chöt'ü. Nguec'ua ra mama c'e s'ondajma: “Rá nzhogü rá magö nu ja mi bünc'ö, nu ja ró pedyegö”, ra ñeñe. ²⁵ Nuc'ua 'ma ra zät'ã nu, ra chöt'ü c'ü rguí baxü y ya xo rguí jocüji na jo, pero dya cjó ri бүбү. ²⁶ Nuc'ua ra ma c'ua c'e s'ondajma xe ra ma siji xe siete c'o nu mis'ondajmaji c'o xenda na s'o que na ngue angueze; ra ñe cjogüji cja o mü'bü c'e bëzo, ra mimiji nu. Nuc'ua xenda ra sufre c'e nte c'ü, que na ngue 'ma ot'ü. Na ngue xenda ra manda c'ü dya jo.

La felicidad verdadera

²⁷ 'Ma mi mama e Jesús c'o jña, o mapjü c'ua 'na ndixü c'ü mi бүбү a nde c'o nte, o xipji e Jesús:

—Me na jo va unü Mizhocjimi c'ü in nanague; o unü o muxc'ügue ñe o jö'tc'ü. Mizhocjimi ra intsjimi na puncjü c'ü.

²⁸ O ndünrü c'ua e Jesús o xipji c'ua:

—C'o ra intsjimi Mizhocjimi, ngueje c'o ra dyärã o jña Mizhocjimi ñe ra tsjaji ja c'o nzi ga mama.

**La gente mala pide una
señal milagrosa**

²⁹Nuc'ua 'ma xe ma jmurü c'o nte nu ja mi bübü e Jesús, o xipijji c'ua: —Yo nte yo cārā yo cjë dya, na s'oji. Nguec'ua ga dyörüji c'ü pje ra jñandaji, ngue c'ua ra mbārāji pje pjëtscö. Pero dya ra ch'unüji c'ü ra jñandaji. ³⁰'Ma mü o ma e Jonás a Nínive o ma zopjü c'o nte, o creo c'o nte na ngue e Jonás vi mbedye cja o ne c'e trajmō nu ja ya vi dyo'o jñipa. Je xo rga cjazgō nu. Na ngue c'o ra tsjacüji ñe c'o rá cjangō, na puncjü yo nte yo cārā yo cjë dya, ra ñejmezüji ra unüji ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Pero dya rá cjangō señal c'ü ra jñanda yo nte ja c'o nzi ga dyörüji. ³¹C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'e ndixü c'ü mi manda a ma a Sur, xo ñejyo nte yo cārā yo cjë dya. Nu c'e ndixü vi ëjë ndeze nu ja tjorü ne xoñijōmü, o'ñe dyärä c'o mi mama e Salomón na ngue mi pë's'i na puncjü o pjeñe. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cjë dya, dya in ne rí dyärāji; maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pë's'i o pjeñe que na ngue e Salomón. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda rí sufreji. ³²C'e pa 'ma ra jñü ngüenda Mizhocjimi, ra bübü nu c'o mi cārā a Nínive, xo ñejyo nte yo cārā yo cjë dya. E Jonás o ma a Nínive o ma zopjü c'o mi menzumü nu; nguec'ua va jyëziji c'o na s'o o nzhogüji cja Mizhocjimi. Pero nu'tsc'ejji in cārāji yo cjë dya, dya nzhogü in mü'büji, maco zo'c'üji dya nu 'naja nu xenda pjëzhi na nojo que na ngue e Jonás. Nguec'ua ra jñün'c'üji ngüenda Mizhocjimi rí sufreji.

La lámpara del cuerpo

³³'Ma tjütüji 'na sivi, dya emeji nu ja tsjötü. Dya xo co'büji co 'na caja. Je ë's'ëji nu ja na ts'ljens'e, ngue c'ua ra sō ra jñanda c'o ri cjogü a mbo cja ngümü. ³⁴C'ü rgá jandagöji, ngue ín chöji. 'Ma na jo ín chöji, rí jandaji na jo e jya's'ü. Pero 'ma s'odü ín chöji, chjëntjui c'ü ri bübüji cja bëxömü 'ma. Je xo ga cjatse'ejji nu. 'Ma na jo in mü'büji, dya tsot'ü in chöji. Nguec'ua in unüji na jo ngüenda c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi. Pero 'ma na s'o in mü'büji, iyö 'ma. ³⁵Nguec'ua rí xi'tsc'öji rí pjötpügueji ngüenda rí jyëziji c'ü ra zi'ch'i in mü'bügueji o jya's'ü Mizhocjimi. 'Ma jiyö, ra bübüts'üji o bëxömü. ³⁶Pero 'ma rí unnc'ejji ngüenda c'o jña c'o rí xi'tsc'öji, 'ma rí jyëziji c'ü ra zi'ch'i in mün'c'ejji o jya's'ü Mizhocjimi, ra bübüts'üji na puncjü o jya's'ü 'ma. A cjanu rí pärägüejji na jo 'ma, cjö nguetscö, ñe rí pärägüejji ja rgui minc'ejji, eñe e Jesús.

**Jesús acusa a los fariseos y
a los maestros de la ley**

³⁷Nuc'ua 'ma mü o nguarü e Jesús o ña c'o jña, o ëjë c'ua 'naja c'o fariseo o ñe xipji e Jesús ro mëvi nu ngümü ro ma ziji o xëdyi. O mëvi c'ua. 'Ma o zät'ävi cja c'e ngümü o cjogüvi a mbo, o mimi e Jesús cja mexa. ³⁸Nuc'ua c'e fariseo o jñanda c'ü dya go xindyë e Jesús ante c'ü ro zi o xëdyi. Nguec'ua va nguijñitsjé c'ua: “¿Jenga dya go xindyë nu, maco je ga cjanu ín chjürügöjme?” ³⁹O mama c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Bübü o nte c'lo pe'ch'e a xes'e o mojmü 'ñe o xalo, pero dya xibi na jo a mbo. Nguец'ua na s'lo a mbo c'lo mojmü 'ñe c'lo xalo. Je xo ga cjatsc'eji nu nu'tsc'eji in fariseoji. In xindyëji in tjintsiji c'ü ni xes'ets'üji pero бүбү a mbo in mü'büji c'lo na s'lo; me in jodü ja rgui tsjapü in tsjacjeji c'lo pë's'i yo nin minteji.

⁴⁰Nu'tsc'eji, dya in unnc'eji ngüenda ja ga cja. O ngambgagöji Mizhocjimi. Ne angueze c'ü dya nguextjo c'ü ni xes'ets'üji c'ü ra 'nin'tsc'lji; ne c'ü xo ra 'nin'tsc'lji in mü'büji. ⁴¹Rí dyötüji Mizhocjimi ra ndin'tsc'lji in mü'büji. Nu'ma, dya cja cjó pje rí jñünbüji. Y rí unüji co texe in mü'büji c'lo pje ni jyodü. Nuc'ua rrã jo c'ü ni xes'ets'üji, xo 'ñe a mbo in mü'bügueji.

⁴²Nu'tsc'eji in fariseoji, in mbeñeji Mizhocjimi in unüji o xits'ajna 'ñe o lota 'ñe c'lo 'ñaja pjín'ño c'lo cja'a cja in juajmaji. Na jo rí tsjaji a cjanu, dya rí jyëziji. Pero juentsc'eji, ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue dya in cjaji ja c'lo nzi ga ne Mizhocjimi, y dya in neji angueze co texe in mü'büji. Nujyo, ngueje yo xenda mi jyodü rvi tsjagueji yo.

⁴³Nu'tsc'eji in fariseoji, juentsc'eji ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue 'ma in pöcjeji cja nintsjimi, me in juajnüji o lugar c'lo xenda na jo nu ja rí mimiji. Me xo in neji c'ü ra mbë'sc'lji t'ecjañömü rgá zenguats'üji cja chöjmü.

⁴⁴Ma dya já'p'äji o panteón a xes'e nu ja t'ögü o añima, yo nte nzhodüji a xes'e na ngue dya pärãji cjo je t'ögü nu 'na añima. Nguец'ua mamaji contaminaoji.

Je xo ga cjatsc'eji nu, nu'tsc'eji in xöpüteji 'ñetsc'eji in fariseoji. In c'japüji na jots'üji; nguец'ua yo nte nzhodüji co nu'tsc'eji. Pero dya pärãji c'ü бүбү in mün'c'eji c'lo na s'lo. Nguец'ua xo ra s'odü o mü'büji. Nguец'ua juentsc'eji ra castigaots'üji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

⁴⁵O ndünrü c'ua 'naja c'lo me mi pärã o ley Mizhocjimi, o xipji e Jesús:

—Xöpüte, c'ü vi xipjigüe yo fariseo, xo 'ñezgöjme xo i huënzhuigöjme.

⁴⁶E Jesús o mama c'ua o xipji c'le bëzo:

—Nu'tsc'eji in pärãji o ley Mizhocjimi, juentsc'eji xo ra castigaots'üji Mizhocjimi. Na ngue in xipjiji yo nte c'lo ley c'lo na s'ëzhi c'lo dya sö ra cumpleji. Chjëntjui c'ü ri ätc'eji o trapöj o c'lo ri tütüji, c'lo me na jyü rgá nduns'üji. Pero dya in ne rí pasp'üji ne ri 'naja in ñidyëgueji.

⁴⁷Juentsc'eji ra castigaots'üji Mizhocjimi. In já'p'äji o panteón c'ua ja t'ögü c'lo profeta. Nguеje c'lo in mboxpalegueji c'lo o mböt't'ü c'lo. ⁴⁸C'lo in mboxpalegueji o mböt't'üji c'lo profeta; nu'tsc'eji in já'p'äji o panteón c'ua ja t'ögü c'lo profeta. A cjanu, ixí 'ñetse c'ü in mäji c'lo vi tsja c'lo in mboxpaleji.

⁴⁹Mizhocjimi ix mi pärã c'ü ro zädä a cjanu; nguец'ua va mama: “Rá juajnügö o profeta 'ñe o apóstole ra zopjüji c'lo nte. Бүбү c'lo ra mböt't'üji; бүбү c'lo ra nu'ujji na ü, ra tsjapüji ra sufреji.” ⁵⁰⁻⁵¹Ndeze 'ma o jyas'ü ne xoñijömmü, ya mböt't'üji na puncjü o profeta. C'ü ot'ü o mböt't'üji, mi ngue e Abel. C'ü bëpja o mböt't'üji, ngue e Zacarías c'ü o

mbö't'üji a tji cja c'e lugar c'ü na sjü, nu ja chäjui c'e arta nu ja päsp'läji o animale Mizhocjimi. Nu'tsc'eji in cārāji yo cjē dya, in cjiññiji ja c'o nzi ma nguiñi c'o in mboxpalegueji. Nguec'ua ra jñün'c'eji ngüenda Mizhocjimi c'ü xo ngue in s'ocügueji c'ü vi mbö't'üji ndeze e Abel hasta e Zacarías. Nu'tsc'eji in cārāji yo cjē dya, ngue'tsc'eji rí tsjöt'üji.

⁵² 'Mama o ley Mizhocjimi ra ējē 'naja c'ü ra 'ñe salvats'üji. Zö in pārāgueji na jo o ley, pero dya in unüji ngüenda c'ü nguetscö ró ējē. C'o cja ni unütjo ts'è ngüenda cjó nguetscö, nan'ño gui xipjiji c'o. Nguec'ua, dya xo pārāji ja rgá sō ra salvaji. Juentsc'eji, ra castigaots'üji Mizhocjimi.

⁵³ 'Ma o nguarü e Jesús o mama c'o jña, nuc'ua c'o xöpüte 'ñe c'o fariseo me go sjëyaji o dyönüji na puncjü o t'önü e Jesús. ⁵⁴ Me mi te'beji pje ro mama e Jesús, nza cja yo nte 'ma te'beji 'na animale ra zürüji. Mi te'beji, xa'ma pje c'o ro mama e Jesús nguec'ua ro sō ro ngöt'üji cja c'o mero mi pjëzhi na nojo.

Jesús enseña contra la hipocresía

12 Ma jmurü na puncjü o nte cja jmi e Jesús; dya 'mārā ja nzi mil mi cārā. Mi pötma chütüji. Nuc'ua o mbürü e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Pjötüpügueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí tsjaji nza cja yo fariseo. Anguezeji cja püji na joji, pero bübü o mü'büji c'o na s'o, chjëntjui nza cja o cjiññü 'ma ya ixqui 'ma chjanbaji o cjiññü c'o dya ixqui.

² Yo fariseo, zö cādäji c'o na s'o c'o cjaji 'ñe c'o cjiññiji, pero ra zädä 'ma ra jñetse c'o. Y zö cjaji para dya cjó ra mbārā, pero ra zädä 'ma ra mbārāji. ³ C'o jña c'o in ñatsjëji cja in nzumüji, ra zädä c'ü ra mbārā texe yo cārā cja in jñiñiji.

A quién se debe tener miedo

⁴ Nu'tsc'eji rí dyocjöji, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí sügueji yo nte. Zö ra mbö'tc'üji in cuerpoji, pero dya xe sō pje xe ra tsja'c'üji.

⁵ Rá xi'tsc'öji dya, cjó ngue c'ü rí sügueji. Sügueji Mizhocjimi c'ü sō ra mbö'tc'üji c'ü xo sō ra pantc'aji a linfiernu. Jā, ngue c'ü rí xi'tsc'öji rí sügueji c'ü.

⁶ Yo ts'ins'ü, maco ni muvitjo yeje centavo por tsi'ch'a, pero Mizhocjimi pjörtü yo. ⁷ Xo 'ñe in ñixtegueji, zö dya ni muvi yo, pero Mizhocjimi pārā ja nzi sō'ö yo. Mizhocjimi pjörtü yo ts'ins'ü; xo ra mbö'c'ügueji. Na ngue xenda ni muvits'ügueji a jmi que na puncjü o ts'ins'ü. Nguec'ua dya rí sügueji pje ra tsja'c'üji yo nte.

Los que reconocen a Jesucristo delante de la gente

⁸ Rí xi'tsc'öji, nu c'ü ejmezü c'ü ra xipji yo nte c'ü rvá ēcjö cja Mizhocjimi, nutscö rá xipji c'o o anxe Mizhocjimi c'ü ngue ín ntegö c'ü. ⁹ Pero 'ma cjó c'o ra xipji yo nte c'ü dya ejmezü 'ñe dya pácägö, nu'ma, rá xipjigö c'o o anxe Mizhocjimi c'ü dya xo rí pārägö c'e nte c'ü.

¹⁰ 'Ma cjó c'o dya ra unü ngüenda c'ü rvá ēcjö cja Mizhocjimi; zö ra zangüji, pero ra sō ra perdonaoji

c'o. 'Ma c'ó c'o ra 'ñünbü o mü'bü o Espíritu Mizhocjimi nguec'ua ra mbārā c'e nte pje pjētscō, pero 'ma dya ra 'ñejmezü, chjēntjui c'ü ro zadü o Espíritu Mizhocjimi. Nu'ma, dya ra perdonaoji 'ma c'ü.

¹¹'Nu'tsc'eji in tenngueji co nutscō, ra zints'iji cja nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda c'o pje pjēzhi nu. O ra zints'iji cja o juesi, o c'o xenda pjēzhi na nojo. Pero dya rí tsjijñiji ja rguí chjünrüji, 'ñe pje rí mangueji. ¹²Na ngue o Espíritu Mizhocjimi ra mböxc'üji c'e ndajme c'ü, ra jí'ts'iji c'ü rguí jyodü rí mamaji.

El peligro de las riquezas

¹³O ña c'ua 'naja c'o nte o xipji e Jesús:

—Xipjigue nín cjuarma rá jydübe c'o o zogü c'ü mi tatagöbe.

¹⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e in cjiñi c'o na s'o. Dya 'ñembguegö Mizhocjimi rá c'agö juesi rá jyan'c'üvi c'o o zogü nin tatavi.

¹⁵O sido o ña e Jesús o xipji texe c'o nte:

—Pjötüpueji na puncjü ngüenda c'ü dya rí jyodüji ja rguí pēs'iji na puncjü o merio. Dya xo rí jyodüji ja rguí chjēji na puncjü o juajma, ni xo rí ngue o animale rí tsāji na puncjü. Zō rí pēs'i 'na nte na puncjü, pero dya ngue c'ü na cjuana rguí mājā o mü'bü c'e nte.

¹⁶Cjanu o xipjiji 'na ejemplo c'o nte, o mama:

—Mi bübü 'na bēzo c'ü mi pēs'i na puncjü. C'o o juajma o unü na puncjü o ndēxü. ¹⁷Nguec'ua va mamatsjē c'ua: “¿Pje xe rá c'agö?

Na ngue ojtjo ja xe rá üt'ü yo ndēxü, na ngue ya nizhi cja yo ín ch'ujmü.”

¹⁸O mama c'ua: “C'ü rá cja'a, rá mandagö ra yātcāji yo ín ch'ujmü, cja rrü jyāpcāji c'o xenda rrā nojo. Nguec'ua je rá üt'ügö texe nu c'o ín nzhēxü 'ñe texe c'o rí pēs'c'ö. ¹⁹Rí pēs'c'ö na puncjü dya; ra mezhe na puncjü o cjē. Rá sōyagö dya. Rá mägö dya, rga sigö o xēdyi, y pje c'o nde rá sigö”, eñe. ²⁰O mama c'ua Mizhocjimi o xipji c'e bēzo: “Nu'tsc'e in cjiñigue na s'o. Ixtí chūgue dya ne xömü. Me i jyodü ja vi pēs'c'e na puncjü, pero dya ra sō rí chunūgue yo”, eñe Mizhocjimi va xipji c'e bēzo.

²¹O sido o ña e Jesús o xipji c'o nte:

—C'ua ja va tsjapü Mizhocjimi c'e bēzo, je xo rga cjanu rgá tsjapü texe c'o ra jyodü ja rgá mbēs'i na puncjü, y dya ra jyodüji Mizhocjimi para ra ch'unüji c'ü na cjuana ni muvi.

Dios cuida a sus hijos

²²E Jesús o xipji c'ua c'o o discípulo:

—Nguec'ua rí xi'tsc'öji, dya rí tsjijñiji ja rguí chöt'üji c'ü rí siji. Dya xo rí tsjijñigueji c'ü pje rí jyeji.

²³Mizhocjimi o ngamp'aji va. Nadya, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji c'ü rí siji, 'ñe c'ü rí jyegueji? ²⁴Tsjijñiji yo s'ü. Dya podüji o ndēxü, dya xo tagüji, dya pje xo üt'üji cja t'ujmü. Maco Mizhocjimi 'huiñi yo. Nu'tsc'eji, xenda ni muvits'ügueji que na ngue yo s'ü. Nguec'ua, ¿cjo dya xo ra 'huintsc'eji Mizhocjimi? ²⁵Dya c'ó bübüts'c'eji c'ü sō ra chäcä 'naja nde metro c'ü xe rrā

ndā. ²⁶Maco dya sō rí chācāji 'na nde metro c'ü xe rrā ndāts'üji, ¿jenga in cjiññiji ja rgui chōt'üji c'ü pje rí sigueji 'ñe c'ü pje rí jyeji?

²⁷Unüji ngüenda ja ga te yo lirio. Dya pēpjiji, dya xo jench'ejí o tñüjmü para ra dyāt'āji o bituji. Pero me na zō yo. E Salomón mi pjēzhi na nojo, mi je o bitu c'o me ma zō. Pero xenda na zō yo lirio. ²⁸Yo pjin'ño cja'a cja juajma, pero ra xōrū münü ra ngant'aji cja hornu ra ndüt'üji yo; maco Mizhocjimi unü c'ü na zō o ndājnā yo. Natse'ejí, ¿cjo dya xo ra dya'c'üji Mizhocjimi c'ü rí jyegueji? Nguec'ua, ¿jenga dya in junt'ü in mü'büji c'ü ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o ni jyodüts'üji?

²⁹Nguec'ua, dya me rí tsjiññiji ja rgui chōt'üji c'ü pje rí siji. ³⁰Na ngue yo dya pārā Mizhocjimi ngueje yo me jodü ga cjanu yo. Pero nu'tse'ejí in 'ñec'ejí c'ü nin Tataji c'ü bübü a jens'e c'ü pārā c'ü nde ni jyodüts'üji texe yo. ³¹Nu'tse'ejí ot'ü rí jyodüji ja rgui tsjaji ja c'o nzi ga mandats'üji Mizhocjimi, na ngue in Jmugueji c'ü. Nu 'ma rí tsjaji a cjanu, texe yo, nde ra dya'c'üji yo.

Riqueza en el cielo

³²In chjēntc'ejí nza cja o ndēnchjürü. Y ja nztjots'üji. Pero dya rí sūgueji. Na ngue c'ü in Tatagōji ne ra dya'c'üji c'ü rgui bübütjoi co angueze nu ja manda, na ngue o ntets'üji dya. ³³Pōji c'o in pēs'ijí 'ñe rí unüji c'o pje ni jyodü. 'Ma rí pēs'itjogueji in merioji, 'na ra ē o mbē ra 'ñe pōnnc'üji. O 'ma jiyō, ra s'odü c'o. Pero 'ma rí unügueji c'o pje ni jyodü, rí pēs'ejí 'ma a jens'e c'o na cjuana ni muvi c'o

dya ra s'odü. Nujnu, dya sāt'a o mbē ra pōnnc'üji c'o. Dya xo bübü o dyoxü ra tsjapü ra dya c'o. ³⁴Nu 'ma rí pēs'igueji na puncjü cja ne xoñijōmü, je rgui mājceji 'ma c'o ri pēs'ijí cja ne xoñijōmü. Pero 'ma ra bēs'cl'ijí na puncjü a jens'e, je rgui mājceji 'ma c'o ri pēs'ijí a jens'e.

Hay que estar preparados

³⁵⁻³⁶'Ma ra ma 'na bëzo cja chjüntü, c'o o mbēpji ra nde'beji hasta 'ma cja ra nzhogü. Ra xa'maji na jo, y ra ndütüji o sivi. Ra nde'beji ngue c'ua 'ma ra nzhogü c'ü nu lamuji ra ma't'ü cja ngoxtji, jo rrü xopcüji ra cjojü c'ua a mbo. Je xo rgui tsjagueji a cjanu rí chepqueji, na ngue rá ēcjō na yeje. ³⁷'Ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra chōt'ü rrā te'betjo c'o mbēpji, ra tsja c'e lamu ra mǎpǎ c'o mbēpji. Na cjuana c'ü rí xi'tse'ōji, c'e lamu ra xipji c'o mbēpji ra mimiji cja mexa. Nuc'ua ra ts'o's'ü c'ü mi tējē ra 'huñi c'o mbēpji. ³⁸Zō ya rguí ndexōmü 'ma ra sǎjǎ c'e lamu, o zō ya rguí 'ñetsajōmü, pero ni jyodü c'o mbēpji ra nde'beji, dya ra ijí. 'Ma ra 'ñe chōt'ü c'e lamu c'ü rrā te'betjo c'o mbēpji, ra tsja c'e lamu me ra mǎpǎ c'o. ³⁹'Na bëzo c'ü ri xo'tp'üji o ngümü, nu 'ma ro mbārǎ pje ma ndajme c'ü ro ējē c'e mbē, dya ro ijí, ro nde'betjo, dya ro jyēzi ro xo'tp'ü c'ü nu ngümü. ⁴⁰Je xo rga cjatse'ejí nu rí pjōtpüji ngüenda, na ngue nutscō rá ēcjō na yeje cja Mizhocjimi c'e ndajme c'ü dya ri tepcōji.

El siervo fiel y el siervo infiel

⁴¹Nuc'ua e Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme. C'o jña c'o cja i mangue, ¿cjo nguetscöjme i xitscöjme c'o, o ngue texe yo nte?

⁴²O ndünrú c'ua e Jesús c'ín Jmugöji:

—Para rí pārāgueji, rá xi'tsc'öji 'na ejemplo. 'Na lamu 'ñeje 'na mbëpji c'ü manda cja c'o nu mimbëpjjji. 'Ma cjacjuana c'e mbëpji, 'ñe 'ma pārā ra pëpji na jo, ra tsja c'e lamu ra xipji c'e mbëpji ra 'huinbi c'o nu mimbëpjjji 'ma nzi ga zant'aji. Ra ma c'ua c'e lamu. ⁴³Nuc'ua 'ma ra nzhogü c'e lamu, 'ma ra 'ñe chöt'ü c'e mbëpji rrā cja'a c'o vi xipji, me ra mǎpǎ 'ma c'e mbëpji. ⁴⁴Na cjuana c'ü rí xi'tsc'öji, c'e lamu ra unü c'e mbëpji c'ü ra mbötpü texe c'o ri pëls'i c'e lamu. ⁴⁵⁻⁴⁶Pero 'ma ri s'ombëpji c'e mbëpji, 'ñe ra mamatsjē: “C'ín lamugö ra mezhtjo c'ü”, ra 'ñeñe, 'ñe 'ma ra yabü c'o nu mimbëpjjji zö bëzo zö ndixü, 'ñe me ra zi o xëdyi 'ñe ra zi c'o rguí tī, nuc'ua, ra ëjē c'ü o lamu c'e pa c'ü dya ri te'be, 'ñe c'e ndajme c'ü dya ri pārā. Nuc'ua c'e lamu ra manda ra jyüt'üji na puncjü co chirrio c'e mbëpji, cja rrü pant'aji c'ua ja rva cǎ c'o vi tsja na s'o.

⁴⁷C'o mbëpji c'o pārā c'o ne c'o nu lamu, pero 'ma dya cjaji c'o, ni xo ri te'beji ra nzhogü c'o nu lamu, ra jyüt'üji na puncjü 'ma c'o. ⁴⁸Bübü o mbëpji c'o dya nda pëpji na jo, na ngue dya nda pārāji pje pjëzhi c'ü ne c'o nu lamu. Anguezejei merecido xo ra jyüt'üji co chirrio. Pero dya nda ra jyüt'üji, na ngue dya nda pārāji c'o ne c'o nu lamu. Nu c'o ch'unü ra mbārā c'o ne Mizhocjimi ra tsjaji, ni jyodü ra

tsjaji c'o. Nu c'o xenda ch'unü ra mbārā, ngue c'o ni jyodü xenda ra tsjaji. 'Ma jiyö, xenda ra castigaoji 'ma c'o.

Jesús es causa de división

⁴⁹'Na ngue c'ü rvá ëcjö cja ne xoñijömü, ra zädä 'ma ra bübü o chü cja ne xoñijömü. Rí negö c'ü ya ri sädä. ⁵⁰Pero ni jyodü ot'ü rá sufregö na puncjü. Me rí cjiñigö; me rí negö c'ü ya rva sufregö. ⁵¹In pëzhgueji rvá ëcjö cja ne xoñijömü ngue c'ua dya cja ra chü yo nte. Pero dya ngue c'ü rvá ëcjö c'ü. Na ngue c'ü rvá ëcjö, ra bübü o chü cja yo nte. ⁵²Ndeze nudya, ra bübü o chü. Cja 'na ngumü c'ü ri cǎrǎ tsi'ch'a o nte, jñi c'o ra nu'u na ü c'o yeje, na ngue c'ü ri ätcävi ín jña. O 'ma jiyö, yeje c'o ra nu'u na ü c'o jñi. ⁵³'Na bëzo ra nu'u na ü c'ü nu t'i; o c'e t'i ra nu'u na ü c'ü nu tata. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü o xunt'i; o c'e xunt'i ra nu'u na ü c'ü nu nana. 'Na ndixü ra nu'u na ü c'ü nu cjö'ö; o c'e cjö'ö ra nu'u na ü c'ü nu cö'ö.

Las señales de los tiempos

⁵⁴E Jesús o sido o ña, o xipji c'ua c'o discípulo 'ñe c'o 'ñaja nte:

—'Ma in jandaji 'na trangömü va cjis'i, ix in mangueji c'ua: “Ra 'ñeje o dyebe”, in eñeji. Y ra 'ñeje. ⁵⁵'Ma in unüji ngüenda vü'ü c'e ndajma c'ü je ni 'ñeje a ma a Sur, in mamaji c'ü me rrā pa. Y me rrā pa. ⁵⁶In unüji ngüenda ja ga 'ñetse a jens'e ngue c'ua in pārāji ja ga cja yo jopa 'ñe yo ra 'ñeje o dyebe. Maco ya i dyārāji na puncjü c'o rvi pārāgueji c'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ¿jenga dya in ejmezüji?

**Procura ponerte en paz
con tu enemigo**

⁵⁷'Nguec'ua rí önnc'üji, çjenga dya in çjaji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi? ⁵⁸'Na nte c'ü pje vi tsjapü c'ü 'na nte, 'ma ra zidyiji cja juesi, 'ma cja ri pëtjovi cja 'ñiji, na jo ra zopjü c'e nte c'ü pje vi tsjapü, ra ñavi ja rgá reglavi. 'Ma jiyö, ra zidyiji cja c'e juesi. Nuc'ua c'e juesi ra nzhö'ö cja c'e mböpjörü. Y c'e mböpjörü ra pant'a a pjörü c'ü. ⁵⁹Dya ra mbedye nu, hasta 'ma cja ra ngöt'ü texe c'o tû. Je xo rga çjatsc'ejí nu, 'ma dya rí dyöt'üji Mizhocjimi ra perdonaots'üji c'o na s'o c'o in tunpüji, nu'ma, ra castigaots'üji 'ma c'ü.

Importancia de un cambio de actitud

13 Mi cãrã nu c'o cja vi säjä. Nuc'ua cjanu o ñaji c'ua o xipjiji e Jesús ja va bö't'ü ja nzi nte c'o mi menzumü a Galilea. Nuc'o, vi möji cja c'e templo o ma unüji c'o o animaleji ro mbäsp'äji Mizhocjimi. Nuc'ua e Pilato o manda c'o o tropa o ma mbö't'üji c'o nte. ²O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'o nte c'o o mbö't'üji, in pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja o menzumüji, nguec'ua va mbö't'üji c'o. ³Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejí xo rí chügueji, 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi. ⁴In mbeñeji ja va tunü c'e torre c'ü xiji Siloé. O ndibi c'o nte, o ndüji dieciochoji. In pëzhgueji c'ü xenda mi cja c'o na s'o c'o, que na ngue c'o 'ñaja c'o

cãrã a Jerusalén. ⁵Pero rí xi'tsc'öji, dya je ga cjanu. Xo 'ñetsc'ejí xo rí chügueji 'ma dya rí jyëziji c'o na s'o, 'ma dya ra nzhogü in mü'büji cja Mizhocjimi.

El ejemplo de la higuera sin fruto

⁶O sido o ña e Jesús o xipjiji 'na ejemplo, o mama:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi pë's'i 'na huerta c'ü mi cja o uva. Nujnu, xo vi 'ñench'e nu 'na fruta c'ü ni çhjü higo. 'Na nu pa, o ëjë c'e bëzo cja c'e huerta ro ë nu'u cjo mi quis'i o higo. Pero dya pje çhöt'ü. ⁷Nuc'ua cjanu o xipji c'ü o mbëpji c'ü mi pjörü c'o uva: “Ya sö jñi çjë c'ü rvã ë nu'u ne higo cjo quis'i, pero dya pje rí töt'ü. Ixtí dyëch'i. 'Ma jiyö, bëzhitjo tiempo ja 'ne'e.” ⁸Nuc'ua o ndünrú c'e mbëpji o mama: “Nu'tsc'e in lamuts'ügö, rí ö'tc'ügö xe rí jyëzi ne çjë dya nu, ndezc'e rá tsötpügö e jömü y xo rá jã'tp'ã o lama. ⁹Nu 'ma ra nguis'i, dya rá ëch'iji 'ma. Nu 'ma jiyö, rá ëch'igö ja nzi gui xitsi.”

**Jesús sana en día de descanso
a una mujer jorobada**

¹⁰'Na nu pa c'ü mi söyaji, o ma e Jesús cja 'na nintsjimi. O ma xöpü c'o nte. ¹¹Mi bübü nu 'na ndixü c'ü mi sö'dyë. Ya vi mezhe dieciocho çjë vi zürü 'naja o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, mi çjapü ra zö'dyë mi mocü ma nzhodü. Dya mi sö ro xos'ü o xütjü ro böbü derecho. ¹²E Jesús 'ma mü o jñanda c'e ndixü o ma't'ü o xipji:

—Chjä'dã a 'ñecjua.

Cjanu o xipji:

—Süngü, ra c'ueñe dya c'ü in sögue na ü, embe.

¹³Cjanu o 'ñe's'e o dyë cja c'e ndixû. Nuc'ua c'e ndixû cjanu o xos'ü o xütjü o böbü derecho. Cjanu o unü 'na pöjô Mizhocjimi o mama: —Me na jo Mizhocjimi o tsjacü o ndixqui.

¹⁴C'ü mi xo'ñi cja c'e nintsjimi, dya go ne a cjanu. Na ngue mi xabaro 'ma mü o jocü e Jesús c'e ndixû; mi ngue c'e pa 'ma mi söyaji. Go üdü c'e bëzo o xipji c'o nte:

—In pârâji 'ñanto pa nu ngo c'ü ni jyodü rá pëpjiji. Ngue c'o pa c'o na jo rí 'ñeji ngue c'ua ra ndixc'i in nzemeji. Dya rí 'ñecjeji dya, na ngue ngueje ne pa nu rí söyaji, embeji c'o nte.

¹⁵O ndünrû c'ua e Jesús c'ín Jmugöji o xipji c'e bëzo, 'ñe c'o mi dyoji:

—¿Jenga in mangueji na s'o c'o rí cjağö rí jocü c'o sö'dyë ne pa 'ma rí söyagöji? Maco nu'tsc'ejji in xäpcägueji c'o in nzhünüji 'ma xabaro, 'ñe c'o in burruji, cja rrî ma unüji o ndeje. ¹⁶Nujne ndixû nu, je mboxbëche cja e Abraham. Ya vi zürü c'ü dya jo, chjëntjui c'ü ro ndün't'ü o tjujmü para dya ro nzhodü libre. Ya vi mezhe dieciocho cjë. Maco in xäpcägueji in animaleji, na ne ndixû, ¿cjo dya xo mi jyodü ro emegö libre nu?

¹⁷C'o mi nu'u na ü e Jesús, 'ma mü o dyärâji c'o jña, o bëzhi o tseji c'ua, dya sö pje xe ro mamaji. Pero c'o 'ñaja nte, me go mäji na ngue c'o me ma nojo c'o mi cja e Jesús, 'ñe c'o me ma zö.

El ejemplo de la semilla de mostaza

¹⁸Xe go ña e Jesús o xipjiji:

—Rá xi'tsc'öji 'na jña ngue c'ua rí pârâji ja ga manda Mizhocjimi.

¹⁹C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja 'naja ndömortasa c'ü o jñü 'na bëzo, cjanu o ma ndujmü cja o juajma. Nuc'ü, o mbes'e o nocü, o chjënjui 'naja za'a c'ü na ndä. O ëjë c'ua o s'ü o 'ñe dyät'ä o t'oxüji nu.

El ejemplo de la levadura

²⁰Xo mama c'ua na yeje e Jesús:

—Rá xi'tsc'öji c'ü 'na jña ngue c'ua rí pârâji ja ga manda Mizhocjimi.

²¹C'ü ni manda Mizhocjimi, chjëntjui nza cja o ixcjüjnü c'ü o jñü 'naja ndixû o huanba jñi vola o jocjüjnü, hasta 'ma o ixqui texe c'e cjüjnü.

La puerta angosta

²²E Jesús sido mi mbeñe c'ü mi jyodü ro ma a Jerusalén. Pero mi sät'ä nzi 'na jñiñi, mi xöpü c'o nte.

²³Na nte o dyönü e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, ¿cjo ja nzitjo c'o ra zät'ä nu ja bübü Mizhocjimi?

Nuc'ua e Jesús o ndünrû o xipji c'o nte:

²⁴—Me rí jyodüji rí sät'äji nu ja manda Mizhocjimi. Na ngue c'ü rgui sätc'ejji nu, na s'ëzhi, chjëntjui c'ü ri cjogü 'na nte cja 'na ngoxtji c'ü me s'is'i. Rí xi'tsc'öji, na puncjü c'o ra jyodü ja rgá cjogüji, pero dya ra sö ra cjogüji. ²⁵Nu c'ü o cja c'e ngumü, ra zädä 'ma ra ngot'ü c'e ngoxtji. 'Ma cja rí sät'äji 'ma ya rguí cjot'ü c'e ngoxtji, dya cja ra xocüts'üji. Zö rí bönc'ejji nu cja c'e ngoxtji rí püt'üji rí mamaji: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, xocüzüme”, rí 'ñembeji, pero dya ra xocüts'üji. C'ü ra tsja ra xi'ts'ijji: “Dya rí pä'c'öji, dya ngue ín ntetse'öji”, ra 'ñents'ejji

c'ü. ²⁶Nuc'ua rí xipcjeji: “Maco nutscöjme ró sigöji o xëdyi, 'ñe 'ma mi jizhigue cja c'o 'ñiji cja c'o ín jñiñigöjme, xo ma bünc'öjme nu, mi äräjme.” ²⁷Ra ndünrú c'ua angueze ra xi'tsc'öji: “Ya ró xi'tsc'öji c'ü dya rí pã'c'öji. Nu'tsc'ejí í tsjaji c'o na s'o. C'ueñeji cja ín jmigö ín texeji.” ²⁸Nuc'ua me rí huëgueji y me ra nguünxt'ü in s'ibi rgui sufreji. Na ngue ri jandagueji e Abraham, 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob 'ñe texe c'o profeta ri cãrãji co Mizhocjimi nu ja ri manda, pero nu'tsc'ejí dya ra xocüts'üji. ²⁹Ra ëjê na puncjü o nte, ra 'ñe ngãrãji nu ja ri manda Mizhocjimi, me ra mãji cja o jmi. Rguí 'ñeji nu ja ni mbes'e e jyarü 'ñe nu ja ni nguibi. Xo rguí 'ñeji a ma a norte 'ñe a ma a sur. ³⁰C'o c'apü cja na jo nguec'ua pëzhiji ra zãt'ãji nu ja manda Mizhocjimi, dya ra zãt'ã c'o. C'o unü ngüenda c'ü dya ni muviji a jmi Mizhocjimi, ra zãt'ã c'o.

Jesús llora sobre Jerusalén

³¹C'e pa c'ü, o ëjê ja nzi o fariseo o 'ñe xipjiji e Jesús:

—Pedye va rí mague. Na ngue ne ra mbö'tc'ü e Herodes c'ü manda va.

³²O ndünrú c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö pë's'i na puncjü o pjeñe e Herodes c'ü ne ra mbötcügö c'ü, pero möji ma xipjiji c'ü ni jyodü rá pjongü o s'ondajma e Satanás c'ü dya jo, Rá jocü c'o sò'dyë. Xipjigueji c'ü rá c'jagö yo, hasta 'ma cja rá c'juatügö ne bëpji. ³³Zö ne ra mbötcügö c'ü, pero rá sido rá c'jagö ne bëpji hasta 'ma rá c'juatügö. Na ngue je ngueje a Jerusalén nu ja pö't'üji texe c'o ña o jña

Mizhocjimi; dya ngue va. Nu'tsc'ejí rí xiqueji a cjanu e Herodes.

³⁴O sido o ña e Jesús o mama:

—Nu'tsc'ejí ín menzumüji a Jerusalén, ín pö't'üji c'o profeta 'ñe ín pjat'üji o ndojo c'o juajnú Mizhocjimi ra zo'c'üji. Ró juen'tsc'öji na puncjü. Mi negö ro jmu'tc'üji c'ua ja nzi ga tsja'na ngöñi juis'i c'o o ts'ingöñi a mbo cja o juaja, pero dya xo í ñeji ri dyätcãji ín jña. ³⁵Dyãrãji c'ü rá xi'tsc'öji. Xe jãrãtjo a Jerusalén nu nin jñiñigueji, pero ya jyëts'c'ljí dya Mizhocjimi. Rí xi'tsc'öji, ndeze ne ndajme dya, dya cja xe rí jñandgöji va hasta 'ma cja rí mamaji: “Me na jo nu va ëjê nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, rí 'ñeñeji.

Jesús sana a un hombre con enfermedad de hinchazón

14 O ëjê 'na nu xabaro, e Jesús o ma cja o ngümü 'naja c'o fariseo c'ü mi xo'ñi cja 'naja nintsjimi, o ma ziji o xëdyi. C'o ma cã'ã nu, me mi jandaji e Jesús me mi ärãji xa'ma ro mama o jña c'o dya mi jyodü. ²Nu a jmi e Jesús, mi bübü 'na bëzo c'ü mi sò'dyë, mi pjãnt'ã texe o cuerpo. ³Nuc'ua e Jesús o xipji c'o fariseo 'ñe c'o mi pãrã o ley Mizhocjimi:

—¿Pje mama o ley Mizhocjimi?

¿Cjo na jo rá jocüji yo sò'dyë 'ma xabaro? Maco ngue nu pa nu rí soyaji.

⁴Anguezeji dya ndünrúji. Nuc'ua e Jesús o 'ñe's'e c'ua o dyë c'e bëzo c'ü mi pjãnt'ã, o jocü cjanu o xipji: —Ma dya in nzümü, embe.

⁵Cjanu o xipji c'o fariseo:

—'Ma ri 'ñegueji 'na burru o 'na ts'inzhünü, nu 'ma ro zo'o cja

'na pozo, ro zo'o c'ü xabaro c'ü ngue 'ma rí söyaji, ¿cjo dya ri ma tsjünc'ejí c'ü?

⁶Anguezeji dya mi pârâji ja rvá ndünrúji.

Los invitados al casamiento

⁷E Jesús o jñanda c'o nte c'o vi mbitaji ro ziji o xëdyi, me mi juajnüji c'o xenda na jo nu ja ro mimiji. Nguéc'ua va mama e Jesús o xipjiji:

⁸—'Ma cjó c'o ra mbitats'üji rí möji cja chjüntü, dya rí ma mimiji nu ja xenda na jo. 'Na ra ëjê 'naja c'ü vi mbitaji c'ü xenda ri pjëzhi na nojo que rá ngue'tsc'ejí. ⁹Nuc'ua ra ëjê nu c'ü o mbitats'üji ra 'ñe xi'ts'lji: “Chjench'e xe rí mimi a ma c'ua. Na ngue nu ja in junrügue, ra mimi ne bëzo”, ra 'ñents'ejí. Nuc'ua ix 'na tsetjo rguí ma minc'ejí cja squina. ¹⁰C'ü rí tsjagueji 'ma ra mbitats'üji, rí minc'ejí a squina, ngue c'ua 'ma ra säjä in jmigueji nu c'ü o mbitats'üji, xa'ma ra xi'ts'lji: “Nu'tsc'e rí jogövi na jo, je rguí 'ñe cjuã rí mimi nu ja xe na jo”, ra 'ñents'ejí. Nuc'ua c'o rrü jü'ü cja mexa, ra unüji ngüenda c'ü me nets'ejí c'ü o mbitats'üji. ¹¹C'ü ra tsjapütsjë na nojo, ra tsjapüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjapüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

¹²O sido o ña e Jesús o xipji c'e bëzo c'ü vi mbita:

—'Ma in ät'ägue 'na jñönü, in mbita c'o in negue, 'ñe c'o in cjuarma, 'ñe c'o 'ñaja in dyocjeji, 'ñe c'o bëxtjo in cãrãgueji c'o jün o t'opjü. Nuc'o, nguextjo c'o in mbitague c'o. Rí xi'tsc'ö c'ü

dya cja rí tsjague a cjanu. Na ngue anguezeji xo ra mbitats'üji rí mague rí ma siji o xëdyi cja o ngumüji. A cjanu, ra ngö'tc'ütjoji c'ü vi mbitague anguezeji, pero dya ra ngö'tc'ü Mizhocjimi. ¹³C'ü rí tsjague 'ma rí dyät'ä 'na jñönü, xo rí mbitague c'o pöbre c'o dya pje pë's'i, c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö. ¹⁴'Ma rí tsjague a cjanu, me rí mäjãgue 'ma. Na ngue dya ra sö ra ngö'tc'üji ra mbitats'üji c'ua ja nzi vi mbitague anguezeji. Nguéc'ua 'ma ra bübü'tjo na yeje c'o vi tsja na jo, xo rí tegue ra ngö'tc'ü Mizhocjimi.

El ejemplo de la gran cena

¹⁵'Naja c'o mi junrü cja mexa, 'ma mü o dyärä c'o vi mama e Jesús, o xipji:

—Me ra mäjã c'o ra mbita Mizhocjimi ra ma ziji o xëdyi nu ja manda angueze.

¹⁶O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü ro tsja 'na mbaxua ro dyät'ä o jñönü. Na puncjü o nte c'o o mbita. ¹⁷Nuc'ua 'ma o zädä c'e hora 'ma ro ziji o xëdyi, c'e bëzo o xipji c'ü o mbëpji: “Mague cja c'o ró mbita, ma xipjiji ra ëji dya, na ngue ya jogü texe”, eñe c'e bëzo. ¹⁸Nuc'ua texeji o mbürü o mamaji ro perdonaoji na ngue dya mi sö ro möji. Nu ja ot'ü o zät'ä c'e mbëpji, o xipjiji a cjava: “Perdonaozü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö 'na juajma; ni jyodü rá ma nu'u.” ¹⁹C'ü 'naja o mama: “Perdonaozü, dya sö rá ma sigö o xëdyi. Cja ró tömügö tsi'ch'a yonda o nzhünü; ni jyodü rá ma nugö cjo na jo ga pëpji c'o.”

20 C'ü 'naja o mama: “Cja ró chjüntü, nguec'ua dya ra sö rá ma sigö o xëdyi.” 21 Cjanu o nzhogütjo c'ua c'e mbëpji o ma xipji c'ü nu lamu c'o vi mama c'o vi mbita. Nuc'ua c'e lamu go sjëya c'ua o xipji c'ua c'ü o mbëpji: “Mague dya cja yo 'ñiji. Ja c'o rí chjëji c'o pöbre, rí sigue c'o. Rí sigue c'o ch'odyë 'ñe c'o me'dye 'ñe c'o ngorö”, eñe. O ma c'ua c'e mbëpji. 22 Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o mama: “Nu'tsc'e ín lamuts'ügö, ró c jagö ja c'o nzi vi xitsi ró ma sigö o nte. Pero xe jyadütjo cja nin nzungue.” 23 O ndünrü c'ua c'e lamu o xipji c'ü o mbëpji: “Pedyegue cja ne jñiñi, rí mague texe c'ua ja bübü o 'ñiji ja c'o cjugü o nte, rí sido rí xiqueji ra ëji, ngue c'ua ra ndüji cja ín nzungö. 24 Rí xi'tsc'ö, nu c'o ot'ü ró mbitagö ro ëjë, nuc'ö, dya ra zi yo jñönü yo ró át'ägö ne ri 'naja c'o”, eñe.

Lo que cuesta seguir a Cristo

25 Na puncjü o nte c'o mi pöji e Jesús. 'Na nu pa 'ma mi pöji cja 'ñiji, e Jesús o ñezhe c'ua o xipji c'o nte:

26 —'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu tata 'ñe c'ü nu nana. Ni jyodu xenda ra nezegö que na ngue c'ü nu su 'ñe c'o o t'i. Ni jyodü xenda ra nezegö que na ngue c'o nu cjuarma 'ñe c'o nu cjü. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. Ra tsja ja c'o nzi rgá negö; dya cja ra tsja ja c'o nzi ga netsjë. 27 'Ma cjó c'o ne ra ndenngue co nuzgö, ni jyodü ra bübü dispuesto ra sufreji o ra ndüji. 'Ma jiyö, dya ra sö ra ndenngue co nuzgö. 28 'Ma cjó c'o ne ra jyäbä 'na ngumü, ni jyodü

ot'ü ra tsja ngüenda, cjo ra zäs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngumü. 29 'Ma jiyö, 'ma ya rguí ngü'p'ü c'e cimientö, pero 'ma dya ri säs'ä c'ü rguí cjuatü c'e ngumü, texe c'o vi jñanda c'e bëzo mi jäbä o ngumü, ra ndenbeji rgá tsjapüji burla. 30 Ra mamaji: “Ne bëzo o mbürü o jyäbä 'na ngumü, pero dya zäs'ä c'ü rví cjuatü”, ra 'ñeñeji. 31 Xo rí tsjijñigueji ja ga cja ga tsja yo rey. 'Na rey c'ü ë'ë diez mil c'o o tropa, dya ixta ma chüvi c'ü 'na rey c'ü va ëjë va ë'ë veinte mil c'o o tropa. Ot'ü ra nguijñi cjo ra sö ra ndöpü c'o va ëjë. 32 'Ma ra unü ngüenda c'ü dya ra sö, ra ndäjä c'ua c'o ra ma ndünrü c'e rey 'ñe c'o o tropa 'ma xe na jë va ëtjoji, ra ma reglaji para dya ra chüji. 33 Je xo ga cjatsc'ejji nu. Ante c'ü rí chenngueji co nuzgö, ni jyodü rí tsjijñiji na jo cjo sö rí sidoji. 'Ma dya in bübüji dispuesto rí sogüji texe c'o in pë's'iji, dya ra sö rí chenngueji co nuzgö 'ma.

Cuando la sal deja de estar salada

34 O sido o ña e Jesús o mama: —Na jo o ò'ö. Pero 'ma ra bëzhi c'ü na öxü, çja xe rgá sö xe ra öxcü? 35 Zö ra huanbaji o lama cja rrü jyä'tp'äji cja jömü, pero dya cja rguí muvi. Nguec'ua ra mbozüji. Nu'tsc'ejji in äräji yo jña, rí tsjapüji na puncjü ngüenda yo.

El ejemplo de la oveja perdida

15 Ma ëjë cja e Jesús c'o mi cobra o contribución 'ñe c'o 'ñaja c'o mi nântji mi cja c'o na s'o. Ma ëji ro ë dyäräji c'o mi mama e Jesús. 2 Nguec'ua c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o fariseo,

mi tsjojneji ma zo'büji e Jesús mi mamaji:

—Ne bëzo nu, me ne yo cja na s'lo ra dyoji co angueze. Y me siji o xëdyi yo.

³O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

⁴—'Ma ri tsägueji 'na cien o ndënhjürü, 'ma ri bëzhi 'naja, ri sogueji cja batjü c'o noventa y nueve, cja rri möji c'ua ri ma jyodüji c'e ndënhjürü c'ü ri bëzhi. Ri jyodüji hasta 'ma cja ri chöt'üji, zö ri 'natjo ndënhjürü. ⁵Nuc'ua 'ma ri chöt'üji, me ri mäjceji c'ua na puncjü, ri tsö's'üji in jyögueji. ⁶Nuc'ua 'ma ri säcjeji in nzümüji, ri ma xipjiji c'o in dyocjeji 'ñe c'o bëxtjo in cārāji: “Rí mbitats'ü rí ma cja ín nzümü rá mäji. Na ngue ya ró töt'ü c'ü ín nzhënhjürü c'ü rvá bëzhi”, ri 'ñeñeji. ⁷Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'lo, me ra mäji a jens'e. Xenda ra mápäji c'e nte que rá ngue c'o noventa y nueve nte c'o cjäpü cja na jo y dya unüji ngüenda c'ü ni jyodü ra nzhogü o mü'büji.

El ejemplo de la moneda perdida

⁸'Na ndixü c'ü ri jün diez merio de plata, 'ma ro bëzhi 'naja, ro ndütü 'na sivi ro jyodü c'e merio. Ro paxü na jo cja c'e ngümü ro jyodü hasta 'ma cja ro chöt'ü.

⁹Nuc'ua 'ma ro chöt'ü, ro xipji c'o o dyoji 'ñe c'o bëxtjo ri cārāji: “Rí mbitats'ü rí mague cja ín nzümü rá mäji. Na ngue ya ró töt'ü c'e merio c'ü rvá bëzhigö”, ro 'ñeñe. ¹⁰Rí xi'tsc'öji, je xo ga cjatjonu 'ma ra nzhogü o mü'bü 'na nte c'ü vi tsja c'o na s'lo, me ra mājä Mizhocjimi 'ñe c'o o anxe c'o cārā a jmi.

El ejemplo del hijo pródigo

¹¹Xo mama c'ua:

—'Naja bëzo mi 'ñeje yeje t'i. ¹²Nu c'e t'i c'ü mi sëbi o ma cja c'ü nu tata, o ma xipji: “Mi tatats'ügö, dyacö c'ü tocazü yo in pë'sc'e”, embe. Nuc'ua c'e bëzo o jyadü c'ua c'o mi pë's'i o unü nza yeje c'o o t'i. ¹³Dya mezhe c'ua pa, c'e t'i c'ü mi sëbi o jmutü texe c'o mi pë's'i, cjanu o ma c'ua o zät'ä cja 'na país c'ü ma jë. Nuc'ua o ndeze nu texe o merio va tsja c'o na s'lo; dya mbörütsjé ja rvá mimi. ¹⁴Nuc'ua 'ma mü o ndeze texe o merio, o ëjë c'ua 'naja tjiimi cja c'e país. Nuc'ua c'e t'i mi ojtjo pje ro zi. ¹⁵Cjanu o ma c'ua cja 'naja bëzo cja c'e país, o ma xipji: “¿Cjo dya in pë's'i o bëpji rí dyacö?”, eñe. C'e bëzo, dya mi ne ro unü o bëpji, pero c'e t'i sido mi örü. Nguec'ua c'e bëzo, zö dya mi ne, pero o unü o bëpji, o ndäjä cja c'ü o hacienda ro ma ts'as'ü o cuchi. ¹⁶C'e t'i, dya mi nijmi c'ü mi ch'unü ro zi. Nguec'ua me mi ne c'ü xo ro ch'unü c'o mi si c'o cuchi, ngue c'ua ro nijmi. Pero dya cjó mi unü. ¹⁷O nzhogü o mü'bü c'ua c'o na s'lo c'o vi tsja, o mama: “Mi tatagö tsājä na puncjü o mbëpji. Anguezeji poncjütjo c'ü siji; nutsö rí sufregö va o tjiimi. ¹⁸Ixtá magö dya cja mi tata, rá ma xipji: Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nul'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'lo, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. ¹⁹Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö. Tsjacü rá cjägö 'naja in mbëpjizügö, rá embe.” ²⁰Ixco ma c'ua cja c'ü nu tata.

'Ma xe ma jëtjo ma ëjë c'e t'i, c'e bëzo o jñanda c'ü o t'i. O juentse

c'ua, o cjuan'ndi o ma ndünrū. Cjanu o ndaja, me go zü'tp'ü o jmi. ²¹Nuc'ua c'e t'i o xipji: “Mi tatats'ügö, 'ma ró xögö co nu'tsc'e, ró cja'c'ö c'o na s'o, 'ñe cja o jmi Mizhocjimi. Dya ga jozgö c'ü xe rí xitsi in ch'izügö.” ²²Nuc'ua c'e bëzo o xipji c'o o mbëpji: “Ma tsâji c'e bitu c'e xenda na jo, rí jyecheji nu ín ch'igö. Rí jñu'tp'üji 'na anilio cja o dyë. Rí chin'chp'üji o dyatsi a ngua. ²³Ma siji c'e ts'inzhünü c'ü na pi, pöt'üji rá saji rá cjaji 'na mbaxua. ²⁴Dya mi pârägö ja vi ma'a nu ín ch'igö. Mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya”, eñe c'e bëzo va xipji c'o o mbëpji. O mbürü o tsjaji c'ua c'e mbaxua.

²⁵C'e t'i c'ü mi nzhasë ma bübütjo cja juajma. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, 'ma ya mi ngue ro säjä cja c'e ngümü, o dyärä mi pjë'l'bijji o bizhi 'ñe mi nemeji. ²⁶O ma't'ü c'ua 'naja c'o mbëpji, cjanu o dyönü pje pjëzhi c'o mi cjaji. ²⁷O ndünrū c'ua c'e mbëpji o xipji: “Ngue nin cjuarma c'ü ya nzhogü. O säjä na jo, dya pje tsja. Nguec'ua o manda nin tatague o mböt'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi.” ²⁸Cjanu o üdü c'ua c'ü mi nzhasë, dya mi ne ro cjogü a mbo. O mbedye c'ua c'ü nu tata o xipji ro cjogü. ²⁹O ndünrū c'ua c'e t'i o xipji c'ü nu tata: “Dyärä rá xi'ts'i. Nutscö na puncjü o cjë'ë c'o ya ró pë'pc'i na zëzhi nza cja 'ma ri nguetscö in mbëpji. Nu c'ü in mandazü, nde rí cjagö texe. Pero dya nunca in dacügö 'na animale c'ü rga mägöjme c'o rí päcöjme. Ni ri 'naja ts'ichivo ri dacügö. ³⁰Pero 'ma o säjä dya nu in ch'igü nu na s'o, i manda o

mböt'p'üji c'e ts'inzhünü c'ü ma pi; maco o nde'tsc'e in meriogüe ma dyoji c'o ndixü c'o na s'o, c'o nde ga dyonpütjo o bëzo.” ³¹O ndünrū c'ua c'e bëzo o xipji c'ü nu t'i: “Nu'tsc'e ín ch'itsc'ö, rí bübütjogövi. Texe c'o ín tsjagö, ngue in tsjague. ³²Dya mi pârägö ja vi ma'a nu nin cjuarma; mi pëzhgö 'na ya vi ndü. Pero ya nzhogütjo, bübü dya. Nguec'ua rá cjaji na jo mbaxua rá mäji.”

El ejemplo del mayordomo que abusó de confianza

16 E Jesús xo xipji c'o o discípulo:

—Mi bübü 'na bëzo c'ü mi rico c'ü mi 'ñeje 'na mbëpji c'ü mi pjötüpü texe c'o mi pë's'i c'ü nu lamu. C'e mbëpji mi s'onbü c'o mi pë's'i c'ü o lamu. Nguec'ua mi bübü c'o o ma cja c'e lamu o ma cösteji. ²Nuc'ua c'e lamu o zojnü c'ü o mbëpji. 'Ma mü o ëjë c'e mbëpji, o mama c'ua c'e lamu o xipji: “¿Jenga vi tsjacügö a cjanu yo rí ärägö? Mague ma chjënquigö c'o xiscömü c'o juns'tü ja nzi o merio c'ü tuncügö yo nte. Nuc'ua, dya cja xe rí pëpquigö”, eñe c'e lamu va xipji c'e bëzo. ³Nuc'ua c'e mbëpji cjanu o ma c'ua o mamatsjë c'ua: “Nu c'ü ín lamugö ya ra pjongüzü c'ü dya cja rá pëpigö c'ü. ¿Ja rga cjazgö dya? Dya zëtsi rá cjaögö bëpji c'o na jyü, y dya sö rá örü pje rá sigö, na ngue rí tsegö. ⁴Ya ró mbeñegö dya c'ü rá cjaögö, ngue c'ua 'ma ra zädä c'ü dya cja rá pëpigö c'ín lamugö, ra recibidozü yo nte cja o ngümüji”, eñe. ⁵Cjanu o zojnü c'ua texe c'o mi tunpü o merio c'ü nu lamu, cjanu o ñatsjëvi c'ua nzi 'naji. O mama c'e

bëzo va dyönü c'ü ot'ü o säjä: “¿Ja nzi in tunpügue c'ü in lamugö?”
⁶O mama c'ua c'e nte: “Rí tunpü 'na ciento barri o aceite.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xüt't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo cincuenta, cja rrí jñu's'ü in chjügue.”⁷Nuc'ua cja ndo nu ëjë c'ua c'ü ndo 'naja. Cjanu o mama c'e mbëpji o xipji: “¿Ja nzi in tügüe?” Angueze o mama: “Rí tunpü 'na ciento mape o ndëxü.” O mama c'ua c'e mbëpji: “Bübü dya c'ua nin vale rí xüt't'ü. Ixtí dyät'ä c'ü 'na vale rí jñu's'ütjo ochenta”, eñe. Je ga cjanu va tsja c'e mbëpji o jñu's'ütjo menu c'o mi tū c'o nte. Cjanu o ma c'ua cja c'ü nu lamu o ndënbi c'o xiscömü c'o mi ngue c'o vale c'o cja vi dyät'ä.⁸O mezhe ts'ë, nuc'ua c'e lamu cja mbärä c'o na s'o c'o vi tsja c'e mbëpji, cjanu o mama: “¿Ja va ndöcügö c'e s'ombëpji? Me pë's'i na puncjü o pjeñe”, eñe. C'ua ja nzi va tsja c'e mbëpji, je xo ga cjatjonu c'o nte c'o dya pãrã Mizhocjimi, me pë's'iji na puncjü o pjeñe ja ga tsjaji na jontejí cja yo nu mintejí, que na ngue yo nte c'o bübü o mü'bü o jya's'ü Mizhocjimi.
⁹O sido o ña e Jesús o xipjiji:
 —Yo nte cjaji na s'o co o merioji; nu'tsc'ëji rí tsjaji na jontets'üji co in merioji. Rí unüji yo nte c'o pje ni jyodü; rí gastoji in merioji ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Nguec'ua 'ma rí chüji, 'ma rí sät'äji a jens'e, Mizhocjimi me ra mä'c'äji ra xi'ts'iji na jo vi tsjagüeji.
¹⁰C'o ra tsja c'o na jo co o merioji, xo ra tsjaji na jo c'o o bëpji Mizhocjimi c'o nda ni muvi que na ngue o merio. Pero c'o dya ra tsja

c'o na jo co o merioji, dya xo ra tsjaji na jo c'o o bëpji Mizhocjimi.
¹¹Zö cja c'o na s'o yo nte co o merioji, pero nu'tsc'ëji ni jyodü rí tsjaji rrã jontets'üji. 'Ma dya rí tsjaji na jo co in merioji, dya xo ra dya'c'üji o bëpji Mizhocjimi c'ü nda ni muvi.¹²'Ma dya rí tsjaji na jo co o merio c'ü tjeze, ¿ja rgá sô ra dya'c'üji Mizhocjimi c'o dya ra tjeze rí tsjapüji in tsjacjeji?
¹³'Ma cjó c'o ra mbëpi yeje lamu, dya ra sô ra dyätävi nza yejui. Na ngueje c'ü 'naja ri nu'üji na ü, ra tsja c'e mbëpji; c'ü 'naja ri ne. O 'ma jiyö, 'naja c'ü ri ätä; 'naja c'ü ri cjavü dya rguí muvi. Je xo ga cjatsc'ëji nu, 'ma rí jyodüji ja rguí pë's'iji na puncjü cja ne xoñijömü, nu'ma, dya rí pëpqueji 'ma Mizhocjimi co texe in mü'büji.
¹⁴C'o fariseo c'o mi cãrã nu, 'ma mü o dyärã c'o jña c'o mi mama e Jesús, o tsjaji c'ua burla. Na ngue anguezeji me mi neji o merio.¹⁵O mama c'ua e Jesús o xipjiji:
 —Nu'tsc'ëji in cjavüji me na jots'üji cja yo nte, pero Mizhocjimi pã'tc'ã in mü'büji. C'o in cjaji c'o mama yo nte na jo, Mizhocjimi mama na s'o c'o.

La ley y el reino de Dios

¹⁶”Texe c'o o jña Mizhocjimi c'o xiji ley 'ñe profeta, mamaji c'ü ro ëjë c'e pa 'ma ro manda Mizhocjimi. Pero 'ma o mbürü e Juan o zopjü yo nte, ya ma sädã c'e pa. Ndeze c'o pa c'o, hasta nudya, bübü c'o zopjü yo nte, xipjiji c'ü ya ëjë c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Nguec'ua bübü o nte c'o me jodü ja rgã ndeñeji angueze.

¹⁷Zö ra manda dya, nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi, pero xo na cjuana texe c'o mama o ley Mizhocjimi. Zö ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijöümü, pero dya ra cjoüü o ley Mizhocjimi. C'o mama o ley Mizhocjimi na s'o c'o in cjaji, ix na cjuana na s'o c'o.

Jesús enseña sobre el divorcio

¹⁸'Ma cjó c'o ra mbëzi nu su, cja rrü chjüntüvi c'ü xe 'na ndixü, nu'ma, cja c'o na s'o chjëntjui 'ma ri tsājā o ndixü. Y c'e bëzo c'ü ra chjüntüvi c'e ndixü c'ü vi bëzi, xo cja na s'o c'ü chjëntjui c'ü ri tsājā o ndixü.

El hombre rico y Lázaro

¹⁹O sido o ña e Jesús o xipjiji:
—Mi bübü 'naja bëzo c'ü mi rico. Mi je'e o bitu c'o me ma jo, nza cja o bitu c'o je'e o rey. Pama me mi mäjü c'o o dyoji mi cjaji o mbaxua. ²⁰Cja ngoxtji c'ü o ngümü c'e bëzo, vi 'ñemeji 'na bëzo c'ü mi pöbre c'ü mi dya o ts'ingue texe cja o cuerpo. Nuc'ü, mi chjü e Lázaro. ²¹Mi sant'a na puncjü. Nguec'ua me mi ne xa'ma ro ch'unü pje ro zi'i, zö ri nguextjo c'o mëxëdyi 'ñe c'o jñönü c'o mi jäbä a jöümü cja c'ü o mexa c'e bëzo c'ü mi rico. C'o dyo, mi jösp'üji cja o cuerpo c'ü mi s'odü. ²²O ã 'na nu pa, o ndü c'e bëzo c'ü mi pöbre. Nuc'ua c'o o anxë Mizhocjimi o zidyiji a jens'e nu ja bübü e Abraham. 'Ma mü o ndü c'e bëzo c'ü mi rico, o dyögüji na jo. ²³Nuc'ua 'ma me mi sufre a linfiernu c'e bëzo, o nä's'ä o jñanda e Abraham mi bübü a jens'e. Xo jñanda mi bübü nu e Lázaro a jmi e

Abraham. ²⁴O mapjü c'ua na jens'e o mama: “Nu'tsc'e Abraham, mi mboxpalets'ügö, juentsquegö. Xipji e Lázaro ra ëjë ra 'ñe popjü o ñidyë cja ndeje ra jötcü ín ts'ljñi. Na ngueje rrä sufregö na puncjü cja ne sivi.” ²⁵O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: “Nu'tsc'e ín mboxbëchets'ügö, mbeñegue. 'Ma mi bübügue a xoñijöümü, mi pë's'igue texe c'o mi negue y me mi mápague c'o; maco e Lázaro mi bëzhi pje ro zi 'ñe pje ro jye. Pero nudya, mäjä, dya cja sufre dya. Nu'tsc'e in sufregue c'ua. ²⁶Dya nguextjo nu; xo bübü 'na cöt'ü c'ü na jë a ndets'e 'ñezgöbe. Nguec'ua yo cārā a 'ñecjua, dya sö ra mbes'e a ma c'ua ja in bünc'ëji. Ni xo ri ngueje c'o cārā a ma c'ua, dya sö ra mbes'ëji a 'ñecjua.” ²⁷Cjanu o mama c'ua c'ü mi rico: “Mi mboxpalets'ügö, rí ö'tc'ü na puncjü rí xipji e Lázaro ra ma cja o ngümü mi tata. ²⁸Na ngueje rí 'ñeje ts'ch'a ín cjuarma. Rí chäjä e Lázaro ra ma zopjü c'o mi cjuarma, ra xipjiji ra nzhogü o mü'büji cja Mizhocjimi. Xa'ma dya ra ëjë anguezeji va ja rí sufregö.” ²⁹O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: “Anguezeji tjëji c'ü o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta. 'Ma ra dyätäji c'o, dya ra zät'äji nu ja na bünc'e.” ³⁰O ndünrü c'ua c'ü mi rico o mama: “Iyö, dya ra tsjapüji ngüenda c'o. Pero 'ma cjó c'o ra te'e yo ya ndü ra ma'a nu ja cārā c'o ín cjuarma, ra nzhogü o mü'büji 'ma.” ³¹O ndünrü c'ua e Abraham o xipji: “Nu 'ma dya c'apüji ngüenda c'o o dyopjü e Moisés 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, dya xo ra creoji zö ra tetjo 'naja yo ya ndü.”

El peligro de caer en pecado

17 O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—Siempre bübü o nte c'o c'apü ra tsja c'o na s'o yo nu minteji. Juejme c'o c'apü a cjanu yo nu minteji; Mizhocjimi ra tsjapü me ra sufreji. ²Xenda rvá jo 'ma ro 'nutpü 'na travacjijñü o dyizi c'e nte c'ü, cja rrü pant'aji cja trazapjü nu ja na jê'ê, que na ngueje c'ü ro tsjapü ro tsja na s'o a cjanu 'naja c'o dya pje pjëzhi c'o ejmezü. ³Nguec'ua rí pjötpüji ngüenda.

'Ma pje ra tsja'c'üji yo nin cjuarmaji, rí zopjüji. Y 'ma ra nzhogü o mü'büji, rí perdonaogueji 'ma. ⁴Zö siete vez nu pa c'ü pje ra tsja'c'üji ñe siete vez ra 'ñe xi'ts'iji: “Perdonaözügö, ró cja'c'ügö c'o na s'o”, ra 'ñents'leji, pero ni jyodü rí perdonaogueji c'ü.

El poder de la fe

⁵Nuc'ua c'o apóstole o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, pjöxcüjme xenda rá creojme Mizhocjimi ngue c'ua rá perdonaojme c'ua ja nzi gui xitsijme.

⁶E Jesús c'ín Jmugöji o xipjiji c'ua:

—Zö ts'ëtjo gui 'ñejmeji Mizhocjimi, pero 'ma rí jñunt'ü in mü'büji c'ü ra dyä'tc'äji Mizhocjimi c'ü rí dyötqueji, ra sö rí xipjiji ne za'a nu 'ne nu: “Ts'üs'ü va, ma 'ne'e cja ne trazapjü”, rí 'ñembeji. Ra tsja c'ua.

El deber del que sirve

⁷O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Tsjijñiji ja ga tsja 'na bëzo c'ü 'ñeje o mbëpji. Ra ma c'e mbëpji ra ma huajma, o ra ma ts'as'ü o nzhünü. 'Ma ra nzhogü c'e mbëpji, dya ra mama c'e lamu: “Ixtí tsjogü rí sigue o xëdyi”, ra 'ñeñe, iyö. ⁸C'ü ra mama: “Ma dyät'ä c'ü rá sigö ne nzhä. Nuc'ua rí xa'ma rí sirvezü c'ü rá sigö hasta 'ma cja rá cjuarü rá si. Cja rí sigue o xëdyi”, ra 'ñeñe. ⁹Zö ra tsja c'e mbëpji ja c'o nzi va xipji, pero c'e lamu, dya ra unü 'na pöjö c'e mbëpji. ¹⁰Je xo rga cjatsc'ejji nu. Zö rí tsjaji texe c'o ra xi'ts'iji Mizhocjimi, pero dya rí mangueji c'ü ni jyodü ra ngö'tc'üji c'ü. Na ngue c'o rí tsjaji ngue c'o ni jyodü rí tsjaji, eñe e Jesús.

Jesús sana a diez leprosos

¹¹E Jesús 'ma mi ma a Jerusalén, mi nzhodü cja c'e 'ñiji nu ja mi chäjui a Samaria 'ñe a Galilea. ¹²'Ma ya ma sät'ä cja 'naja ts'ijñiñi, o chjëji dyëch'a bëzo c'o mi sö 'na ngueme c'ü ni chjü lepra. Pero dya chëzhiji cja o jmi, o böbütjoji na jê. ¹³Cjanu o mapjüji c'ua o mamaji: —Jesús in xöpütegue, juentsquegöjme.

¹⁴Nuc'ua e Jesús 'ma mü o jñanda c'o bëzo, o xipjiji c'o:

—Möji cja c'o mböcjimi ra nu'c'üji c'ü ya jogüts'üji dya, embeji c'o.

O möji c'ua. 'Ma ya mi möji, ixco ndis'iji na jo c'e ngueme. ¹⁵Nuc'ua 'naja anguezeji, 'ma mü o nu'u c'ü ya vi jogü, o nzhogü o mapjü c'ua na jens'e va unü 'na pöjö Mizhocjimi. ¹⁶Cjanu o ndüne a jömü cja o ngua e Jesús, o unü 'na pöjö. C'e bëzo mi menzumü a Samaria c'ü. ¹⁷O mama c'ua e Jesús:

—Maco nza dyèch'a c'o mi sò c'e ngueme ró jocü, ¿jenga dya nzhogü c'o nueve ro è unüji 'na pöjò Mizhocjimi? ¹⁸Nguextjo ne bëzo nu dya ín menzumügöji nu o nzhogü o è unü 'na pöjò Mizhocjimi.

¹⁹Cjanu o xipji c'ua c'e bëzo:

—Böbü rí mague. Ya jogüts'u na ngue ı creozügö.

Cómo llegará el reino de Dios

²⁰Nuc'ua c'o fariseo o dyönüji e Jesús:

—¿Jinguã ra mbürü ra manda nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Zö cjó c'o me ra jñanda c'o señal, pero dya ra sò ra mbārāji jinguã ra mbürü Mizhocjimi ra manda. ²¹Zö ra mamaji: “Je bübü a 'ñecjua nu c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda”, ra 'ñeñeji, zö ra mamaji: “Je bübü a manu nu”, pero dya rrü cjuana. Na ngue ya manda Mizhocjimi a ndetsc'ejji.

²²O sido o ña e Jesús o xipji c'o o discípulo:

—Nutschö rvá ècjö cja Mizhocjimi y rá ècjö na yeje. Pero ante que rá ècjö, ra zädä o pa 'ma me rí sufregueji. Nguец'ua me rí ñeji rá ècjö rá cārāgöji va, zö ri 'natjo pa c'ü ri neji rí söyagueji c'ü dya rí sufregueji. Pero dya be ri sädä. ²³Ri bübü o xöpüte c'o dya cjuana ra xi'ts'ijji: “Chjä'dä co nuzgöjme, na ngue bübü a 'ñecjua c'ü o 'ñeme Mizhocjimi ra manda.” O ra xi'ts'ijji: “Je bübü a manu c'ü”, ra 'ñents'ejji. Dya rí cheñeji anguezeji, dya rí creoji c'o. ²⁴Ma go juè's'i e dyebe, ixi 'ñetse textetjo. Je xo rga cjatjonu 'ma rá ècjö na yeje, ra jñandgagöji

teixe cja ne xoñijömi. ²⁵Pero ot'ü ni jyodü rá sufregö na puncjü. Na ngue yo nte yo ín menzumügöji, dya ra 'ñejmezüji. ²⁶C'ua ja nzi ma cja c'o cjé 'ma mi bübü e Noé, je xo rga cjatjonu 'ma rá ècjö na yeje cja Mizhocjimi. ²⁷C'o cjé 'ma mi bübü e Noé, 'ma dya be mi èjë c'e tradyebe, mi ñönüji 'ñe pje nde mi si'l'iji. Mi chjüntüji, xo mi chjüntpüji hasta 'ma cja zädä c'e pa 'ma mü o cjogü e Noé a mbo cja c'e bü. Dya creoji cjo ro 'ñeje c'e tradyebe hasta 'ma cja 'ñeje, go chjorüji c'ua texeji. ²⁸C'ua ja xo nzi ma cja c'o cjé 'ma mi bübü e Lot, je xo rga cjatjonu 'ma rá ècjö na yeje. Mi siji o xedyi. Y pje c'o nde mi pa tömüji y pje c'o nde mi pöji. Mi podüji o ndëxü. Mi jäbäji o ngümüji. ²⁹Pero c'e pa 'ma mü o mbedye e Lot a Sodoma, o jyäbä o sivi a jens'le, 'ñe o asufre; o chjotüji texeji. ³⁰Je xo rga cjanu c'e pa 'ma rá ècjö na yeje, 'ma ra jñandgöji texeji cjo nguetscö.

³¹C'e pa c'ü, c'o ri bübü cja azotea a xes'le cja c'o o ngümüji, dya ra dagüji pje c'o ra ma pjongüji a mbo. C'o ri bübü cja juajma, dya ra nzhogüji cja o ngümüji. ³²Rí mbeñegueji ja va tsjapüji c'ü o su e Lot. ³³Nu c'o dya ra ndenngue co nuzgö, c'o ra tsjatsjë c'o netsjëji rgá mápäji yo bübü cja ne xoñijömi, dya ra bübü co Mizhocjimi c'o. Nu c'o ra ndenngue co nuzgö, zö ra mböt't'üji c'o, pero ra ma ngārāji co Mizhocjimi c'o.

³⁴'Ma ri xömü 'ma rá ècjö, ri bübü yeje c'o 'natjo c'ua ri orüvi. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁵O 'ma ri ndempa 'ma rá ècjö, yeje ndixü c'o rrä cüjnüvi. 'Naja c'ü rá

sidyi, 'naja c'ü rá sogü. ³⁶Yeje c'o ri bübü cja juajma. 'Naja c'ü rá sidyi, 'naja c'ü rá sogü.

³⁷O ndünrü c'ua c'o apóstole o mamaji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, ¿ja ngue c'ua rí tsjague a cjanu?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Nu ja 'mana 'na animale c'ü ya ni ndü c'ü ya na xī, je nguejnu jmurü o ndopare nu. Je xo ga cjatjonu, nu ja cja'a yo nte c'o me na s'o c'o rá cjäpü ra sufre, je ngue nu rá xöcügö a cjanu yo.

El ejemplo de la viuda y el juez

18 Nuc'ua e Jesús o mama 'na jña, ngue c'ua ro unüji ngüenda mi jyodü ro sido ro dyötüji Mizhocjimi, dya ro tögü o mü'büji. ²O xipjiji:

—Cja 'naja jñiñi mi bübü 'na juesi c'ü dya mi sū Mizhocjimi, dya xo mi respetao yo nte. ³Nu cja c'e jñiñi xo mi bübü 'na ndixü c'ü vi ndü nu xīra. Mi pa cja c'e juesi mi pa xipji: “Rvá ējē rvá 'ne xi'ts'i 'na nte c'ü o ndēngui ín juajma. Rí zojnügue rí castigao”, eñe. ⁴⁻⁵O mezhe ja nzi pa, c'e juesi dya mi cjäpü ngüenda c'e ndixü c'ü mi ötü. Xe go mezhtjo, cjanu o mamatsjē: “Dya rí sūgö Mizhocjimi, ne xo ri ngue yo nte. Pero ne ndixü, me xichazü na ngue sido va ējē. Rá cjägö ja c'o nzi ga dyötcü, ngue c'ua dya cja ra ējē ra ē molestaozi”, eñe.

⁶O mama e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Tsjiñjiji na jo c'ü o mama c'e juesi. ⁷Zö ma s'o c'e juesi, pero o mbös'ü c'e ndixü. Nguец'ua rí xi'tsc'öji, c'o o nte Mizhocjimi, 'ma ra dyötüji Mizhocjimi xömü

ndempa, Mizhocjimi ra mbös'ü c'o. Zö bübü 'ma ra mezhe, pero ra zädä 'ma ra dyätä c'o o nte ja c'o nzi ga dyötüji. ⁸Rí xi'tsc'öji, 'ma ra zädä c'e pa, ixta mbös'ü c'o o nte. Nutscö 'ma rá ēcjö na yeje cja Mizhocjimi rá 'ñe manda, ja nzitjo nte c'o ri bübü c'o ri tepquegö 'ñe ri ejmezü, eñe e Jesús.

El ejemplo del fariseo y el cobrador de impuestos

⁹⁻¹⁰Ma cā'ā nu ja nzi c'o mi cjäpü me na joji, 'ñe mi cjäpüji menu c'o 'ñaja nte. Nguец'ua e Jesús o mama 'na ejemplo o xipjiji:

—O nguins'i yeje bëzo a ma cja c'e templo, ro ma dyötüvi Mizhocjimi. C'ü 'naja mi fariseo. C'ü 'naja mi cobra o contribución. ¹¹C'e fariseo o böbütjo mi cjäpü na nojo cja jmi Mizhocjimi o mama: “Mizhocjimi, rí da'c'ü 'na pöjö na ngueje dya nza cjäzgö c'o 'ñaja nte. Na mbēji, na s'o cjaji, tsāji o ndixü. Dya xo nza cjäzgö ne bëzo nu cobra o contribución. ¹²Yendgá mbempje nu ngo. Y rí da'c'ü ín diezmo texe c'o rí tögö”, eñe. ¹³Nu c'ü mi cobra o contribución mi jyadüvi na jē; dya mi ne ro nä's'ä a jens'le. Mi ya'bü o tijmi mi mama: “Mizhocjimi, me na s'o c'o rí cjägö; rí tügö na puncjü ín nzhubü. Rí ö'tc'ü rí juentsque rí perdonaozi”, eñe. ¹⁴Nuc'ua o nzhogüvi o mëvi o ngümüvi. Rí xi'tsc'öji, Mizhocjimi o perdonao c'e nte c'ü mi cobra o contribución. Pero c'e fariseo, dya perdonaoji c'ü. C'ü ra tsjäpütsjē na nojo, ra tsjäpüji c'ü dya pje rguí muvi. C'ü ra unü ngüenda c'ü dya ni muvi, ra tsjäpüji c'ü rguí muvi a jmi Mizhocjimi.

Jesús bendice a los niños

¹⁵Ma ējē c'o nte ma siji c'o o ts'it'iji cja o jmi e Jesús, ngue c'ua e Jesús ro 'ñe's'e o dyē anguezeji ro dyötpüji Mizhocjimi. Nuc'ua c'o discípulo 'ma mü o jñandaji c'o, o huēnch'iji c'ua c'o ma siji c'o ts'it'i. ¹⁶Pero e Jesús o xipji c'o nte, na jo ro siji c'o ts'it'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Jyēziji yo ts'it'i ra ēji cja ín jmigö; dya rí ts'asp'üji. Na ngue c'o va ējē co nuzgö nza cja yo ts'it'i, ngueje c'o cjavü Mizhocjimi o Jmu. ¹⁷Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. 'Ma cjó c'o dya ra ējē co nuzgö c'ua ja nzi ga 'ñeje yo ts'it'i, dya ra sö ra tsjavüji Mizhocjimi o Jmuji, eñe e Jesús va xipji c'o o discípulo.

Un joven rico habla con Jesús

¹⁸O mama c'ua 'naja c'ü mi xo'ñi cja 'na nintsjimi o xipji:

—Nu'tsc'e xöpüte, me na jots'ügue. ¿Pje ni mbē c'ü rá cjavö ngue c'ua ra ch'acü c'ü rga bübütjo co Mizhocjimi para siempre?

¹⁹E Jesús o xipji:

—¿Pje ni xitsi na jozü? Dya cjó bübü c'ü na jo; nguextjo Mizhocjimi.

²⁰In pārāgue c'o o mandamiento Mizhocjimi c'o o dya'c'üji: “Dya rí pö't'üteji. Dya rí tsāji o ndixü. Dya pje rí pönüji. Dya rí pezheji o bëchjine. Rí respetaoji nin tataji 'ñe nin nanaji.” Xo 'ñe c'o 'ñaja mandamiento, xo in pārāgue c'o, eñe e Jesús.

²¹O ndünrü c'ua c'e bëzo:

—Texe yo, ya nde ró cjavö yo ndeze 'ma mi ts'iquëgö.

²²Nuc'ua e Jesús 'ma mü o dyärä c'o, o xipji:

—Xe bëzhtjo 'naja c'ü rí tsjague. Ma pögue texe c'o in pēs's'i, rí unü c'o dya pje pēs's'i. A cjanu rí pēs's'igüe a jens'e c'o me ni muvi. Cja rrí chenngue co nuzgö rá më.

²³Nuc'ua 'ma mü o dyärä c'e bëzo c'o o mama e Jesús, me co ndümü c'ua, na ngue mi pēs's'i na puncjü.

²⁴E Jesús 'ma mü o jñanda me go ndümü c'e bëzo cjanu o mama c'ua:

—Nu c'o pēs's'i na puncjü, me na s'ēzhi para ra unü o mü'büji Mizhocjimi ra tsjavüji o Jmuji.

²⁵'Naja camello, dya sö ra cjavö cja o xāgö 'na dyepjadü. Pero rí xi'tsc'öji, xenda sö ra cjavö a cjanu 'na camello, que na ngue 'na nte c'ü pēs's'i na puncjü ra unü o mü'bü Mizhocjimi ngue c'ua Mizhocjimi ra tsjavü o nte.

²⁶C'o mi ärä, o mamaji:

—'Ma ga cjanu, ¿ja rgá sö cjó ra salva 'ma?

²⁷O ndünrü c'ua e Jesús o mama: —C'ü dya sö yo nte ra tsja, Mizhocjimi sö ra tsja.

²⁸Nuc'ua e Pedro o mama:

—Nutsöjme ró sogüjme texe c'o mi pēs's'ijme ró tennc'öjme co nu'tsc'e.

²⁹O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dyäräji na jo c'ü na cjuana c'ü rá xi'tsc'öji. Cärä c'o ra unü o mü'bü Mizhocjimi ra tsjavüji o Jmuji. Nguec'ua ra zogü o ngumüji, o nu tataji 'ñe nu nanaji, o nu cjuarmaji, o nu cjüji, o nu suji, o nu t'iji, ngue c'ua ra tsjaji c'ua ja nzi ga ne Mizhocjimi. ³⁰C'o ra tsja a cjanu, ra ch'unüji c'ü rrä puncjü que na ngue c'ü mi pēs's'iji 'ma ot'ü.

Y 'ma ya rguí nguins'i ne jens'e 'ñe ne xoñijömü, ra bübütjoji co Mizhocjimi.

Nuevamente Jesús anuncia su muerte

³¹Na nu pa e Jesús o xöcü c'o doce o discípulo, o ñatsjëji o xipjiji: —Ya rrä mö a ma a Jerusalén. Ra zädä texe c'o o dyopjü c'o profeta c'ü rá sufregö nutscö rvá ëjë cja Mizhocjimi. ³²Ra nzhögügöji cja o dyë c'o dya menzumü a Israel, me ra tsjacüji burla ra zoxcüji. Y pje c'o me nde ra tsjacüji. ³³Ra mbärüzüji ra mbötcüji. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, rá tetcjö rá bübütjo na yeje, eñe e Jesús.

³⁴C'o doce discípulo, dya mbäräjji c'o jña. Dya mi unüji nguenda c'ü ja rvá zädä c'ü ro sufre e Jesús. Dya be mi ch'unü ro mbäräjji.

Jesús sana a un ciego de Jericó

³⁵E Jesús 'ma ya mi ngue ro zät'äji a Jericó c'o o discípulo, nu cja c'e 'ñiji mi junrü 'na bëzo c'ü mi ngorö. Mi örü o merio. ³⁶Ma mü o dyärä mi cjugü na puncjü o nte, o tsja t'önü pje mi cja c'o nte c'o mi cjugü. ³⁷O xipjiji:

—Cjugü e Jesús nu menzumü a Nazaret, embeji c'ü.

³⁸Nuc'ua c'e bëzo o ña c'ua na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e Jesús o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

³⁹C'o nte c'o mi ot'ü a xo'ñi o huënc'h'iji c'ua c'e bëzo o xipjiji c'ü ro ngo't'ü o ne. Pero nuc'ü, xenda go mapjü na jens'e:

—Nu'tsc'e o mboxbëchets'ü e David, juentsquegö.

⁴⁰Nuc'ua e Jesús o böbü c'ua o mama:

—Siji ga 'ñecjua ne bëzo.

Nuc'ua 'ma mü o zät'ä, o dyönü e Jesús o xipji c'e bëzo:

⁴¹—¿Pje in ne rá cja'c'ü?

O ndünrü c'e bëzo o mama:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí ne c'ü rí xocüzü ín chö rá janda.

⁴²E Jesús o xipji c'ua:

—Jñandague. Ró jocüts'ü na ngue i creozü.

⁴³Jo ni zätä c'ua o ndö o jñanda. Cjanu o möji c'ua e Jesús. Y o unü 'na pöjö Mizhocjimi. C'o nte 'ma mü o jñandaji o jogü c'e bëzo, o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, eñeji.

Jesús y Zaqueo

19 E Jesús 'ñe c'o mi pöji, o zät'äji a Jericó o cjugüji cja c'e jñiñi. ²Mi bübü nu 'na bëzo c'ü mi chjü Zaqueo c'ü mi jefe cja c'o mi cobra o contribución. Nuc'ü, mi rico c'ü. ³E Zaqueo, 'ma mü o dyärä o cjugü e Jesús cja c'e jñiñi, mi jodü ja rvá jñanda. Pero dya mi sö, na ngue mi pöji e Jesús na puncjü o nte, 'ñe dya ma ndä e Zaqueo. ⁴Nuc'ua o ot'ü a xo'ñi o ma ndes'e cja 'na za'a c'ü mi chjü sicómoro. O ndes'e nu, ngue c'ua ro jñanda e Jesús. Na ngue je ro cjugü nu e Jesús 'ñe c'o mi pöji. ⁵Nuc'ua 'ma mü o cjugü e Jesús a ngua c'e za'a, o nä's'ä c'ua o xipji:

—Zaqueo, dyagü na zëzhi. Na ngue rá oxü cja in nzungue dya, eñe.

⁶Nuc'ua e Zaqueo ixco dagü c'ua. Me co mäjä va mëvi e Jesús cja ngümü. ⁷C'o nte 'ma mü o jñandaji

c'o, me mi tsjojne ma zo'büji e Jesús mi mamaji c'ü vi ma oxü e Jesús cja ngumü 'na bëzo c'ü ma s'o. ⁸Ma mi cãrãji cja c'e ngumü, o böbü e Zaqueo o xipji e Jesús c'ü ín Jmugöji:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ü ni jyodü rá xi'tsc'ö. C'o rí pë's'i, rá unügö nde, yo dya pje pë's'i. 'Ma ró cjopcö rvá cobra, rá nzhopcö xe 'na nziyo c'ü ró cjopcö.

⁹O mama c'ua e Jesús:

—Nudya o jogü o mü'l'bü ne bëzo 'ñe yo cãrã o ngumü. Ixna cjuana mboxbëche dya nu, cja e Abraham. ¹⁰C'ü rvá ëcjö cja Mizhocjimi, ngue c'ü rá jodü c'o cja na s'o, ngue c'ua rá emeji libre cja c'o na s'o. 'Ma jiyö, ra bëzhiji.

El ejemplo de las diez monedas

¹¹C'o nte xe mi cjiññiji c'o jña c'o vi xipjiji e Zaqueo. Mi unüji ts'ë ngüenda e Jesús mi ngueje c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro 'ñe manda. Na ngue c'ü ya mi ngue ro zãt'ãji a Jerusalén, mi pëzhiji c'ü ya mi ngue ro manda e Jesús. Nguec'ua e Jesús xe go ña o xipjiji 'na jña c'ü rví unüji o ngüenda c'ü dya be ro manda. ¹²O mama:

—'Naja rey mi 'ñeje 'na t'i. C'e t'i ya mi ngue ro ma cja 'na país c'ü ma jë, je ro ch'unü nu c'e poder c'ü ro manda. Jo rrü nzhogü ro ë manda. ¹³Ante c'ü ro ma, o ma't'ü diez c'o o mbëpji, cjanu o unüji 'na merio c'ü me ni muvi nzi 'naji. Cjanu o xipjiji: “Rí pëpjiji co yo merio, ngue c'ua 'ma rá nzhogö, ya rguí ndöjö”, embeji c'o mbëpji. Cjanu o ma c'ua. ¹⁴C'o o menzumü c'e t'i, mi nuji na ü c'ü. Nguec'ua

va ndãji c'o xo ro ma'a nu ja ro ma c'e t'i, ro mamaji: “Dya rí negöjme ra mandazüjme nu”, ro 'ñeñe c'o ro ma zogü 'na jña. ¹⁵Pero o ch'unü poder c'e t'i ro manda. Nuc'ua 'ma mü o nzhogü, o manda o zojnüji c'ua c'o mbëpji c'o vi unü o merio, ngue c'ua ro mbãrã ja nzi vi ndö nzi 'na c'o. ¹⁶O ëjë c'ua 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Xo va ëcjuã yo xe 'na dyëch'a merio yo ró töcjö”, eñe.

¹⁷Angueze o xipji: “Me na jo ga mbëpjits'ü. I tsjacjuana i tsjague na jo c'o ts'ëtjo c'o ró socüts'ügö. Nudya rá da'c'ü rí mandague cja dyëch'a jñiñi”, eñe c'e t'i c'ü ya mi rey. ¹⁸O ëjë c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, i socüzü 'na merio c'ü me mi muvi. Nudya xo va ëcjuã yo xe 'na tsi'ch'a merio yo ró tögö”, eñe. ¹⁹O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: “Nu'tsc'e rá da'c'ü rí mandague tsi'ch'a jñiñi.”

²⁰O ëjë c'ua c'ü 'naja mbëpji o mama: “Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, bübü c'ua nu in merio. Ró pös'ü cja 'na ts'imbayo ró pë's'i na jo. ²¹Ró sügö ró mama, zö rá pëpcjö na zëzhi, pero pje ra dyeje c'o, ró eñegö. Na ngue nu'tsc'e in dacüjme o bëpji c'o na jyü. Zö rí pë'pc'ijme, ngue'tsc'e in cjavü in tsjacje yo rí tögöjme. Zö nguetscöjme rí podüjme c'o in nzhëxügue 'ñe rí cjavme texe, ngue in ch'ujmügue nu ja üt'üji c'o ndëxü”, eñe c'e mbëpji. ²²O ndünrü c'ua c'e rey o xipji: “Na s'o ga mbëpjits'ügue. Na ngue c'o in mangue, ixi 'ñetsetjo c'ü na s'o ga mbëpjits'ügue. Nu'tsc'e in pãrãgue c'ü rí da'c'öji o bëpji c'o na jyü, 'ñe

rí cjavü ín tsjacjö c'o in pëpjigueji, 'ñe je ngue ín ch'ujmügö nu ja üt'üji c'o ndëxü c'o in podügueji cja ín juancjö. ²³Macö in pärägue yo, çjenga dya i mague cja banco ri ma sogü nu, nu ín meriogö? 'Ma rva cjanu, 'ma ro ëcjö, ro dyacöji ne merio, 'ñe c'o ya rví ndöjö nu", embe. ²⁴O sido o ña c'e rey o xipji c'o mi cãrã nu: "Jñünbüji ne merio ne bëzo, unüji nu o ndöjö 'na dyëch'a merio." ²⁵Anguezeji o xipjiji: "Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, maco ya jün dyëch'a merio." ²⁶O mama c'ua c'e rey: "Rí xi'tsc'öji, c'o ch'unü pje rguí pëpjiji, 'ma ra ndöji, xe ra ch'unü 'ma c'o. Pero 'ma dya ra pëpjiji c'o vi ch'unüji ra ndöji, nu'ma, ra jñünbüji 'ma c'o vi ch'unüji. ²⁷C'o nte c'o nugü na ü, c'o dya go ne c'ü ro mandagö anguezeji, ma siji a 'ñecjua c'o, rí pöt'tüji cja ín jmigö c'o", eñe c'e rey.

Jesús entra en Jerusalén

²⁸Nuc'ua e Jesús 'ma mü o nguarü o mama c'o jña, go sido go ndëpi c'e 'ñiji c'ü mi ma a Jerusalén, mi pöji co c'o o discípulo. ²⁹'Ma ya mi ngue ro zät'äji a Betfagé 'ñeje a Betania cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma't'ü c'ua yeje c'o o discípulo. ³⁰Cjanu o xipjivi:

—Mëvi cja ne jñiñi nu bübü a ma a xo'ñi. 'Ma rí sät'ävi nu, rí chöt'üvi 'na ts'iburru c'ü 'nünt'ü, nu c'ü dya cjó be chägä. Rí xäpcävi, cja rrí sijivi. ³¹'Ma cjó c'o ra dyönn'üvi: "¿Jenga in xäpcävi ne burru?", ra 'ñents'evi, nu'ma, rí xipjivi a cjava: "Ngue c'ü ín Jmugöji c'ü ni jyodü", rí 'ñembevi c'o.

³²O ma c'ua c'o yeje o ma chöt'üvi ja c'o nzi va mama e Jesús.

³³'Ma ma xäpcävi c'e ts'iburru, cjanu o mama c'ua c'o mi ngue o cjaja c'e ts'iburru o xipjivi:

—¿Jenga in xäpcävi ne ts'iburru?

³⁴Anguezevi o mamavi:

—Ngueje c'ü ín Jmugöji c'ü ni jyodü.

³⁵Nuc'ua 'ma mü o nguarü o xäpcävi, cjanu o sinpivi c'ua e Jesús. Cjanu o ts'o's'üvi c'o mi tējēvi, cjanu o ngäsp'ävi c'e ts'iburru. Cjanu o 'ñes'evi c'ua e Jesús. ³⁶Nu ja mi pa e Jesús, c'o nte xo mi c'o's'üji c'o mi tēji, cja ma xī'p'iji cja c'e 'ñiji. ³⁷'Ma ya mi ngue ro zät'äji cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, nza texe c'o nte c'o mi pöji e Jesús o mäji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Me na jo Mizhocjimi, me na nojo yo o dyacöji ró jandaji.

³⁸Me na jo nu va ëjē nu o 'ñeme Mizhocjimi ra manda. Ya dyacöji Mizhocjimi c'ü rá pötca mähäji angueze, dya pje rá mbeñeji; me na nojo Mizhocjimi, eñe c'o nte.

³⁹Nuc'ua c'o ja nzi fariseo c'o mi dyoji c'o nte, o mamaji o xipjiji e Jesús:

—Xöpüte, huënh'i yo nte yo in pöcjeji, xipji ra ngo't'ü o neji.

⁴⁰O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Rí xi'tsc'öji, 'ma dya ra mapjü yo, ra mapjü yo ndojo.

⁴¹Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro zät'äji, 'ma mü o jñanda e Jesús c'e jñiñi a Jerusalén, o huë'ë na ngue ja ma cja c'o mi menzumü nu. ⁴²O mama:

—Quera ri unnc'ëji ngüenda c'o mi xi'tsc'öji. Nu'ma, ri salvagueji 'ma. Pero ya tsot'ü in chögueji. ⁴³Ngue c'ua ra zädä c'o pa 'ma ra ëjē c'o nuc'üji na ü ra 'ñe dyö'büji o sanja

ra mundoji c'e jômü, ra ngārāji texe lado cja in jñiñigueji. Nguec'ua dya ra sô rí pedyeji, dya xo ra sô cjó ra cjogü ra 'ñe mböxc'üji. ⁴⁴Ra yá'tc'āji nin jñiñigueji; dya ra nguejme ne ri 'na ndojo a xes'e cja c'ü nín mindojovi. Y ra mbö'tc'üji. Na ngue dya i tsjapüji ngüenda nu nu o 'ñeme Mizhocjimi ro ë 'ñempc'eji libre.

Jesús purifica el templo

⁴⁵Nuc'ua cjanu o cjogü a mbo cja c'e templo. Cjanu o pjongü c'o pje mi pö'ö cja c'e templo, 'ñe c'o pje mi tömü. ⁴⁶O xipjiji:

—Ya t'opjü a cjava: “Nín nzungö ngue 'na ngumü c'ua ja ra dyötüji Mizhocjimi”, eñe o jña Mizhocjimi. Nu'tsc'eji na cjapcütjoji nín nzungö nza cja 'ma ri ngue o ngumü o mbê'ë c'ua ja tsjōji, embeji c'o.

⁴⁷Nuc'ua pama mi pa cja c'e templo mi xöpü c'o nte. C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi, 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjézhi na nojo, mi jodü ja rvá mbö't'üji e Jesús. ⁴⁸Dya mi töt'tüji ja rvá tsjapüji, na ngue texe c'o nte me mi mä ma dyärāji c'o jña c'o mi mama e Jesús.

La autoridad de Jesús

20 'Na nu pa, e Jesús mi xöpü c'o nte nu cja c'e templo mi xipjiji c'ü mi jyodü ro unü o mü'büji Mizhocjimi na ngue ngueje c'ü manda. O säjä c'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjézhi na nojo. ²O dyönüji e Jesús:

—Nu'tsc'e rí xitscöjme pje pjë'tsc'e c'ü in cjague yo. ¿Cjó ngue c'ü o 'ñempc'e rí tsjague yo?

³O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji: —Xo rá önnc'ügöji 'na t'önü c'ü rí xitscöji dya. ⁴¿Cjó 'ñeme e Juan ro jichi yo nte? ¿Cjo ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, o ngueje yo nte?, embeji.

⁵Anguezeji pötü va mamatsjëji c'ua:

—'Ma rá mamaji ngueje Mizhocjimi c'ü o 'ñeme, ra xitscöji: “¿Jenga dya i creoji 'ma c'ü mi xi'ts'iji e Juan?”, ra 'ñenzgöji. ⁶'Ma rá mamaji c'ü ngueje yo nte c'o o 'ñeme, ra pjacüji o ndojo yo nte. Na ngue cjapüji c'ü mi profeta e Juan, eñeji.

⁷Cjanu o ndünrüji c'ua o mamaji c'ü dya mi pärāji cjó ngue c'ü vi 'ñeme e Juan. ⁸Nuc'ua e Jesús o mama o xipjiji:

—Dya xo rá xi'tsc'öji pje pjë'tscö nguec'ua rí cjagö yo.

El ejemplo de los trabajadores malvados

⁹Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'o nte, o xipjiji 'na ejemplo:

—Bübü 'na bëzo c'ü tjë 'na juajma. O ngant'a o uva cja c'ü o juajma. Cjanu o unü c'ua media c'o ro mbëpi c'o uva. Cjanu o ma c'ua na jë; o mezhe c'ua. ¹⁰Nuc'ua 'ma ya mi ngue ro jogü c'o uva, cjanu o tsja c'e lamu o ndjä 'ñaja o mbëppi o ma'a ja c'o ma cja'a c'o uva, ngue c'ua ro unüji c'o uva c'o mi toca. Nu c'o pëpi c'o uva, o mbärāji na puncjü c'e mbëppi c'ü cja vi säjä, cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹¹Nuc'ua c'e lamu o ndjä c'ua c'ü 'ñaja o mbëppi. 'Ma o zät'ä nu ja pëpji c'o uva, xo mbärāji c'ü, me go mbätāji. Cjanu o pjongüji, dya pje unüji. ¹²Nuc'ua c'e lamu cjanu o

ndajā c'ua c'ü 'naja o mbëpji. Nuc'ü, o xo'tp'üji o cji, cjanu o pjongüji.

¹³Nuc'ua c'ü o cjava c'o uva o mama: “¿Ja rga cjavügö dya? C'ü rá cjavö, rá tájä nu ín ch'igö nu me rí negö. Xa'ma ra respetaoji nu”, eñe. ¹⁴C'o pëpi c'o uva, 'ma mü o jñandaji ma ëjë c'e t'i, o pötü va mamaji c'ua: “Nujnu, ngueje nu ra zopcüji ne huerta ra tsjapü o cjava. Mö rá pö't'üji ngue c'ua rá cjavcöji ín tsjacjöji ne huerta”, eñeji.

¹⁵Nuc'ua cjanu o ma pjongüji c'e t'i cja c'e huerta, cjanu o mbö't'üji. Ya nguarü ne ejemplo. ¿Cjo in pãrãgueji pje ra tsja dya c'e lamu? ¿Pje ra tsjapü c'o pëpi c'o uva?

¹⁶C'ü ra tsja, ra ëjë ra ë mbö't'ü c'o pëpi c'o uva. Nuc'ua cja rrü unü o media c'o 'ñaja nte ra mbëpi c'o uva.

C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xopü o ley Mizhocjimi 'ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo, 'ma mü o dyärãji, o mamaji:

—Dya ra jyëzi Mizhocjimi ra zädä c'ua ja nzi vi mangue.

¹⁷Nuc'ua e Jesús o jñandbaji na jo o jmiji, o xipjiji:

—¿Jenga in mangueji c'ü dya ra zädä? Maco xo t'opjü cja o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava:

Nu c'e ndojo c'ü dya go ne c'o mi jäbä c'e ngümü, ngue c'ü ot'ü ya jñümüji dya a squina c'ü, eñe.

¹⁸C'o ra pjeñe cja c'e ndojo, ixta 'huagü na jo c'o. Y 'ma ra ëjë c'e ndojo ra 'ñe zë'bi 'na nte, ixta nzhench'e 'ma c'e nte, embeji c'o.

El asunto de los impuestos

¹⁹C'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xopü o ley Mizhocjimi, mi jodüji ja

rvá sö ro zürüji e Jesús. Na ngue 'ma mü o mama e Jesús c'e jña, o mbärãji c'ü mi nguetsjë anguezeji vi jyëtsiji c'o mi pëpi c'o uva. Pero dya zürüji na ngue mi süji c'o nte. ²⁰C'ü o tsjaji, o xipjiji ja nzi c'o o dyoji ro ma chëzhiji cja c'o nte c'o mi xöpü e Jesús, ro ma tsjapüji t'önü e Jesús. Xa'ma pje c'o ro mama angueze, ngue c'ua ro sö ro ngö't'üji cja c'e gobernador. Pero ro tsjapüji c'ü mi ne ro mbärãji. ²¹O mama c'ua anguezeji o xipjiji e Jesús:

—Nu'tsc'e xöpüte, rí pãrãgöjme c'ü in mamague c'o na jo, 'ñe in xöpügue na jo yo nte. In xipji c'ü na cjuana yo nte, zö pjëzhiji zö dya pje pjëzhiji. Xo rí pãrãgöjme c'ü in xöpügue c'ü na cjuana ja ga cja o 'ñiji Mizhocjimi. ²²Xitscöjme pje mama o ley Mizhocjimi. ¿Cjo na jo rá cjöt'üji o contribución c'ü örü e rey César o jiyö?, eñeji.

²³E Jesús mi pãrã c'o na s'o c'o mi cijjñiji; nguec'ua va xipjiji:

—¿Jenga chaque va 'ñe önnüji?

²⁴Jítsiji 'na merio.

O jíchiji c'ua 'na merio. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjó o ñi nu cuat'ü ne merio 'ñe cjó o tjü nu juns'ü?

O ndünrüji c'ua o mamaji:

—Ngueje e César.

²⁵O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—C'ü toca e César, rí unüji e César. C'ü toca Mizhocjimi, rí unüji Mizhocjimi, eñe e Jesús.

²⁶Na jo va ndünrü e Jesús, y vi dyärã c'o nte c'o ma puncjü. Nguec'ua c'o ndamböcjimi 'ñe c'o xöpüte, dya sö pje ro chö'tp'üji angueze. O unüji ngüenda c'ü me na jo va ndünrü. O nguijñiji c'ua:

—Nunca rí ärägöji c'ü ri ña a cjanu 'na nte, eñeji.

Y dya cja pje dyönüji.

La pregunta sobre la resurrección

²⁷C'e partido c'ü mi xiji saduceo mi mamaji c'ü dya ra sö ra te yo aña. O säjä c'ua ja nzi anguezeji cja e Jesús o xipjiji:

²⁸—Xöpüte, e Moisés o dyopjü cja ín leygöji, 'ma cjó c'o ra ndü, 'ma dya be 'ñejui t'i c'ü nu su, nu'ma, c'ü nu su ra chjüntüvi 'ma c'ü 'naja o cjuarma c'e bëzo c'ü ya ndü. Nuc'ua c'e bëzo c'ü vi ndü, je ngue o tjü c'ü ra jñusp'üvi c'e t'i c'ü ot'ü ra jmus'ü.

²⁹Nuzgøjme, mi bübüzgøjme siete bëzo c'o mi cjuarmaji. 'Naja anguezeji o chjüntü pero o ndü, dya 'ñejui t'i c'ü nu su. ³⁰Nuc'ua c'ü na yeje o cjuarma xo chjüntüvi c'e ndixü. Xo ndütjo, dya 'ñejui t'i.

³¹Je xo va cjatjonu c'ü na jñi, hasta o llega nza sieteji. O chjüntüvi c'e ndixü nza texeji. Y o ndüji, dya 'ñeji t'i. ³²Cjanu o ndü c'ua c'e ndixü.

³³'Ma ra te c'o aña ja c'o nzi gui mangue, ¿cjó ngue c'ü ra tsjapü nu su c'e ndixü? Na ngue nza sieteji nde go tsjapü o suji, eñe c'o saduceo.

³⁴O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Yo nte cja ne xoñijömi chjüntüji. Xo 'ñe c'o o t'iji chjüntpüji. ³⁵Yo nte, dya texeji ra teji ra ma ngärãji a jens'e; nguextjo c'o ya rguí jogü cja jmi Mizhocjimi. 'Ma ra te c'o, dya ra chjüntüji, dya cjó xo ra chjüntpüji. ³⁶Na ngue dya cja ra ndüji. Nguec'ua ri chjëntjui c'o o anxe Mizhocjimi c'o dya chjüntü ni ri tñ. Y ri chjëntjui nza cja Mizhocjimi, na ngue

ya rguí tetjoji ya rguí bübütjoji na yeje. ³⁷Ixi 'ñetsetjo cja o jña Mizhocjimi c'o o dyopjü e Moisés, c'ü ra te c'o aña. Ngue cja c'e pasaje nu ja mama c'ü mi tjë c'e bidyi. O dyopjü ja va mama Mizhocjimi. O mama a cjava: “Ngue o Mizhocjimizü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e Moisés. ³⁸Mizhocjimi dya ngue o Mizhocjimi c'o aña, ngue o Mizhocjimi c'o bübütjo. Ngue c'ua ixi 'ñetsetjo, zö ya ndü e Abraham 'ñe e Isaac 'ñe e Jacob, pero bübütjoji y ra tetjoji, eñe e Jesús.

³⁹Nuc'ua ja nzi c'o fariseo o xipjiji c'ua e Jesús:

—Xöpüte, me na jo gui mangue, embeji.

⁴⁰Dya cjó cja rezga pje xe ro dyönü e Jesús.

¿De quién es hijo el Cristo?

⁴¹O mama c'ua e Jesús o xipjiji: —C'o xöpü o ley Mizhocjimi mamaji e Cristo ri mboxbëche cja e David. ⁴²Maco nguetsjë e David o dyopjü a cjava cja Salmo:

Mizhocjimi o zopjü c'ü ín

Jmugö o xipji:

“Mimi cja ín jodyëgö.

⁴³Rí da'c'ü rí mandague hasta 'ma cja rí chöpü yo nuc'ü na ü”, eñe Mizhocjimi cja c'o o dyopjü e David.

⁴⁴E David o nädä e Cristo o mama: “Ngue ín Jmugö”, eñe. ¿Pje ne ra mama c'ü ri mboxbëche e Cristo cja e David 'ñe c'ü xo ri ngue o Jmu?, eñe e Jesús va xipji c'o nte.

Jesús acusa a los maestros de la ley

⁴⁵Nuc'ua e Jesús o zopjü c'o o discípulo; ma dyärä c'o nte. ⁴⁶O xipjiji:

—Rí pjötpüji ngüenda cja yo xöpü o ley Mizhocjimi. Anguezeji cjaüpüji na noji ga nzhodüji na maja o bituji. Me xo neji cjö ra mbësp'iji t'ecjañöümü rgá zenguaji cja o chöjmü. 'Ma pöji cja nintsjimi, me juajnüji o lugar c'o na jo ja ra mimiji, ngue c'ua yo nte ra jñandaji anguezeji ra mamaji me na joji. Y 'ma go tsjaji o mbaxua, me xo juajnüji o lugar c'o me na jo. ⁴⁷Anguezeji jünbüji c'o pë's'i yo ndixü yo ya ndü nu xîra. Pero me cjaüpüji na joji; me mezhe ga dyötüji Mizhocjimi. Na ngue c'ü ni tsjaji c'o na s'o, Mizhocjimi ra tsjapü xenda ra sufreji que na ngue 'ma dya ri xöpüteji.

La ofrenda de la viuda pobre

21 Nuc'ua e Jesús o jñanda c'o rico mi junt'ü o merioji cja c'e caja nu ja mi mbeñeji Mizhocjimi. ²Xo jñanda o ëjë 'na ndixü c'ü mi pöbre c'ü ya vi ndü nu xîra, o 'ñe jñunt'ü yeje merio c'o dya nda mi muvi. ³O mama c'ua e Jesús: —Dyäräji na jo c'ü rá xi'tse'öji. C'o yeje merio c'o o jñunt'ü ne ndixü nu pöbre, xenda ni muvi a jmi Mizhocjimi que na ngue c'o o jñunt'ü yo 'ñaja. ⁴Yo rico o mbeñeji Mizhocjimi o unüji c'o vi mboncjü. Nu ne ndixü o unü texe c'o mi jün c'o rví ma ndöümü c'ü ro zi, eñe.

Jesús dice que el templo será destruido

⁵Mi bübü ja nzi c'o o mama ja ma cja c'e templo. O mamaji c'ü me ma

zö c'o ndojo c'o vi dyät'äji c'ü; me xo ma zö c'o mi dornao c'e templo c'o vi unü c'o nte. O mama c'ua e Jesús:

⁶—Nujyo in jandaji, ra zädä c'o pa 'ma dya cja ra jyäns'ä yeje ndojo c'o dya ra yät'ä.

Señales antes del fin

⁷O mamaji c'ua:

—Xöpüte, ¿jinguä ra zädä yo? ¿Pje ma señal c'ü rá jandajme ngue c'ua rá päräjme 'ma ya ri ngue ra zädä yo?

⁸O ndünrü c'ua e Jesús:

—Pjötüpüji ngüenda c'ü dya rí creogueji c'o ra 'ñe dyon'c'üji. Ra ëjë na puncjü c'o ra jñüncügö ín chjü, ra mamaji ngueje Cristo anguezeji. Y bübü c'o ra mama c'ü ya ra nguins'i e jens'e 'ñe ne xoñijöümü. Dya rí cheñeji anguezeji. ⁹Y rí dyäräji ri cjaji o chü. Xo ra mbezheji ya ri cjaji o chü. Dya rí sügueji, na ngue ni jyodü ra zädä a cjanu. Pero dya be ra nguins'i ne xoñijöümü.

¹⁰O sido o ña e Jesús o xipjiji:

—Yo país ra chüji co yo 'ñaja país. C'o rey ra chüji co c'o 'ñaja rey. ¹¹Ra mbi na zëzhi ne xoñijöümü. Y na puncjü o jñiñi ja c'o ra sufreji o tjijmi 'ñe na puncjü o jñiñi c'o ra nzhodü o ngueme c'o me na s'ëzhi. Ra jñandaji a jens'e c'o nunca jandaji nguec'ua me ra züji.

¹²'Ante c'ü ra zädä yo, ra zü'c'üji yo nte ra tsja'c'üji c'ü rí sufregueji. Ra zints'iji cja yo nintsjimi ra jñün'c'üji ngüenda ra pantc'aji a pjörü. Y ra zints'iji cja yo rey 'ñe yo gobernador. Nujyo, ra tsja'c'üji yo, na ngue c'ü ri ejmezüji y ri nänngäji

ín chjügö. ¹³Ma ra zints'iji a cjanu cja c'o pje pjëzhi, ra sô rí xipjiji ja ga cjazgö. ¹⁴Ixtí jñunt'ü in mü'büji c'ü dya ni jyodü rí tsjijñiji ja rgui chjünrüji, ante c'ü ra jñün'c'üji ngüenda. ¹⁵Na ngue nutscö rá da'c'üji o jña c'ü rí mangueji, 'ñe o pjeñe. Nguec'ua c'o nucl'üji na ü, dya ra sô pje ra xi'ts'iji. Dya xo ra sô ra xi'ts'iji: "Dya cjuana c'ü in mangueji", ra 'ñents'eji. ¹⁶Bübü 'ma ri ngue nin tataji 'ñe nin nanaji ra zints'iji cja c'o pje pjëzhi. Bübü 'ma ri ngue nin cjuarmaji o ngue 'na in dyocjeji, o ngue 'na c'ü in jogueji. Bübüts'üji c'o ra mbö't'üji. ¹⁷Texeji ra nucl'üji na ü, na ngue nu'tsc'eji ri ejmezüji y ri nänngäji. ¹⁸Pero dya ra sô pje ra tsja'c'üji, 'ma dya ra ne Mizhocjimi, ni ri ngue 'naja in ñixteji ra ndö't'c'üji. ¹⁹Zö ra tsja'c'üji yo, pero 'ma rí sido rí 'ñejmeji Mizhocjimi, rí bübütjogueji 'ma.

²⁰'Ma rí jñandaji c'ü ya ri cārā o tropa texe lado a Jerusalén, ngue 'ma rí pārāgueji 'ma c'ü ya ra zādā ra yä't'äji. ²¹'Ma rí jñandaji a cjanu, nu'tsc'eji ri cārāji a Judea rí c'ueñe rí möji cja t'eje. Nu'tsc'eji ri cārāji mero a Jerusalén, rí pedye rí möji. Nu'tsc'eji ri cārāji cja in juancjeji ri pëpjiji, dya cja rí nzhogüji a Jerusalén; ixtí möji. ²²C'o pa c'o, yo nte ra sufreji na ngue c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ra zādā c'o t'opjü o jña Mizhocjimi. ²³Juejme c'o ri ndunte 'ñe c'o ri jötü o lëlä c'o pa c'o. Me ra sufreji va a Judea texeji; Mizhocjimi ra castigao yo nte. ²⁴Cārā c'o ra mbö't'üji co tjëdyi. Cārā c'o ra dyëdyji cja c'o nan'ño país. C'o dya menzumü a Jerusalén, ngueje c'o ra manda nu, hasta 'ma ra zādā c'ü

ya mama Mizhocjimi c'ü dya cja ra mandaji.

Cómo vendrá el Hijo del Hombre

²⁵'Ra jñandaji c'o nunca jandaji, na ngue nan'ño rgá jñetse e jyarü 'ñe e zana 'ñe yo seje. Y cja ne xoñijömü me ra yu'u na jens'e yo mar rgá pjö's'ü e ndeje. Nguec'ua yo nte, me ra züji, dya ra mbārāji pje ra tsjaji. ²⁶Me ra jyoji na ngue c'ü me ri süji c'o xe ra zādā. Na ngue yo bübü a jens'e ra pötü c'ü dya ri nza cja 'ma ot'ü. ²⁷Nuc'ua ra jñandagöji rva ëcjö cja ngömü, ra jñandgöji c'ü me rrā zëtsi 'ñe rrā zözü. ²⁸'Ma ra mbürü ra zādā yo, me rí mäji rgui chepquegöji. Na ngue dya cja ra mezhe rá 'ñe empce'öji libre c'o ri sufregueji.

²⁹O sido o ña e Jesús o xipjiji: —Tsjiññiji ja ga cja c'e za'a c'ü ni chjü higo, 'ñe yo pje nde ma za'a. ³⁰'Ma in jandaji ya peje o xi, in pārāji ya ra ëjë c'o pa 'ma ra paja ne xoñijömü. ³¹Je xo rga cjatjonu, 'ma rí jñandaji c'ü ya ra zādā yo rí xi'tsc'öji, rí pārāgueji 'ma c'ü ya rá mandagö nutscö o 'ñevgüegö Mizhocjimi.

³²Dyārāji na jo c'ü rá xi'tsc'öji dya. C'o ri cārā c'o pa c'o, dya ra ndü texe c'o, hasta 'ma cja ra zādā texe yo rí xi'tsc'öji. ³³Ra nguarü e jens'e 'ñe ne xoñijömü, pero nín jñagö nunca ra nguarü nu.

³⁴Pjötüpüji na puncjü ngüenda c'ü dya rí mápäji yo bübü cja ne xoñijömü, nza cja c'o si o t'apjü cja na tiji. Dya xo rí mamaji ja rgui chöt'üji pje rí siji 'ñe pje rí jyeji. 'Ma rí tsjaji a cjanu, ra meze in mü'büji. Nguec'ua 'ma ra zādā c'e pa 'ma rá

əcjō na yeje, dya ri tepqueji. ³⁵Ma ra əcjē c'e pa, ra sufre texe yo cārā cja ne xoñijōmū c'o dya ri tepque. ³⁶Nu'tsc'eji rí chepqueji. Rí sído rí dyōt'ūji Mizhocjimi ra dya'c'ūji rí zēzhgueji, ngue c'ua dya rí sufreji c'o ra zādā. Y ngue c'ua 'ma rá əcjō na yeje cja Mizhocjimi, 'ma rá jūn'c'ūji ngüenda, dya pje rá tō'tc'ūji.

³⁷Ma ndempa e Jesús mi xōpū cja c'e templo. 'Ma xōmū mi pedye mi pa oxū cja c'e t'eje c'ū ni chjū Olivos. ³⁸Ma xōrū, ts'li mi 'ñeje c'o nte cja c'e templo, ma ē ātpāji o jñā.

Conspiración para prender a Jesús

22 Ya mi ngue ro zādā c'e mbaxua c'ū mi chjū Pascua, 'ma mi siji o tjōmēch'i i c'o dya mi bāns'ä. ²C'o ndambōcjimi 'ñe c'o mi xōpū o ley Mizhocjimi mi ne ixto mbō't'ūji e Jesús. Pero mi sūji c'o nte. Nguец'ua me mi jodū ja rvá sō ro mbō't'ūji.

³C'ū dya jo mi dyojui e Judas Iscariote c'ū mi ngue 'naja c'o doce o discípulo e Jesús. O 'ñünbū o mü'bū e Judas. ⁴Nuc'ua e Judas o dyātā c'ū dya jo, o ma cja c'o ndambōcjimi 'ñe c'o comandante cja c'e templo, o ma ñaji ja rvá tsja e Judas ngue c'ua anguezeji ro sō ro zürūji e Jesús. ⁵Anguezeji me co māji c'ua, o mamaji c'ū ro ngō't'ūji e Judas. ⁶Nuc'ua e Judas o mama c'ū ro tsja ja c'o nzi va xipjiji. Nuc'ua mi jodū ja rvá zidyí anguezeji nu ja c'o ma bübü e Jesús, ngue c'ua ro sō ro zürūji e Jesús 'ma dya ri cārā c'o nte.

La Cena del Señor

⁷O zādā c'ua c'e pa 'ma mi jyodū ro mbō't'ūji 'na ts'imē c'ū ro zaji c'ū

rví pjongūji c'e mbaxua. Xo ro ziji o tjōmēch'i c'o dya mi bāns'ä. Tsjē'ma mi cjaji a cjanu. ⁸Nuc'ua e Jesús o ma't'ū e Pedro 'ñe e Juan o xipjivi: —Mēvi ma dyāt'āvi o jñōnū ngue c'ua rá sūpcōji ne mbaxua.

⁹O ndünrū c'ua anguezevi o dyōnūvi:

—¿Ja ngue c'ua in ne rá sigōji, ngue c'ua rá ma āt'ābe?

¹⁰O ndünrū c'ua e Jesús o xipjivi:

—Dyārāvi c'ū rí xi'ts'ivi. 'Ma rí sāt'āvi cja c'e jñiñi, rí chjēji 'na bēzo c'ū ri tunū 'na xājñā o ndeje. Rí mōji angueze, xo rí tsjogivi cja c'e ngumū nu ja ra cjogū angueze. ¹¹Rí xipjivi c'ua c'e bēzo c'ū menzumū nu: “C'ū rvá əcjōbe, mama c'e xōpūte rá ē xi'ts'ibe, ¿ja bübü c'e cuarto nu ja ra mimi co c'o o discípulo ra ziji c'ū rguí zūpūji ne mbaxua?” Je rga cjanu rguí xipjivi c'e menzumū. ¹²Nuc'ua angueze ra jí'ts'ivi 'na jyāxcumū c'ū na nojo c'ū ya bübü texe c'o ni jyodū. Nguеje nu rí dyāt'āvi o jñōnū nu, eñe e Jesús.

¹³Anguezevi o mēvi c'ua, o ma chōt'ūvi c'ua ja nzi va xipjivi. O dyāt'āvi c'ua o jñōnū c'o ro ziji rvá zūpūji c'e mbaxua.

¹⁴Nuc'ua 'ma mü o zādā c'e hora c'ū ro ziji c'e jñōnū, o mimi c'ua e Jesús cja c'e mexa. Xo 'ñe c'o o discípulo. ¹⁵O mama c'ua e Jesús: —Me rí negō c'ū 'natjo c'ua rá siji c'ū rga sūpcōji ne mbaxua ante c'ū rá sufregō. ¹⁶Rí xi'tsc'ōji, dya cja rá sigō c'ū rga sūpcō ne mbaxua; ya ra mbōtcūji ja c'o nzi ga mbō't'ūji o ts'imē c'o ni zūpūji ne mbaxua. Nuc'ua, ngueje nu ja manda Mizhocjimi cja rá sigōji na yeje 'ma.

¹⁷O ndū c'ua 'na vaso, cjanu o unū 'na pōjō Mizhocjimi. O mama c'ua:

—Chūji nu, rí siji in texeji. ¹⁸Rí xi'tsc'ōji, dya cja rá sigō o ndeje o uva hasta 'ma ra zādä c'ü rá mandagō nutscō o 'ñevguegō Mizhocjimi, embeji c'o discípulo.

¹⁹Cjanu o jñū c'ua 'na tjōmēch'i o unū 'na pōjō Mizhocjimi. Cjanu o xēnbi c'ua c'o o discípulo, o xipjiji:

—Nujnu ngue ín cuerpogō nu. Co nín cuerpogō, rá päjt'ägōji c'ü rvi chūji. Nu na cjagueji dya, dya rí jyombeñe rí tsjagueji nu, ngue c'ua rí mbenzgōji, eñe.

²⁰Nuc'ua 'ma ya vi nguarü vi ziji c'e tjōmēch'i, e Jesús xo ndū c'e vaso. O yepe o unū 'na pōjō ja c'o nzi va jñū c'e tjōmēch'i. Cjanu o xipji c'o o discípulo:

—Nujnu ngue ín tsjigō nu. C'ü rga pjödü ín tsji rá tūgō, ngue c'ü rgui pārāgueji c'ü ra perdonaots'üji Mizhocjimi ja c'o nzi va mama.

²¹Tsjijñiji c'ü rá xi'tsc'ōji. Nu c'ü ra nzhögügō cja o dyē yo nte ngue c'ua ra mbötcüji, ngueje 'naja yo rrā sigōji o xēdyi. ²²C'ü rvā ēcjō cja Mizhocjimi, ngue c'ü ra mbötcüji ja c'o nzi va mama Mizhocjimi. Pero juejme ne bëzo nu ra nzhögügō. Ra tsjapü Mizhocjimi me ra sufre nu.

²³Nuc'ua anguezeji pötü va dyönüji cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja a cjanu ro nzhō e Jesús.

Se discute quién sería el más importante

²⁴C'e xōmü, c'o discípulo o zōji o jña cjó mi ngue anguezeji c'ü ro tsja xo'ñi. ²⁵Nuc'ua o mama e Jesús o xipjiji:

—C'o o rey c'o nte c'o dya ma't'ü Mizhocjimi, me mandaji yo nte. Me xipjiji c'ü pje ra tsja yo nte, maco ne c'o rey c'ü ra xiji me na jonteji.

²⁶Nu'tsc'eji, dya je rga cjatsc'eji nu. Bübüts'üji c'o ra ch'unü ra mbēzhiji na nojo, pero ni jyödü ra pjōsteji nza cja 'na t'i c'ü xe sēbi. Zō bübütsc'eji c'o ra mandatsc'eji, pero ni jyödü ra mböxc'üji nza cja 'ma ri ngue 'na mbēpji. ²⁷¿Ja ngue c'ü mamaji c'ü xenda na nojo? ¿Cjo ngue c'ü mimi cja mexa ga zi o xēdyi, o ngue c'ü sirve o jñōnū? Ngueje c'ü mimi cja mexa. Maco rí pjōstegō a ndetsc'eji.

²⁸Zō dya ätcägō yo nte, zō me nugüji na ü, pero nu'tsc'eji sido in nzhodüji co nuzgō. ²⁹Nguec'ua rí da'c'ü rí mandaji, ja c'o nzi va dyacügō mi Tatagō. ³⁰'Ma rá mandagō, nu'tsc'eji rí mimiji co nuzgō rá siji o xēdyi. Y rí tsjaji juesi rí jñūnpüji ngüenda c'o ín menzumüji a Israel c'o tsja cja c'o doce estado.

Jesús anuncia que Pedro lo negará

³¹Xo mama c'ua e Jesús c'ín Jmugōji:

—Nu'tsc'e Simón, dyärä na jo c'ü rí xi'tsc'ō. E Satanás c'ü dya jo, o ch'unü sjētsi ra zöc'üji in texeji. Ne angueze rí xōgueji co nuzgō rí pjöt'üji, nza cja ga mböt'ü o paxa 'ma pitsiji o ndēxü. ³²Nu'tsc'e Simón, rí pārāgō ra mezhe 'na ndajme ra ndō'c'ü c'ü dya jo. Pero ró ö'tc'ü Mizhocjimi c'ü rí sido rí creozügō. 'Ma ra nzhögü in mü'bügue, rí pjös'ü yo nin cjuarma xo ra zēzhiji.

³³O ndünrū c'ua e Simón Pedro o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügö, rí búbü dispuesto rá mēgövi, zö ra pantcavi a pjörü. Xo rí búbü dispuesto rá tügö co nu'tsc'e.

³⁴E Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Pedro, rí xi'ts'i, ante c'ü ra hué o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pácägö.

Se acerca la hora de prueba

³⁵O sido o ña e Jesús o xipji c'o discípulo:

—'Ma i möcjeji i ma zopjüji yo nte, ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsanaji o mape, ni xo i jñünüji o merio. Xo ró xi'tsc'öji c'ü dya i tsidyji c'o ri chin'ch'iji. ¿Cjo pje c'o o bē'ts'iji ma?

O ndünrú c'ua anguezeji o mamaji:

—Iyö, dya pje bētsijme.

³⁶O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Nudya, c'o cājāts'üji mape ra ngana c'o. Xo rí jñünüji o merio. Na ngue dya cja ra recibidots'üji nza cja 'ma ot'ü. C'o dya jün o tjēdyi, ra mböji c'ü tēji ra ndömüji. ³⁷Na ngue rí xi'ts'iji c'ü ni jyodü ra zädä o jña Mizhocjimi c'ü mama a cjava rá sufregö: “Yo nte ra mamaji c'ü me na s'o c'ü”, eñe. Jā, ni jyodü ra zädä texe c'ü ya t'opjü ja rga sufregö.

³⁸O mama c'ua c'o discípulo:

—Nu'tsc'e ín Jmuts'ügöjme, búbü va yeje tjēdyi.

O ndünrú c'ua e Jesús o xipji:

—Na jotjo co nujyo.

Jesús ora en Getsemaní

³⁹Cjanu o mbedye c'ua e Jesús o ma cja c'e t'eje c'ü ni chjü Olivos, o ma'a ja c'o nzi ma cja o tjürü. Xo möji co c'o o discípulo. ⁴⁰'Ma mü o

zät'äji cja c'e t'eje, o mama c'ua e Jesús o xipji:

—Dyötüji Mizhocjimi c'ü dya rí dyätäji c'ü dya jo 'ma ra zöc'üji, embeji c'o.

⁴¹Nuc'ua cjanu o xögü co anguezeji, o ma c'ua na ts'ijē, nza cja 'ma ja c'o sobü 'na ndojo 'ma c'jó c'o pana. O ndünijöümü c'ua va dyötü Mizhocjimi. ⁴²O mama:

—Mi Tatats'ügö. 'Ma rí ñegue, rí ts'a's'ü c'ü dya ra zädä c'ü rá sufregö. Pero dya rí tsjague c'ua ja rgá negö; tsjague c'ua ja nzi gui ñegue, eñe.

⁴³O 'ñetse c'ua 'na anxe c'ü vi 'ñeje a jens'e cja Mizhocjimi, o 'ñe tsjapü o zēzhi e Jesús. ⁴⁴Me ma sufre e Jesús. Xe ma ötü Mizhocjimi co texe o mü'bü. Q jenzhe, me ma puncjü ma mbibi a jömü nza cja o cji.

⁴⁵Nuc'ua 'ma mü o nguarü o dyötü Mizhocjimi, o böbü. Cjanu o ma c'ua nu ja mi búbü c'o o discípulo. O chöt'üji ma iji, na ngue c'o mi cjiññiji ro sufre e Jesús. ⁴⁶O mama c'ua e Jesús o xipji:

—¿Jenga in ñejeji? Rí ñangaji rí dyötüji Mizhocjimi, ngue c'ua dya rí dyätäji c'ü dya jo, 'ma ra zöc'üji.

Llevan preso a Jesús

⁴⁷'Ma xe ma ña e Jesús, o sājā c'ua na puncjü o nte. Mi ot'ü a xo'ñi c'ü mi chjü e Judas c'ü mi ngejeje 'naja c'o doce discípulo. Cjanu o chēzhi c'ua cja e Jesús cjanu o zü'tp'ü o jmi. ⁴⁸Nuc'ua e Jesús o xipji:

—Nu'tsc'e Judas. Rvā ēcjö cja Mizhocjimi. Maco va ē sütcü ín jmi ngue c'ua yo va dyocjeji ra mbäcöji

nguetscö e Jesús, ngue c'ua ra zinzgöji.

⁴⁹C'lo mi dyoji e Jesús, 'ma mü o jñandaji c'ü ya ro zidyiji e Jesús, o xipjiji c'ua:

—¿Cjo na jo rá ya'büjme co tjëdyi yo?

⁵⁰Cjanu o tsja c'ua 'na c'lo discípulo o ya'bü 'na tjëdyi 'naja c'lo o mbëpji c'ü mi mero ndamböcjimi, o jñüpcü o ngö cja o jodyë. ⁵¹O ndünrü c'ua e Jesús o mama:

—Iyö. Jyëziji ra tsjacüji c'ua ja c'lo nzi ga neji, embeji c'lo discípulo.

Nuc'ua e Jesús o jopcü c'ua c'ü o ngö c'e mbëpji. ⁵²Nuc'ua e Jesús cjanu o zopjü c'lo ndamböcjimi, 'ñe c'lo comandante cja c'e templo, 'ñe c'lo 'ñaja c'lo pje mi pjëzhi c'lo vi 'ñe zidyi e Jesús, o xipjiji:

—¿Jenga in cjagueji a cjanu? I pedeyeji cja c'in jñiñaji va ë sücöji nza cja 'ma ri nguezgö 'na mbë, va jünji in chjëdyiji 'ñe in ngarroteji. ⁵³Pama mi bünc'öji co nu'tsc'eji cja c'e templo, maco dya mi sücügöji 'ma. Pero nudya, ngue ne hora nu ya ch'a'c'üji rí tsjacöji yo. Ngue ne hora nu ya ch'unü e Satanás c'ü dya jo, ra tsja ja c'lo nzi ga ne.

Pedro niega conocer a Jesús

⁵⁴Nuc'ua anguezeji o pënc'hiji e Jesús, cjanu o zidyiji cja o ngümü c'ü mi mero ndamböcjimi. 'Ma ya mi möji, e Pedro mi bëp jatjo na jë cja e Jesús. ⁵⁵'Ma mü o zät'äji, o 'ñörüji c'ua 'na sivi a nde cja c'e tji, o mimiji c'ua o pa't'üji. E Pedro xo mimi co anguezeji. ⁵⁶'Na ndixü c'ü mi mbëp te nu, o jñandaji e Pedro mi junrü cja o jya'stü c'e sivi. O nguín'chp'i c'ua o jmi, cjanu o mama:

—Nujnu, nde mi dyoji e Jesús.

⁵⁷O ngädä c'ua e Pedro o mama: —Dya rí pãrãgö nu.

⁵⁸Dya mezhe c'ua, c'ü 'naja nte o jñanda mi junrü nu e Pedro, cjanu o xipji:

—Xo ngue'tsc'e 'naja c'lo nde mi dyoji e Jesús.

O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya nguetscö.

⁵⁹O mezhe c'ua 'na hora, cjanu o mama c'ua c'ü 'naja:

—Na cjuana rí pãrãgö, ne bëzo nu, nde mi dyoji e Jesús. Xo menzumü a Galilea nu.

⁶⁰O mama c'ua e Pedro:

—Nu'tsc'e bëzo, dya rí pãrãgö c'ü in mangue.

Nuc'ua 'ma mi ña e Pedro, cjanu o huë c'ua 'na tare. ⁶¹Nuc'ua e Jesús c'ü ín Jmugöji o jñandaji e Pedro. Nuc'ua e Pedro o mbeñe c'lo jña c'lo vi xipji c'in Jmugöji: “Ante c'ü ra huë o tare, ya na jñi rgui mamague c'ü dya in pãcãgö”, vi 'ñeñe. ⁶²Nuc'ua e Pedro o mbedye a tji, me go huë co texe o mü'bü.

Se burlan de Jesús

⁶³C'lo bëzo c'lo mi pjörü e Jesús, me mi cja püji burla e Jesús, y mi pãräji. ⁶⁴Cjanu o ngo'tp'üji o ndö co 'na ts'imbayo. Cjanu o ya'büji o jmi, o xipjiji:

—'Ma o 'ñempc'e Mizhocjimi, mamague cjó ngue c'ü o mbäräts'ü, embeji.

⁶⁵Y pje c'lo nde mi xipjiji ma zadüji.

Jesús delante de la Junta Suprema

⁶⁶Nuc'ua 'ma ya mü o jyans'ü, o jmurü c'ua c'lo tita c'lo pje mi pjëzhi cja c'e jñiñi, 'ñe c'lo ndamböcjimi, 'ñe c'lo mi xöpü o ley Mizhocjimi. O

zidyiji c'ua e Jesús nu ja ro jñünpüji nguenda. O jñünpüji c'ua nguenda o xipjiji:

⁶⁷—¿Cjo ngue'tsc'e e Cristo?

Xitsijme.

O ndünrü c'ua angueze o xipjiji:

—Zö ro xi'ts'liji, pero dya in creozüji. ⁶⁸Nu 'ma xo ro önnc'ügöji, dya xo ri chjünrügueji. Dya xo ri xäcäzüji. ⁶⁹Nutscö rvä ëcjö cja Mizhocjimi, dya ra mezhe rá ma mimi cja o jodyë Mizhocjimi c'ü me na zëzhi.

⁷⁰Texeji o mamaji c'ua:

—¿Cjo ngue'tsc'e o T'its'ü

Mizhocjimi 'ma?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipjiji:

—Jã, nguezgö c'ua ja vi mangueji.

⁷¹Anguezeji o mamaji c'ua:

—¿Pje xe ni jyodü o testigo?

Nuzgötsjëji ró äräji c'o o mama.

Jesús ante Pilato

23 Cjanu o böbüji c'ua texeji, cjanu o zidyiji c'ua e Jesús cja e Pilato. ²O mbürü o xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nu ne bëzo nu, ró tö'tp'üjme mi onpü yo ín menzumügöjme, mi xipjiji c'ü dya cja ra dyätäji c'ü in gobiernogue. Mama c'ü dya rá cjö't'üjme o contribución e César. Xo mama c'ü nguetsjë angueze e Cristo c'ü te'be yo nte ra manda.

³O mama c'ua e Pilato o xipji e Jesús:

—¿Cjo in reygue cja yo menzumü a Israel?

O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Jã, nguetscö c'ua ja vi mangue.

⁴Nuc'ua e Pilato, o xipji c'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte:

—Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o ne bëzo nu.

⁵C'o ndamböcjimi 'ñe c'o nte, sido mi xipjiji e Pilato c'ü vi tsja na s'o e Jesús, o mamaji:

—Nujne bëzo nu, xöpü yo nte texe cja yo ín jñiñgöjme. O mbürü a ma a Galilea. Nuc'ua ma ëjë ma xöpü texe cja yo jñiñi hasta 'ma cja mü o säjä a 'ñeva a Jerusalén, xo xöpü va. Nguец'ua yo nte ne ra tsjaji o chü, dya cja ra dyätäji in gobiernogue, mi eñeji ma ngöt'üji e Jesús.

Jesús ante Herodes

⁶Nuc'ua e Pilato 'ma mü o dyärä c'o vi mamaji, cjanu o tsja c'ua t'önü:

—¿Cjo menzumü a Galilea ne bëzo?

⁷Nuc'ua e Pilato, 'ma mü o mbärã c'ü je mi menzumü e Jesús a Galilea, o manda c'ua ro zidyiji e Jesús cja e rey Herodes c'ü mi bübü a Jerusalén c'o pa c'o. Na ngue ngueje e Herodes c'ü mi manda a Galilea. ⁸Nuc'ua e Herodes, 'ma mü o jñanda e Jesús, me co mäjä na puncjü. Na ngue ya vi mezhe mi ne ro jñanda, na ngue mi ärä c'ü me mi näntji e Jesús. Mi te'be c'ü ro tsja e Jesús o señal c'o me na nojo, ngue c'ua ro jñanda. ⁹Nguец'ua va tsjapü na puncjü t'önü e Jesús. Pero dya go ndünrü. ¹⁰Xo mi cãrä nu c'o ndamböcjimi 'ñe c'o mi xöpü o ley Mizhocjimi. Me mi ñaji ma ngöt'üji e Jesús. ¹¹E Herodes 'ñe c'o o tropa, me mi mbäxtjoji e Jesús mi cjapüji menu. Cjanu o jyecheji c'ua 'na bitu c'ü me mi muvi, c'ü mi nza cja c'o je'e o rey. Nuc'ua cjanu o manda o zidyiji na yeje cja e Pilato. ¹²E

Pilato ñe e Herodes ot'ü mi üvi.
Pero c'e pa c'ü, o jovi.

Jesús es sentenciado a muerte

¹³Nuc'ua e Pilato o zojnü texe c'o ndamböcjimi ñe c'o 'ñaja c'o mi pjëzhi na nojo ñe c'o nte. ¹⁴O xipjiji:

—Nu'tsc'eji i sinquigöji ne bëzo nu, i xitsiji c'ü onpü yo nte ngue c'ua ga ne ra tsjaji revolución. Pero dyäräji na jo c'ü rá xi'tsc'öji. Ró önügö na jo ne bëzo; i dyäräji in texeji. Dya pje ró tö'tp'ügö c'o in mangueji.

¹⁵Ni xo ri ngue e Herodes, dya pje xo chö'tp'ü nu. Nguéc'ua va manda i sigueji na yeje a ñeva. Dyäräji na jo. Dya pje tsja c'o na s'o ne bëzo, c'o rga pö't'üji. ¹⁶Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe e Pilato.

¹⁷Tsjë'ma mi cjaji c'e mbaxua c'ü mi chjü Pascua, y tsjë'ma mi cja c'o nte mi ötüji e Pilato ro ñeme libre 'na bëzo c'ü ma o'o a pjörü. Nuc'ua e Pilato mi eme c'ua libre c'e nte. ¹⁸C'o ndamböcjimi ñe c'o nte, dya neji c'ü ro ñemeji libre e Jesús. Nguéc'ua va mapjüji texeji o mamaji:

—Pö't'ü ne bëzo. Rí negöjme rí ñeme libre e Barrabás, eñe c'o.

¹⁹E Barrabás vi pant'aji a pjörü na ngue vi pjütü 'na chü a Jerusalén, vi chüji c'e gobierno, y mi pö't'ü o nte. ²⁰E Pilato ndo zopjütjo na yeje c'o nte, na ngue mi ne ro ñeme libre e Jesús. ²¹Pero anguezeji o mapjüji c'ua na jens'e o mamaji:

—Chät'äji cja ngronsi, chät'äji cja ngronsi.

²²Nuc'ua c'ü na jñi, o mama c'ua e Pilato o xipjiji:

—¿Pje ni mbë c'ü o tsja c'ü na s'o? Dya pje rí tö'tp'ügö c'o na s'o c'ü rga pö't'üji. Pero ante c'ü rá eme libre, rá manda ra jyüt'üji o chirrio, eñe.

²³Pero c'o ndamböcjimi ñe c'o nte sido mi mapjüji na jens'e, sido mi mamaji c'ü mi jyödü ro ndät'äji e Jesús cja ngronsi. O ndöji na ngue sido mi mapjüji. ²⁴Nguéc'ua e Pilato o mama c'ü ro tsja ja c'o nzi ma dyörü anguezeji. ²⁵O ñeme c'ua libre c'e bëzo ja c'o nzi ma dyörüji; maco vi tsja c'o na s'o. C'ü vi pant'aji a pjörü, ngue c'ü vi pjütü 'na chü ñe mi pö't'ü o nte. E Pilato xo manda c'ü ro ndät'äji e Jesús ja c'o nzi ma neji.

La crucifixión

²⁶Ma ya mi sidyiji e Jesús ro ma ndät'äji cja ngronsi, o pëñch'iji 'na bëzo c'ü mi menzumü a Cirene c'ü vi ñeje cja juajma. Nuc'ü, mi chjü Simón c'ü. O tsjapüji e Simón ro nduns'ü c'e ngronsi ro bëpja cja e Jesús.

²⁷Mi bëpja ma möji na puncjü o nte. Na puncjü c'o ndixü me mi ndumüji ma huëpji e Jesús. ²⁸E Jesús o jñanda c'o ndixü o xipjiji: —Nu'tsc'eji ndixü in menzumüji a Jerusalén, dyäräji c'ü rá xi'tsc'öji. Dya rí huëji por nutscö; huëtsjëgueji ñe rí huëpji in ch'igüjeji. ²⁹Na ngue ra zädä c'o pa 'ma me rí sufregueji. Nguéc'ua ra mamaji: “Xenda rvá jo 'ma dya ro muxt'i yo ndixü ñe 'ma dya ro ndunteji ñe 'ma dya ro jötüji o lëlé”, ra ñeñeji. Na ngue ra sufreji na puncjü. ³⁰Nuc'ua ra mama c'o nte: “Quera ro yëbi yo t'eje ñe yo ts'it'eje ro ndivguiji. Xe na jo que na

ngue c'ü rá sufregöji yo na s'ëzhi", ra 'ñeñeji. ³¹Nutscö, zö dya pje ró cjagö, pero rá sufregö na puncjü. Nadya yo menzumü va yo tuns'ü na puncjü o nzhubü, ¿pje ra tsjapüji yo?, eñe e Jesús.

³²Ma mü o zidyiji e Jesús, xo mi sidyiji yeje bëzo c'o xo ro ndät'äji cja ngronsi. Nuc'o, vi tsja na s'o c'o. ³³Nuc'ua 'ma mü o zät'äji nu ja mi chjü T'ejeneñinte, o ndät'äji cja ngronsi nu, e Jesús 'ñe c'o vi tsja na s'o. 'Naja c'ü o ndät'äji cja ngronsi cja a lado o jodyë e Jesús; 'naja c'ü o ndät'äji c'ü 'nanguarü. ³⁴O mama c'ua e Jesús:

—Mi Tatats'ü in bübü a jens'e, rí ö'tc'ü rí perdonaogue yo. Na ngue dya päräji c'ü cjacü yo, eñe.

Nuc'ua c'o tropa o eñeji cjó ngue c'ü ro tsjapü o cjava c'o o bitu e Jesús. ³⁵C'o nte mi böbü mi jandaji e Jesús. Anguezeji 'ñe c'o pje mi pjëzhi, me mi cjapüji burla e Jesús mi mamaji:

—Maco mamaji o mbös'ü na puncjü o nte nu, maco dya sö ra 'ñemetsjë ra dagü cja ne ngronsi. Maco mi mama ngueje nu o juajnü Mizhocjimi ra manda, maco dya dagü dya cja ne ngronsi, eñeji.

³⁶C'o tropa xo mi cjapüji burla e Jesús. Mi chëzhiji cja o jmi e Jesús, mi unüji ro zi o vino c'o dya nda ma jo. ³⁷Mi xipjiji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e o rey yo menzumü a Israel, ts'ügütsjë dya, dyagü cja ne ngronsi.

³⁸A xes'e cja o ñi c'e ngronsi, mi cuat'ü 'na xiscöümü c'ü mi t'opjü o letra c'e jña griego, 'ñe o latín 'ñe hebreo. Mi t'opjü a cjava: “Nujnu, o Rey yo menzumü a Israel nu.”

³⁹Nuc'ua 'naja c'o vi tsja na s'o c'ü xo mi dät'ä nu, o zadü e Jesús o xipji:

—Nu 'ma ngue'tsc'e e Cristo, 'ñemetsjë dya, dyagü cja ne ngronsi. Xo rí 'ñevguegöbe libre.

⁴⁰O ndünrü c'ua c'ü 'naja c'ü mi dät'ä nu, o huënc'h'i o xipji:

—Nu'tsc'e, dya in sügue Mizhocjimi. ¿Jenga in sadügue ne bëzo? Nujnu, xo na sufre yo rrä sufregövi. ⁴¹Nutscövi, rí mercedovi rá sufregövi yo, na ngue ró cjava c'o me na s'o. Pero ne bëzo, dya pje tsja nu.

⁴²O sido o ña c'ua c'e bëzo o xipji e Jesús:

—Nu'tsc'e in Jmuts'ügö, rí ö'tc'ü c'ü rí mbenzegö 'ma rí nzhogue na ye rí ë mandague, eñe.

⁴³O ndünrü c'ua e Jesús o xipji:

—Dyärä na jo c'ü rá xi'tsc'ö. Ne pa dya, rí bübügue co nutscö a jens'e nu ja me na zö.

Muerte de Jesús

⁴⁴Nuc'ua 'ma mü o zünü jñisiarü, o bëxöümü c'ua texe cja ne xoñijöümü hasta 'ma mü o zünü jñi c'ü nzhä.

⁴⁵O bëxöümü e jyarü. Y o chödü a nde c'e manta c'ü mi cjot'ü a mbo cja c'e templo nu ja me ma sjü.

⁴⁶Nuc'ua e Jesús o mapjü na jens'e o mama:

—Nu'tsc'e mi Tatats'ügö, sinngui dya in aljma.

Nuc'ua 'ma mü o nguarü o mama c'o, cjanu o ndü c'ua.

⁴⁷Nuc'ua c'ü mi manda c'o tropa, 'ma mü o jñanda c'o me na nojo, o ma't'ü Mizhocjimi o mama:

—Ne bëzo, na cjuana c'ü dya tsja c'o na s'o.

⁴⁸Na puncjü o nte c'o vi ma jñanda pje ro tsjapüji e Jesús. 'Ma mü o jñandaji ja va ndü, o nzhogüji mi ya'büji o tijmiji. Na ngue me mi süji 'na pje ro zädä. ⁴⁹C'o mi dyoji e Jesús, ma böbütjoji na jë, xo jñandaji. Xo 'ñe c'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea.

Jesús es sepultado

⁵⁰Mi bübü 'na bëzo c'ü mi chjü José. Mi menzumü a Arimatea c'ü mi tsja cja c'e estado de Israel. Ma jonte c'e bëzo, y mi cja ja c'o nzi ga ne Mizhocjimi. Mi ngue 'na c'o mi pjëzhi na nojo c'o mi jün ngüenda. ⁵¹Pero dya go ne c'o vi tsja c'o 'ñaja, 'ma mü o mamaji mi jyodü ro mbö't'üji e Jesús. Mi te'be c'ü ro ë manda nu c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi. ⁵²Nuc'ü, o ma c'ua cja e Pilato o ma dyötü c'ü o cuerpo e Jesús. ⁵³Cjanu o ma ts'üpcü c'ü o cuerpo cja c'e ngronsi. Cjanu o mböch'ü 'na bitu. Cjanu o ma ngöt'üji cja 'na cueva c'ü vi dyöt'üji cja peña, c'ü dya cjó be mi cöt'üji. ⁵⁴Nu c'e pa c'ü, ngue 'ma mi preparao c'o menzumü a Israel, na ngue c'ü na jyas'ü mi ngue c'e pa 'ma söyaji. Ya mi ngue ro nguibi e jyarü, ya mi ngue ro mbürü c'e xabaro.

⁵⁵C'o ndixü c'o mi pöji e Jesús ndeze 'ma mü o mbürü o xöpü c'o nte a Galilea, xo möji e José. O ma nuji c'e cueva ja ngöt'üji o cuerpo e Jesús. ⁵⁶Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, o dyät'l'aji o perfume 'ñe o unguento, ngue c'ua ro ma ngosp'üji o cuerpo e Jesús. Nuc'ua c'ü na ye nu pa, 'ma mi söya yo menzumü a Israel, o söya c'ua c'o

ndixü ja c'o nzi ma mama cja c'o o mandamiento Mizhocjimi.

La resurrección de Jesús

24 Nuc'ua c'ü ot'ü pa nu ngo'lo 'ma ya ma jya's'ü, o ma c'o ndixü cja c'e cueva, o ndunüji c'o perfume c'o vi dyät'l'aji. Xo möji c'o 'ñaja ndixü. ²'Ma mü o zät'l'aji cja c'e cueva, o chöt'üji ya vi chjen'chp'ejji c'e tralaja c'ü mi c'ot'ü c'e cueva. ³Pero 'ma mü o cjogüji a mbo, dya chöt'üji c'ü o cuerpo e Jesús c'ín Jmugöji. ⁴Go züji c'ua, dya mi pãrä pje ro tsjaji. 'Nango jñetse c'ua yeje anxe c'o mi 'ñetse nza cja o bëzo, mi böbüvi o jmiji, me mi juëns'i o bituvi. ⁵Me go pizhi c'ua c'o ndixü o ñücüji a jömü. O mama c'ua c'o anxe o xipjiji:

—¿Jenga in jodüji a nde cja yo añima nu c'ü bübüjtjo? ⁶Dya bübü va c'ü; ya tetjo. Mbeñeji na jo c'o o xi'tsc'ejji e Jesús 'ma mi bübü a Galilea. ⁷O xi'tsc'ejji c'ü vi 'ñeje cja Mizhocjimi pero mi jyodü ro nzhöji angueze cja c'o nte c'o cja na s'o, ro ndät'l'aji cja ngronsi. Nuc'ua c'ü na jñi nu pa, ro tetjo ro bübüjtjo na yeje, eñe c'o anxe va xipjivi c'o ndixü.

⁸O mbeñe c'ua c'o ndixü c'o vi mama e Jesús. ⁹Cjanu o mbedejeji nu, o möji c'ua nu ja mi cãrä c'o once apóstole 'ñe c'o 'ñaja, o ma xipjiji c'o vi mama c'o anxe. ¹⁰C'o o ma xipji c'o apóstole, mi ngueje e María Magdalena 'ñeje e Juana 'ñe e María c'ü nu nana e Jacobo. Xo mi ngue c'o 'ñaja ndixü c'o mi dyoji. ¹¹C'o apóstole o nguijñiji c'ü mi jyo c'o ndixü. Nguec'ua dya go creoji c'o o xipjiji.

¹²Pero e Pedro ixco cjuan'di go ma cja c'e cueva. 'Ma mü o zät'ä nu, o dänä o jñanda a mbo. C'ü o jñanda, nguextjo c'e manta c'ü vi mböch'üji o cuerpo e Jesús. Cjanu o ma c'ua, me mi cjiñi pje mi ne ro mama c'o vi jñanda.

En el camino a Emaús

¹³C'e pa c'ü, yeje anguezeji mi mëvi cja 'na ts'ijñiñi c'ü ni chjü Emaús. C'e jñiñi mi jyadüvi once kilómetro a Jerusalén. ¹⁴Ma mi pëvi, mi pötma mamavi ja va ndät'äji e Jesús cja ngronsi 'ñe ja va ngöt'üji cja cueva. Xo mi mamavi ja ga cja c'o vi mama c'o ndixü c'ü vi te e Jesús. ¹⁵Ma mi ñavi 'ñe mi pötma dyönüvi, nu c'ua e Jesús o chëzhi ts'ë c'ua, cjanu o möji c'ua. ¹⁶Anguezevi o jñandavi e Jesús, pero dya mbärävi c'ü mi ngue e Jesús. ¹⁷O mama c'ua e Jesús o xipjivi:

—¿Pje ni mbë c'o pötqui mamavi gui mëvi, nguec'ua me in ndumüvi?, eñe e Jesús.

¹⁸Naja c'o bëzo mi chjü e Cleofas. O ndünrü c'ua o xipji e Jesús:

—¿Cjo dya in bübügue va a Jerusalén? Maco texe yo nte päräji c'o o zädä va yo pa yo.

¹⁹O ndünrü c'ua e Jesús o dyönüvi:

—¿Pje ni mbë c'o o zädä?

O ndünrüvi c'ua o xipjivi:
—Ngueje c'o o tsjapüji e Jesús c'ü mi menzumü a Nazaret. Mizhocjimi o 'ñeme ro zopjü yo nte. Mi cja ja c'o nzi ma ne Mizhocjimi; mi ña na jo o jña Mizhocjimi y mi cja c'o me na nojo. Nguec'ua yo nte me mi nantji c'ü, me mi mamaji c'ü me

ma jo c'ü. ²⁰C'o ndamböcjimi 'ñe c'o 'ñaja in menzumüji c'o pjëzhi na nojo, o zidyiji e Jesús nu ja jñünpüji ngüenda. Y o mböt'üji cja ngronsi. ²¹Nutscöjme mi dyocjöjme e Jesús, mi pëzhgöjme mi ngue angueze c'ü vi 'ñeme Mizhocjimi ro salvazüji nutscöji rí menzumüji a Israel, ro 'ñevgueji libre cja c'o nugüji na ü. Pero ya pa jñi pa ndeze 'ma mü o ndü. ²²⁻²³Mi xörü, ts'i vi mbedye ja nzi ndixü c'o in dyocjöjme o möji cja c'e cueva nu ja ngöt'üji e Jesús. Dya chöt'üji c'ü o cuerpo pero 'ma mü o nzhogüji, o xitsijme c'ü o jñetse yeje anxe c'o o xipjiji c'ü ya te e Jesús ya bübütjo na yeje. Nguec'ua ró sügöjme ró mamajme: “Xa'ma ya te e Jesús. Pero, ¿pära cjo na cjuana?”, ró mamajme a cjanu. ²⁴Nguec'ua bübü ja nzi c'o in dyocjöjme c'o o ma cja c'e cueva o ma nuji. O chöt'üji ja c'o nzi va mama c'o ndixü, dya cja mi o'o e Jesús a mbo cja c'e cueva. Pero dya jñandaji c'ü. Nguec'ua, ¿pära cjo ya tetjo?

²⁵O ndünrü c'ua e Jesús o xipjivi:

—Nu'tsc'evi, dya in pärävi na jo c'o o dyopjü c'o profeta. Dya i jyëzi ro zi'ch'i in mü'büvi c'o jña. Nguec'ua dya in creovi texe c'o o dyopjüji. ²⁶Mi jyodü e Cristo me ro sufre rvá ndü, cja rrü ma c'ua a jens'e nu ja ra manda, eñe e Jesús.

²⁷Nuc'ua e Jesús o xipjivi pje mi ne ro mama c'o o jña Mizhocjimi c'o vi dyopjü e Moisés 'ñe c'o vi dyopjü texe c'o profeta. Nde vi dyopjüji ja rvá cja e Cristo.

²⁸Ya mi ngue ro zät'äji cja c'e ts'ijñiñi nu ja mi möji. E Jesús mi cja pü c'ü ro cjo gütjo xe ro ma c'ü

'na jñiñi. ²⁹Nuc'ua anguezevi o zūjmüvi c'ua o xipjivi:

—Oxque co nutscöbe na ngue ya nzhä, dya ra mezhe ra xömü, eñevi.

Nguec'ua o cjogüji a mbo cja c'e ngümü ro oxüji. ³⁰Nuc'ua 'ma ya ma jüji cja mexa, e Jesús o jñü c'ua 'na tjömëch'i, cjanu o unü 'na pöjô Mizhocjimi, cjanu o xënbivi c'ua. ³¹Nuc'ua ixco xogü o ndövi, cja mbärävi c'ua c'ü mi ngue e Jesús c'ü mi ñaji. Nuc'ua 'nangua ojtjo c'ua e Jesús; dya cja jñandavi.

³²Nuc'ua o pötü va mamavi:

—'Ma ró ñaji e Jesús cja 'ñiji, 'ma o xitsivi pje ne ra mama c'o o jña Mizhocjimi, me go zi'ch'i ín mü'büvi y me ró mäcjövi, eñevi.

³³Ixco nzhogüvi o mëvi c'ua a Jerusalén. 'Ma mü o zät'ävi, o chöt'üvi ya vi jmurü c'o once apóstole 'ñe c'o mi dyoji. ³⁴O mama c'ua anguezeji o xipjiji c'o yeje c'o cja vi säjä:

—Ya tetjo c'ü ín Jmugöji. E Pedro o jñanda c'ü bübüjtjo c'ü, embeji c'o yeje.

³⁵Anguezevi o mamavi c'ua c'ü vi chjëji e Jesús cja 'ñiji pero dya mi pärävi cjo mi ngue c'ü. Cja mbärävi 'ma mü o xënbivi c'e tjömëch'i cjanu o unüvi.

Jesús aparece a los discípulos

³⁶'Ma mi mamaji c'o, jo ni 'ñetse c'ua e Jesús a nde anguezeji o zenguaji.

³⁷Nuc'ua anguezeji me go züji. Mi pëzhiji mi ngue 'na espíritu c'ü mi 'ñetse nza cja 'na nte. ³⁸Nuc'ua e Jesús o mama c'ua:

—Dya rí süji; dya rí tsjijñiji.

³⁹Jñandgaji c'ü nguetscö e Jesús.

Chjönngüji ngue c'ua rí pärägueji c'ü dya nguezgö 'na espíritu. Na ngue bübü ín ts'ingue 'ñe ín nzhö'dyë.

⁴⁰'Ma mü o mama a cjanu, cjanu o jíchiji o dyë 'ñe o ngua.

⁴¹Anguezeji me co mäji c'ua na puncjü. Pero o nguijñiji: “Pärä, ¿cjo na cjuana yo rí jandagöji 'ñe yo rí äräji”, eñeji. Nguec'ua dya nda mi creoji cjo vi te e Jesús. O mama c'ua e Jesús:

—¿Cjo bübü pje rá sigö?

⁴²Nuc'ua o unüji 'na päraso o jmö c'ü vi jñaxaji, cja na 'ñe 'na päraso o panal c'ü mi po'o o miel. ⁴³O jñü c'ua e Jesús c'e jmö 'ñe c'e panal, cjanu o zi c'ua; anguezeji o jñandaji.

⁴⁴O mama c'ua e Jesús o xipjiji:

—'Ma ot'ü mi bübügö co nu'tsc'eji, ró xi'tsc'öji c'ü mi jyodü ro zädä c'o t'opjü cja c'o ley c'o o dyopjü e Moisés, 'ñe c'o o dyopjü c'o profeta, 'ñe c'o t'opjü cja yo salmo. C'o ró xi'tsc'öji, ngueje yo ya zädä.

⁴⁵Nuc'ua e Jesús o zopjüji, nguec'ua va mbäräji pje mi ne ro mama c'o mi t'opjü cja o jña Mizhocjimi. ⁴⁶Cjanu o xipjiji:

—C'ua ja nzi ga t'opjü o jña Mizhocjimi, mi jyodü ro tügö nuzgö e Cristo, cja rrü tetcjö c'ü na jñi nu pa. ⁴⁷Xo ni jyodü ra zopjüji yo nte ra xipjiji ra 'ñench'ezüji o mü'büji ra jyëziji c'o na s'o. A cjanu ra perdonaoji c'o na s'o c'o vi tsjaji. Ot'ü ra zopjüji yo cärä a Jerusalén, cja rrü ma zopjüji yo cärä texe cja ne xoñijömü. ⁴⁸Ngue'tsc'eji i jñandgueji yo o zädä, ngue'tsc'eji rí zopjüji yo nte. ⁴⁹Rá täjä o Espíritu Mizhocjimi ra ëjë ra ë bübü cja in mü'büji ja c'o nzi va

mama Mizhocjimi. Rí che'beji va a Jerusalén hasta 'ma cja ra ējē a jens'e, ra 'ñe dya'c'üji o poder ja rgui zopjüji yo nte.

Jesús sube a los cielos

⁵⁰'Na nu pa, e Jesús o möji c'o apóstole o zät'äji c'ü 'nanguarü a Betania. Nuc'ua e Jesús o c'uaã's'ã c'ua o dyë o dyötpü

Mizhocjimi c'o o apóstole.

⁵¹'Ma mi ötpüji Mizhocjimi, ixco ma c'ua e Jesús go zidyi Mizhocjimi a jens'e. ⁵²Anguezeji o ndüñijömüji o ma't'üji c'ua e Jesús. Cjanu o nzhogüji a Jerusalén, me mi mäji. ⁵³Sido mi pöji cja c'e templo mi unüji 'na pöjö Mizhocjimi. Je va cjanu, amén.